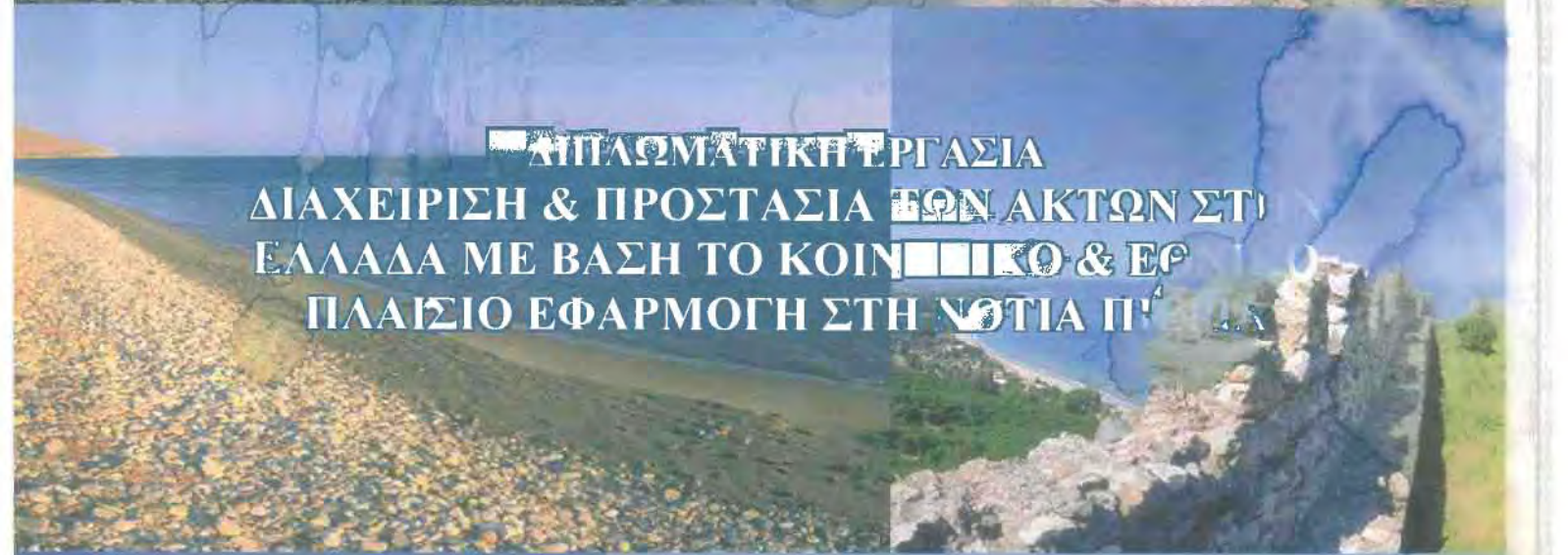

ΕΘΝ. ΝΕΠΙΣΤΗΜΟΘ. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ
ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ &
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ & ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΑΚΤΩΝ ΣΤΟ
ΕΛΛΑΔΑ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΚΟΙΝΩΤΙΚΟ & ΕΡ
ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗ ΝΟΤΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟ

ΜΟΣΧΙΔΟΥ ΕΥΘΥΜΙΑ

ΕΠΙΒΑΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΜΠΕΡΙΑΤΟΣ ΗΛΙΑΣ

ΒΟΛΟΣ, 2000

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

**ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ &
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ**

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΑΚΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΜΕ
ΒΑΣΗ ΤΟ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ
-ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗ ΝΟΤΙΑ ΠΕΡΙΑ-**

ΜΟΣΧΙΔΟΥ ΕΥΘΥΜΙΑ

**ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΜΠΕΡΙΑΤΟΣ ΗΛΙΑΣ**

ΒΟΛΟΣ, Ιούνιος 2000

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ & ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ «ΓΚΡΙΖΑ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ»

Αριθ. Εισ.: 894/1
Ημερ. Εισ.: 20-07-2000
Δωρεά: Συγγραφέας
Ταξιθετικός Κωδικός: ΠΤ – ΜΧΠΠΑ
2000
ΜΟΣ

Αφιερωμένη
Στους γονείς μου,
Αντώνη & Αναστασία,
που μου δίδαξαν να προσπαθώ
με αυτοσεβασμό για το καλύτερο

Μοσχίδου Α. Ευθυμία

Βόλος, Ιούνιος 2000

Ευχαριστίες

Η παρούσα διπλωματική εργασία με τίτλο “Προστασία και Διαχείριση των ακτών στην Ελλάδα με βάση το Κοινοτικό και Εθνικό Πλαίσιο: Εφαρμογή στη Νότια Πιερία” εκπονήθηκε στην διάρκεια του 10ου εξαμήνου κατά το ακαδημαϊκό έτος 2000 στο Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

Την Διπλωματική εργασία επέβλεψε ο καθηγητής κ. Η. Μπεριάτος, τον οποίο ευχαριστώ θερμά για την συμβολή του στην οργάνωση του θέματος, τις υποδείξεις και τις κατευθύνσεις που μου έδωσε καθ’ όλη τη διάρκεια επεξεργασίας των κειμένων και των χαρτών.

Επίσης, θα ήθελα να ευχαριστήσω τον κ. Γεωργιάδη Θ., Περιβαντολόγο στη Νομαρχία Πιερίας για την εποικοδομητική συνεργασία που είχαμε στο πλαίσιο της μελέτης και την σημαντική βοήθεια στην ανεύρεση στοιχείων για την περιοχή μελέτης. Ιδιαίτερα θα ήθελα να ευχαριστήσω τον πατέρα μου κ. Μοσχίδη Αντώνη, Τοπογράφο, προϊστάμενο Κτηματολογίου στη Νομαρχία Πιερίας για την πολύτιμη βοήθειά του στην ανεύρεση πρωτογενούς χαρτογραφικού υλικού και τις ουσιαστικές υποδείξεις και παρατηρήσεις επί των χαρτών.

Επιπλέον ευχαριστίες οφείλονται στην κ. Ψαθά Εύα για την βοήθειά της στην επεξεργασία και αποτύπωση του χαρτογραφικού υλικού μέσω προγράμματος του υπολογιστή (ArcView). Η τελική επεξεργασία των κειμένων και η παραγωγή των χαρτών πραγματοποιήθηκε στο εργαστήριο του κ. Μπεριάτου *Γεωγραφικών Ερευνών & Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού*. Θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τους Βαΐτση Αχιλλέα, Φασαρλή Ιωάννη και Hannay Denis για τις σημαντικές συμβουλές τους και τη βοήθεια τους για την επίλυση διάφορων διαδικαστικών προβλημάτων που προέκυψαν κατά τις εργασίες μου στο εργαστήριο.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....	3
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	8
1. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΚΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ.....	14
1.1 ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ CORINE LAND COVER.....	15
1.1.1 Εισαγωγικά.....	15
1.1.2 Στόχοι –Δράσεις του Corine.....	16
1.2 ΕΠΙΔΕΙΚΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ.....	19
1.2.1 Εισαγωγικά.....	19
1.2.2 Γενικές κατευθύνσεις του προγράμματος.....	19
1.3 ΓΑΛΑΖΙΕΣ ΣΗΜΑΙΕΣ.....	22
1.3.1 Εισαγωγικά.....	22
1.3.2 Στοιχεία για το Πρόγραμμα «Γαλάζιες Σημαίες της Ευρώπης».....	22
2. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΑΡΑΚΤΙΑΣ ΖΩΝΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	24
2.1 Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ: ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ – ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΚΑΙ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ.....	25
2.1.1 Εισαγωγικά.....	25
2.1.2 Ορισμός του αργαλιού.....	25
2.1.3 Ορισμός της παραλίας.....	26
2.1.4 Παράκτια ζώνη.....	28
2.1.5 Αξιολόγηση του ελληνικού παράκτιου χώρου.....	30
2.1.6 Βασικά χωροταξικά και περιβαλλοντικά προβλήματα των παράκτιων περιοχών.....	31
2.2 ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΤΩΝ ΑΚΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	34
2.2.1 Εισαγωγικά.....	34
2.2.2 Γενική επισκόπηση του θεσμικού πλαισίου μέχρι σήμερα.....	34
2.2.3 Σχέδιο Οδηγίας για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη των Ελληνικών Ακτών.....	42
2.3 ΝΕΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΗΣ ΠΑΡΑΚΤΙΑΣ ΖΩΝΗΣ.....	44
2.3.1 Εισαγωγικά.....	44
2.3.2 Εθνικό πλαίσιο Πολιτικής.....	44
2.3.3 Οριοθέτηση Παράκτιας Ζώνης.....	45
2.3.4 Διάκριση της Παράκτιας Ζώνης σε Ζώνες Διαχείρισης.....	46
2.3.5 Γενικές Αρχές και Στόχοι Ολοκληρωμένης Παράκτιας Διαχείρισης.....	49
2.3.6 Κατευθύνσεις Ολοκληρωμένης Παράκτιας Διαχείρισης.....	50
2.3.7 Συντονισμός των Φορέων Υλοποίησης.....	54

3. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΜΟΝΤΕΛΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΗΣ ΠΑΡΑΚΤΙΑΣ ΖΩΝΗΣ ΣΤΗ ΝΟΤΙΑ ΠΙΕΡΙΑ	56
3.1 ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΝΟΤΙΑΣ ΠΙΕΡΙΑΣ	57
3.1.1 Εισαγωγικά	57
3.1.2 Γεωγραφική θέση	60
3.1.3 Υφιστάμενη κατάσταση ρύπανσης	71
3.1.4 Χλωρίδα – Πανίδα – Οικοσυστήματα	75
3.1.5 Υφιστάμενη κατάσταση υποδομών	78
3.1.6 Μνημειακή κληρονομιά	84
3.2 ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΝΕΡΩΝ ΚΟΑΥΜΒΗΣΗΣ ΤΗΣ ΝΟΤΙΑΣ ΠΙΕΡΙΑΣ.....	88
3.2.1 Εισαγωγικά	88
3.2.2 Περιοχές παρακολούθησης.....	88
3.2.3 Αποτελέσματα αναλύσεων 1998	90
3.3 ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΖΩΝΗ ΤΗΣ ΝΟΤΙΑΣ ΠΙΕΡΙΑΣ	92
3.3.1 Εισαγωγικά	92
3.3.2 Καθορισμός ορίων Αγριαλού	92
3.3.3 Καθορισμός ΖΟΕ της Παράκτιας Ζώνης στη Νότια Πιερία	95
3.3.4 Καθορισμός των ορίων της Κρίσιμης Ζώνης.....	103
3.3.5 Καθορισμός των ορίων της Δυναμικής Ζώνης.....	104
3.3.6 Οριοθέτηση Ζώνης Επιρροής.....	106
3.3.7 Αναγνώριση Παράκτιων Χωρικών Ενοτήτων.....	109
4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ: ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΑΚΤΩΝ.....	113
4.1 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΖΩΝΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΗΣ ΠΑΡΑΚΤΙΑΣ ΖΩΝΗΣ ΤΗΣ ΝΟΤΙΑΣ ΠΙΕΡΙΑΣ	114
4.1.1 Εισαγωγικά	114
4.1.2 Ολοκληρωμένη Διαχείριση της Παράκτιας Ζώνης της Νότιας Πιερίας στο πλαίσιο μιας Στρατηγικής Βιώσιμης Ανάπτυξης.....	114
4.2 ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΟΡΘΟΛΟΓΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΠΑΡΑΚΤΙΟΥ ΧΩΡΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	119
4.2.1 Εισαγωγικά.....	119
4.2.2 Προώθηση Βιώσιμης Ανάπτυξης και Προστασίας μέσω του Νέου Μοντέλου Διαχείρισης των Ελληνικών Ακτών	119
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	124

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΝΟΜΟΙ, ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ, ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ ΠΟΥ ΑΠΑΡΤΙΖΟΥΝ ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΑΡΑΚΤΙΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.	35
ΠΙΝΑΚΑΣ 2: ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΣ ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	67
ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΘΕΡΙΝΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ (ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ)	68
ΠΙΝΑΚΑΣ 4: ΜΝΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΝΟΤΙΑΣ ΠΙΕΡΙΑΣ	84

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

ΕΙΚ. 1: ΛΙΤΟΧΩΡΟ	61
ΕΙΚ. 2: ΑΠΟΨΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΛΙΑΣ ΑΠΟ ΤΟ ΚΑΣΤΡΟ ΤΟΥ ΠΛΑΤΑΜΩΝΑ.....	63
ΕΙΚ. 3: ΝΕΟΙ ΠΟΡΟΙ.....	63
ΕΙΚ. 5: ΤΟ ΛΙΜΑΝΙ ΤΟΥ ΠΛΑΤΑΜΩΝΑ.....	79
ΕΙΚ. 6: ΑΠΟΨΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΛΙΑΣ ΤΗΣ ΛΕΠΤΟΚΑΡΥΑΣ.....	89
ΕΙΚ. 7: ΠΛΑΚΑ ΛΙΤΟΧΩΡΟΥ	109

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΧΑΡΤΩΝ

ΧΑΡΤΗΣ 1: ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΘΕΣΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΠΙΕΡΙΑΣ..... 58

ΧΑΡΤΗΣ 2: ΝΟΜΟΣ ΠΙΕΡΙΑΣ: ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ 59

ΧΑΡΤΗΣ 3: ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ..... 65

ΧΑΡΤΗΣ 4: ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ..... 80

ΧΑΡΤΗΣ 5: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ 83

ΧΑΡΤΗΣ 6: ΜΝΗΜΕΙΑΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ..... 87

ΧΑΡΤΗΣ 7: ΟΡΙΑ ΑΙΓΙΑΛΟΥ..... 94

ΧΑΡΤΗΣ 8: ΖΩΝΕΣ ΟΙΚΙΣΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ 102

ΧΑΡΤΗΣ 9: ΟΡΙΑ ΝΕΩΝ ΖΩΝΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΑΡΑΚΤΙΟΥ ΧΩΡΟΥ 108

ΧΑΡΤΗΣ 10: ΝΕΕΣ ΖΩΝΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΑΡΑΚΤΙΟΥ ΧΩΡΟΥ 112

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ

A.N.	Αναγκαστικός Νόμος
Γ.Π.Σ.	Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο
ΓΕΝ	Γενικό Επιτελείο Ναυτικού
Δ.Δ.	Δημοτικό Διαμέρισμα
Ε.Β.Α.	Εφορεία Βυζαντινών & Μεταβυζαντινών Αρχαιοτήτων
Ε.Ε.	Ευρωπαϊκή Επιτροπή
Ε.Ν.Μ	Εφορεία Νεώτερων Μνημείων
Ε.Ο.Τ	Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού
Ε.Π.Κ.Α	Εφορεία Προϊστορικών & Κλασικών Αρχαιοτήτων
Ε.Σ.Υ.Ε.	Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος
Ε.Σ.Χ.Π.	Εθνικό Συμβούλιο Χωροταξίας και Περιβάλλοντος
ΕΕΠΦ	Ελληνική Εταιρία Προστασίας της Φύσης
ΕΟΚ	Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα
ΕΠΑ	Επιχείρηση Πολεοδομικής Ανασυγκρότησης
ΕΠΑΔ	Εθνικό Πρόγραμμα Διαχείρισης Ακτών
ΕΧΜ	Ειδικές Χωροταξικές Μελέτες
ΖΟΕ	Ζώνη Οικιστικού Ελέγχου
ΚΥΑ	Κοινή Υπουργική Απόφαση
ΜΟΠ	Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα
ΟΤΑ	Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης
Π.Χ.Ε	Παράκτιες Χωρικές Ενότητες
ΣτΕ	Συμβούλιο της Επικρατείας
ΥΕΘΑ	Υπουργείο Εθνικής Άμυνας
ΥΕΝ	Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας
ΥΠΕΘΟ	Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας
ΥΠΕΧΩΔΕ	Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας & Δημοσίων Έργων
ΥΠΠΟ	Υπουργείο Πολιτισμού
ΥΧΟΠ	Υπουργείο Χωροταξίας, Οικισμού & Περιβάλλοντος
ΦΕΚ	Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως
ΕΕΕΕ	Ίδρυμα για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση στην Ευρώπη
WHO	World Health Organization

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

A. Η επιλογή του θέματος

Η Διπλωματική εργασία έχει θέμα «Προστασία και διαχείριση των ακτών στην Ελλάδα με βάση το Κοινοτικό και Εθνικό Πλαίσιο: Εφαρμογή στη Νότια Πιερία». Συγκεκριμένα η μελέτη ασχολείται με τις προσπάθειες που γίνονται για τη διαχείριση του παράκτιου χώρου, ο οποίος αποτελεί περιοχή μεγάλων δυνατοτήτων ανάπτυξης για τη σύγχρονη κοινωνία. Οι κύριοι λόγοι στους οποίους στηρίζεται η επιλογή του θέματος είναι οι εξής:

Από ιστορική άποψη η παράκτια ζώνη υπήρξε μια κύρια εστία ανάπτυξης της κοινωνίας των ανθρώπων που σχετίζεται με τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, την οικονομική ανάπτυξη και την ποιότητα ζωής. Ειδικότερα για την Ελλάδα οι ακτές αποτελούν τον κατεξοχήν ζωτικό εθνικό χώρο. Ο παράκτιος ελληνικός χώρος έχει ιδιαίτερη σημασία λόγω της έκτασης που καταλαμβάνει, αλλά και λόγω άλλων γεωμορφολογικών, ιστορικών και οικονομικών συνθηκών. Διαδραματίζει έτσι σημαντικό στρατηγικό ρόλο για την κάλυψη των σύγχρονων αναγκών και επιδιώξεων.

- ◇ Οι παράκτιες περιοχές σήμερα πλήττονται από ποικίλα προβλήματα που οφείλονται τόσο στην ιδιαίτερη ευαισθησία που παρουσιάζουν ως φυσικά οικοσυστήματα, όσο και στις πιέσεις που υφίστανται από την άσκηση των ανθρώπινων δραστηριοτήτων και την οικιστική ανάπτυξη. Υπάρχει έτσι μια ιδιαιτερότητα στις περιοχές αυτές που επιβάλλει ανάλογη αντιμετώπιση για την προστασία και ανάπτυξη.
- ◇ Το πρόβλημα των ακτών έχει ιδιαίτερη σημασία για την Ελλάδα, η οποία περιλαμβάνεται ανάμεσα στις πιο παράκτιες χώρες του κόσμου. Η ανεξέλεγκτη και άναρχη ανάπτυξη με συνέπεια την επιβάρυνση της φέρουσας ικανότητας των παράκτιων ζωνών και την υποβάθμιση της ποιότητας της ζωής αποτελεί ένα από τα κύρια προβλήματα που πλήττουν τη παράκτια ζώνη στην Ελλάδα.
- ◇ Επιπλέον η έλλειψη ορθολογικού σχεδιασμού σε συνδυασμό με πολυποικίλα προβλήματα είχε ως αποτέλεσμα οι παράκτιες ζώνες να αποτελέσουν τους

κύριους αποδέκτες των έντονων οικιστικών πιέσεων και κατ' επέκταση την εμφάνιση έντονων και σοβαρών συγκρούσεων των χρήσεων γης.

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, απαιτείται η προώθηση ενός στρατηγικού σχεδίου ανάπτυξης, ανάδειξης και προστασίας του ελληνικού παράκτιου χώρου, το οποίο, χωρίς να προβαίνει σε μια ριζική αναθεώρηση των επιμέρους διατάξεων, μπορεί να παράσχει ένα πλαίσιο συνεκτικών κατευθύνσεων για την εναρμόνιση των επιμέρους δράσεων, ρυθμίσεων και ενεργειών που επιτρέπονται από τις γεωγραφικές ή τομεακές θεσμικές ρυθμίσεις.

B. Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε κατά την ανάπτυξη του θέματος

Μεθοδολογικά η ανάπτυξη των κεφαλαίων και των συμπερασμάτων ακολούθησε μια σειρά κλιμάκωσης με αρχική αναφορά σε Ευρωπαϊκό επίπεδο για τα προγράμματα διαχείρισης των ακτών. Στη συνέχεια εξετάζεται η κατάσταση που επικρατεί στην Ελλάδα σχετικά με την διαχείριση της παράκτιας ζώνης και παρουσιάζεται το νέο Σχέδιο Οδηγίας για την ανάπτυξη των Ελληνικών Ακτών. Για έρευνα πεδίου (Case Study) επιλέχθηκε το παράδειγμα της Νότιας Πιερίας, τόσο λόγω της ιδιομορφίας που παρουσιάζει, όσο και λόγω προσωπικών εμπειριών από την περιοχή. Με τον τρόπο αυτό επιτυγχάνεται εσωτερική συνέχεια και συνοχή στην μελέτη, ενώ αποφεύγονται οι επαναλήψεις και οι εσωτερικές αντιφάσεις.

Τα στοιχεία που ήταν απαραίτητα για την εκπόνηση της μελέτης, κυρίως για το πρώτο και δεύτερο μέρος προέρχονταν από βιβλιοθήκες Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, αλλά και του Πανεπιστημίου Αιγαίου(βιβλία, συγγράμματα, νόμοι, μελέτες), καθώς επίσης και από δημόσιους φορείς – ΥΠΕΧΩΔΕ, Νομαρχία Νομού Πιερίας. Επιπλέον για το τρίτο μέρος της μελέτης που αφορά την έρευνα πεδίου, για την συλλογή στοιχείων που αφορούν την κατάσταση της περιοχής μελέτης χρησιμοποιήθηκαν προφορικές πηγές από αρμόδια πρόσωπα της Νομαρχίας Πιερίας, της Κτηματικής και Τοπογραφικής Υπηρεσίας της Πιερίας

Γ. Η δομή της εργασίας

Η εργασία χωρίζεται σε τρία κεφάλαια το περιεχόμενο των οποίων παρουσιάζεται περιληπτικά παρακάτω:

1. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΚΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Το κεφάλαιο αυτό αποτελεί ένα γενικότερο πλαίσιο της εργασίας στο οποίο αναφέρονται μερικά συγκεκριμένα προγράμματα για την ολοκληρωμένη διαχείριση των ακτών:

- ◇ Το πρόγραμμα CORINE (Coordination of Information on the Environment) που χαρακτηρίζεται ως ένα «πειραματικό πρόγραμμα, με σκοπό τη συλλογή, το συντονισμό και την εξασφάλιση της ακριβούς πληροφορίας που αφορά το πεδίο του περιβάλλοντος και των πηγών ενέργειας της Κοινότητας» (Official Journal, L 176, 6/7/1985). Παρουσιάζονται οι βασικοί στόχοι και οι δράσεις του Corine, καθώς και οι εξελίξεις που μπόρεσε να επιφέρει στον σχεδιασμό, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των χωροταξικών πολιτικών.
- ◇ Το πρόγραμμα επίδειξης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων περιοχών. Το πρόγραμμα βασίζεται σε 35 τοπικά και περιφερειακά έργα για την επίδειξη της εφαρμογής της ολοκληρωμένης διαχείρισης των παράκτιων ζωνών. Επιπλέον εμπεριέχει παραδείγματα καλής πρακτικής για την ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων ζωνών σε μια σειρά κοινωνικοοικονομικών, πολιτισμικών, διοικητικών και φυσικών συνθηκών.
- ◇ Το πρόγραμμα «Γαλάζιες Σημαίες της Ευρώπης», το οποίο είναι ένα πρόγραμμα του Ιδρύματος για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση στην Ευρώπη (FEEE), μιας Μη Κυβερνητικής Οργάνωσης που αντιπροσωπεύεται από μη κυβερνητικές οργανώσεις σε κάθε μία από τις συμμετέχουσες χώρες. Η «Γαλάζια Σημαία» είναι ένα περιβαλλοντικό βραβείο για ακτές και μαρίνες, που απονέμεται στους Δήμους ή τις Κοινότητες που έχουν κάνει ειδική προσπάθεια στη διαχείριση του παράκτιου περιβάλλοντος και των ακτών τους με σεβασμό προς το τοπικό περιβάλλον και τη φύση.

2. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΑΡΑΚΤΙΑΣ ΖΩΝΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Αρχικά σε αυτό το κεφάλαιο γίνεται αναφορά στην εξέλιξη της πραγματικής κατάστασης της παράκτιας ζώνης στην Ελλάδα. Συγκεκριμένα γίνεται αξιολόγηση του παράκτιου ελληνικού χώρου και επισήμανση των σημαντικότερων χωροταξικών και περιβαλλοντικών προβλημάτων. Ακολουθεί συνοπτική καταγραφή της εξέλιξης του χωροταξικού σχεδιασμού των ακτών στην Ελλάδα μέχρι σήμερα. Το κεφάλαιο ολοκληρώνεται με την αναλυτική παρουσίαση του νέου μοντέλου διαχείρισης της παράκτιας ζώνης παρουσιάζοντας τις νέες οριοθετήσεις και ζωνοποιήσεις που προτείνει, τις γενικές αρχές, τους στόχους και τις κατευθύνσεις.

3. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΜΟΝΤΕΛΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΗΣ ΠΑΡΑΚΤΙΑΣ ΖΩΝΗΣ ΣΤΗ ΝΟΤΙΑ ΠΙΕΡΙΑ

Στο κεφάλαιο αυτό γίνεται εφαρμογή του νέου μοντέλου (που αναπτύχθηκε στο προηγούμενο κεφάλαιο) στο Νότιο τμήμα του Νομού Πιερίας. Για την επίτευξη αυτού κρίθηκε αναγκαίο στην αρχή του κεφαλαίου να δοθούν αναλυτικά κάποια γενικά χαρακτηριστικά της περιοχής μελέτης για την κατανόηση της υφιστάμενης κατάστασης. Επιπλέον δίνονται στοιχεία για την ποιότητα των νερών κολύμβησης της περιοχής.

Στη συνέχεια παρουσιάζονται ανά τμήμα της περιοχής τα όρια του αιγιαλού και της παραλίας όπως αυτά έχουν εγκριθεί με παράλληλη αναφορά στα αντίστοιχα ΦΕΚ. Επιπλέον και πάλι βάση των ΦΕΚ δίνονται αναλυτικά τα όρια και οι χρήσεις για τις τρεις ΖΟΕ (και τις υποζώνες τους) που έχουν θεσμοθετηθεί στην περιοχή μελέτης. Με συγκεκριμένο χαρτογραφικό υλικό κατόπιν, δίνονται οι νέες ζώνες που θέτει το νέο μοντέλο στην παράκτια ζώνη, το οποίο συνοδεύεται με αντίστοιχο κείμενο που εμπεριέχει αναλύσεις, γενικές κατευθύνσεις και προτάσεις για κάθε μια.

4. ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΑΚΤΩΝ

Στο κεφάλαιο αυτό γίνεται, συμπερασματικά αξιολόγηση των ζωνών διαχείρισης που προωθεί το Νέο Μοντέλο, όπως αυτό εφαρμόστηκε στην παράκτια ζώνη της Νότιας Πιερίας και στη συνέχεια παρουσιάζονται οι προοπτικές για ορθολογική διαχείριση και βιώσιμη ανάπτυξη του παράκτιου χώρου στην Ελλάδα βάση της εφαρμογής του νέου Σχεδίου Οδηγίας.

**Ι ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΚΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ**

1.1 Το πρόγραμμα Corine Land Cover¹

1.1.1 Εισαγωγικά

Στον παρόν κεφάλαιο γίνεται συνοπτική παρουσίαση του προγράμματος CORINE (Coordination of Information on the Environment) που χαρακτηρίζεται ως ένα «πειραματικό πρόγραμμα, με σκοπό τη συλλογή, το συντονισμό και την εξασφάλιση της ακριβούς πληροφορίας που αφορά το πεδίο του περιβάλλοντος και των πηγών ενέργειας της Κοινότητας» (Official Journal, L 176, 6/7/1985).

Το συγκεκριμένο πρόγραμμα ενέκρινε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 27 Ιουνίου του 1985 μετά από πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Με βάση το πρόγραμμα Corine έχει γίνει πλήρης χαρτογράφηση για όλα τα σημεία και όλες τις περιοχές της Ευρώπης (1990) μέσω του δορυφόρου Landsat. Επομένως το Corine αποτελεί ταυτόχρονα ένα χαρτογραφικό υπόβαθρο για όλες τις παράκτιες ζώνες που ανήκουν στον Ευρωπαϊκό χώρο. Παρακάτω παρουσιάζονται οι βασικοί στόχοι και οι δράσεις του Corine, καθώς και οι εξελίξεις που μπόρεσε να επιφέρει στον σχεδιασμό, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των χωροταξικών πολιτικών.

¹ Το παρακάτω κεφάλαιο βασίζεται σε στοιχεία από τη Διπλωματική εργασία: Κυρίμης Κ. & Μπέτσης Α. « ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΚΑΛΥΨΕΩΝ ΓΗΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ ΤΗΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΔΕΚΑΕΤΙΑ ΜΕ ΤΗΝ ΧΡΗΣΗ ΔΟΡΥΦΟΡΙΚΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ », Εκδόσεις Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης, Βόλος 1998.

1.1.2 Στόχοι –Δράσεις του Corine

Οι τρεις βασικοί στόχοι του Corine είναι οι εξής:

- ◇ Η συλλογή πληροφορίας όσον αφορά το περιβάλλον και συγκεκριμένα θέματα που έχουν προτεραιότητα για όλα τα μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- ◇ Ο συντονισμός της συλλογής πληροφορίας και η οργάνωσή της εντός των ορίων των κρατών – μελών ή και σε διεθνές επίπεδο.
- ◇ Η εξασφάλιση της ακρίβειας και της συμφωνίας των πληροφοριών.

Είναι απαραίτητο για τον προσδιορισμό της Κοινοτικής Πολιτικής για το περιβάλλον, την εκτίμηση των επιπτώσεων αυτής της πολιτικής και την ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης σε άλλες κοινοτικές πολιτικές να καταγραφούν και να κατανοηθούν τα διαφορετικά στοιχεία που απαρτίζουν το περιβάλλον:

- ◇ Την κατάσταση του ατομικού περιβάλλοντος
- ◇ Την γεωγραφική κατανομή και την κατάσταση των φυσικών περιοχών
- ◇ Την γεωγραφική κατανομή και αφθονία της άγριας χλωρίδας και πανίδας
- ◇ Την ποιότητα και αφθονία των υδάτινων αποθεμάτων
- ◇ Τη διάρθρωση των χρήσεων γης και την κατάσταση του εδάφους
- ◇ Τις ποσότητες των τοξικών ουσιών που εναποτίθενται στο περιβάλλον
- ◇ Κατάλογοι φυσικών καταστροφών, κτλ.

Επιπλέον το πρόγραμμα Corine συγκεντρώνει και συνδυάζει όλες τις προσπάθειες που έχουν γίνει στο παρελθόν σε διεθνές, κοινοτικό και περιφερειακό επίπεδο με σκοπό να αντλήσει περισσότερες πληροφορίες για το περιβάλλον και να παρακολουθήσει καλύτερα τον τρόπο με το οποίο αυτό αλλάζει.

Οι μέθοδοι δράσεις που ακολούθησε το πρόγραμμα για να επιτύχει τους στόχους του είναι οι εξής:

- ◇ Ο καταμερισμός εργασιών για την παραβολή, προτυποποίηση και ανταλλαγή πληροφορίας που αφορά το περιβάλλον στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- ◇ Η δημιουργία ενός γεωγραφικού συστήματος πληροφοριών για την παροχή πληροφορίας για το περιβάλλον, κάτι που είναι απαραίτητο κατά τον σχεδιασμό και την εφαρμογή των Κοινοτικών πολιτικών.
- ◇ Σήμερα το σχέδιο Corine έχει κατορθώσει να δημιουργήσει² μια πλήρης βάση δεδομένων για τις χρήσεις γης και τις μεταβολές τους στο σύνολο του εδάφους της Ένωσης. Η παραπάνω απογραφή βασίζεται σε 44 ξεχωριστές ταξινομήσεις της κάλυψης του εδάφους και σε συνδυασμό με παρόμοιες βάσεις δεδομένων, θα επιτρέψει την διευκόλυνση του σχεδιασμού, της παρακολούθησης και της αξιολόγησης των χωροταξικών πολιτικών σε τρεις τομείς:
- ◇ **Συνολική εποπτεία του εδάφους.** Η κάλυψη του συνόλου του εδάφους της Ένωσης, στην οποία αποσκοπεί η βάση δεδομένων, θα παρέχει μια συνολική εποπτεία της κατάστασης και θα επιτρέπει συγκρίσεις που ξεπερνούν τα διοικητικά σύνορα, οι οποίες ήταν αδύνατες προηγουμένως. Στο εξής θα είναι άμεσα διαθέσιμες πληροφορίες για την κατανομή των μεγάλων οικοσυστημάτων και βιοτόπων, καθώς και για τις πιέσεις που προκαλεί η αστικοποίηση ή ορισμένοι τύποι γεωργικής εκμετάλλευσης. Θα είναι επίσης δυνατό να εντοπίζονται οι ζώνες που η εδαφική τους συνέχεια απαιτεί ειδικά μέτρα.
- ◇ **Αξιολόγηση και πρόβλεψη.** Η γνώση των εξελίξεων στις χρήσεις γης με συχνότητα παρατήρησης πολλών ετών φαίνεται απαραίτητη για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των εφαρμοζόμενων πολιτικών και τον προσανατολισμό της μελλοντικής πολιτικής. Ο εντοπισμός των τάσεων αυτών και η πρόβλεψη των πιθανών εξελίξεων, ιδίως σε ζώνες που υπόκεινται ισχυρές πιέσεις, όπως οι παράκτιες ζώνες, θα επιτρέψουν τον καθορισμό κατάλληλων στρατηγικών συντήρησης.

² Χάρης σε φωτογραφίες από τον δορυφόρο Landsat.

◇ **Αειφόρος χωροταξία.** Ανεξάρτητα από τη φύση τους τα διαρθρωτικά αναπτυξιακά προγράμματα θα πρέπει όλο και περισσότερο να σέβονται τα οικολογικά χαρακτηριστικά των ζωνών στις οποίες επιδρούν. Συνδυάζοντας τα δεδομένα Land Cover με άλλες συμβατές γεωγραφικές πληροφορίες, είναι πλέον εφικτή μια συνθετική αντίληψη των συνεπειών ορισμένων σχεδίων ή μέτρων σε ένα συγκεκριμένο έδαφος και συνεπώς να γίνει ο ανάλογος προγραμματισμός.

Παρόλη όμως τη γενική χρησιμότητα του προγράμματος Corine στην παράκτια ζώνη, δεν μπορούν να διεξαχθούν συμπεράσματα που θα ήταν πολύτιμα για την διαχείριση των ακτών (π.χ. δεν μπορούν να διαχωριστούν τα αυθαίρετα κτίσματα από τις καλλιεργήσιμες εκτάσεις), λόγω της μικρής διακριτικής ικανότητας του δορυφόρου Landsat TM (30X30 μέτρα). Για την διεξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων είναι φανερό ότι τέτοιου είδους δεδομένα δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε αυτή την κλίμακα. Με την βοήθεια των νέων τεχνολογιών και ειδικότερα του δορυφόρου Ίκονος, ο οποίος μπορεί να παρέχει δεδομένα διακριτικής ικανότητας μέχρι και 1X1 μέτρου, θα γίνει εφικτή η μελέτη των δεδομένων του παράκτιου χώρου και με τη βοήθειά τους θα επιτυγχάνονται διεξοδικές αναλύσεις (π.χ. εξέλιξη αυθαίρετης δόμησης εις βάρος δασικών εκτάσεων).

1.2 Επιδεικτικό πρόγραμμα Ευρωπαϊκής Επιτροπής³

1.2.1 Εισαγωγικά

Το 1996 ξεκίνησε το πρόγραμμα επίδειξης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων περιοχών - I.C.Z.M. (International Coastal Zone Management). Το πρόγραμμα βασίζεται σε 35 τοπικά και περιφερειακά έργα για την επίδειξη της εφαρμογής της ολοκληρωμένης διαχείρισης των παράκτιων ζωνών μέσω θεματικών αναλύσεων και ερευνητικών έργων που άπτονται περισσοτέρων του ενός τομέα και συμπληρώνονται από τακτικές συνεδριάσεις εμπειρογνομόνων και συνεχείς επαφές με άλλους εξωτερικούς οργανισμούς. Το κοινό στο οποίο απευθύνεται είναι όλα εκείνα τα άτομα και οι οργανισμοί που έχουν ενδιαφέρον και συμφέρον στη διαχείριση των παράκτιων ζωνών.

1.2.2 Γενικές κατευθύνσεις του προγράμματος

Το πρόγραμμα στηρίζεται στην υπόθεση ότι τα κυριότερα προβλήματα που προκαλούν την υποβάθμιση και κακοδιαχείριση των παράκτιων περιοχών της Ευρώπης είναι:

³ Το παρόν κεφάλαιο βασίζεται σε στοιχεία που διατυπώνονται σε έγγραφο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής: «ΠΡΟΣ ΜΙΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΠΑΡΑΚΤΙΩΝ ΖΩΝΩΝ: ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ». Υπηρεσία Επίσημων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Λουξεμβούργο 1999.

- ◇ Η ανεπαρκής και ακατάλληλη πληροφόρηση σχετικά με την κατάσταση των παράκτιων περιοχών, αλλά και των επιπτώσεων των δραστηριοτήτων του ανθρώπου.
- ◇ Ο ανεπαρκής συντονισμός μεταξύ διαφόρων επιπέδων και τομέων της διοίκησης και των πολιτικών τους.
- ◇ Η ανεπαρκής συμμετοχή και διαβούλευση με τους σχετικούς ενδιαφερομένους.

Επιπλέον το επιδεικτικό πρόγραμμα εμπεριέχει παραδείγματα καλής πρακτικής για την ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων ζωνών σε μια σειρά κοινωνικοοικονομικών, πολιτισμικών, διοικητικών και φυσικών συνθηκών και προορίζεται να αποτελέσει το πρωτογενές υλικό για την ανάπτυξη μιας ευρωπαϊκής στρατηγικής για την ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων ζωνών, προωθώντας την αειφόρο ανάπτυξη των παράκτιων ζωνών της Ε.Ε.

Συνεπώς το πρόγραμμα συγκεντρώνει και διαδίδει τα διδάγματα της πολιτικής που έχουν προκύψει μέχρι σήμερα από τις εμπειρίες του και παράλληλα ενθαρρύνει τη συζήτηση και την ανάπτυξη μιας συναινετικής διαδικασίας σχετικά με μια ευρωπαϊκή στρατηγική για την ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων ζωνών που αποσκοπεί στην ανατροπή της τάσης προς την έλλειψη βιωσιμότητας που επικρατεί σήμερα στις παράκτιες ζώνες σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Με βάση την αρχή της επικουρικότητας η στρατηγική αυτή οφείλει να εξετάσει τις ευθύνες που πρέπει να αναλάβουν τα διάφορα διοικητικά επίπεδα και τη βάση της πληροφόρησης που απαιτείται σε καθένα από αυτά. Επιπλέον θα πρέπει να εξετάσει τα νομικά, οικονομικά και πολιτικά μέσα που μπορούν να τεθούν στην υπηρεσία της ολοκληρωμένης διαχείρισης των παράκτιων ζωνών και κάτω από ποιες συνθήκες θα μπορούσε να λειτουργήσει καλύτερα το κάθε μέσο. Μέσα στις επιδιώξεις της μελλοντικής ευρωπαϊκής στρατηγικής εντάσσεται η καλύτερη αξιοποίηση των υπάρχοντων επιπέδων χρηματοδότησης και όχι η αύξηση των συνολικών Ευρωπαϊκών δαπανών. Παράλληλα υπάρχει η προσδοκία ότι πολλές από τις αρχές και τα διδάγματα που σχετίζονται με την ολοκληρωμένη διαχείριση και προκύπτουν από αυτό το πρόγραμμα θα μπορούσαν να εφαρμοστούν και για τη διαχείριση άλλων, μη παράκτιων περιοχών της ευρωπαϊκής επικρατείας και για την

καθοδήγηση συλλογικών πρωτοβουλιών με τους γείτονές μας στις χώρες της Μεσογείου και τις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης.

Οι γενικές αρχές για την καλή διαχείριση των παράκτιων ζωνών στην Ευρώπη, που θέτει το επιδεικτικό πρόγραμμα εστιάζονται στα εξής:

- Οι παράκτιες ζώνες προσλαμβάνουν μια πολυδιάστατη προοπτική
- Βασίζονται στην κατανόηση των ειδικών συνθηκών στην περιοχή ενδιαφέροντος
- Λειτουργούν σε συνάρτηση με τις φυσικές διεργασίες
- Εξασφαλίζουν ότι οι αποφάσεις που λαμβάνονται σήμερα δεν θα αποκλείουν επιλογές για το μέλλον
- Χρησιμοποιούν συμμετοχικό σχεδιασμό για την ανάπτυξη συναινετικής διαδικασίας
- Εξασφαλίζουν την υποστήριξη και την συμμετοχή όλων των σχετικών φορέων
- Χρησιμοποιούν ένα σχεδιασμό μέσων

Επιπλέον το Πρόγραμμα διερευνά την αναγκαιότητα μιας ευρωπαϊκής στρατηγικής για την ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων ζωνών και προωθεί την προσαρμογή των μεμονωμένων πολιτικών της Ε.Ε., τον διατομεακό συντονισμό και δράσεις τόσο σε ευρωπαϊκό επίπεδο όσο και σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό.

1.3 Γαλάζιες Σημαίες

1.3.1 Εισαγωγικά

Το πρόγραμμα «Γαλάζιες Σημαίες της Ευρώπης» είναι ένα πρόγραμμα του Ιδρύματος για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση στην Ευρώπη (FEEE), μιας Μη Κυβερνητικής Οργάνωσης που αντιπροσωπεύεται από μη κυβερνητικές οργανώσεις σε κάθε μία από τις συμμετέχουσες χώρες. Η Ελληνική Εταιρία Προστασίας της Φύσης (ΕΕΠΦ) είναι μέλος του FEEE και είναι υπεύθυνη για το Πρόγραμμα «Γαλάζιες Σημαίες της Ευρώπης» στην Ελλάδα.

Η «Γαλάζια Σημαία» είναι ένα περιβαλλοντικό βραβείο για ακτές και μαρίνες, που απονέμεται στους Δήμους ή τις Κοινότητες που έχουν κάνει ειδική προσπάθεια στη διαχείριση του παράκτιου περιβάλλοντος και των ακτών τους με σεβασμό προς το τοπικό περιβάλλον και τη φύση. Μόνο οι Δήμοι ή οι κοινότητες μπορούν να υποβάλλουν αίτηση υποψηφιότητας για «Γαλάζια Σημαία» για ακτές. Γενικότερα όμως το Πρόγραμμα προωθεί τις συνεργασίες και τις εθελοντικές κινήσεις άλλων φορέων του τουρισμού και του περιβάλλοντος.

1.3.2 Στοιχεία για το Πρόγραμμα «Γαλάζιες Σημαίες της Ευρώπης»⁴

Η «Γαλάζια Σημαία» για τις ακτές καλύπτει τέσσερα κύρια σημεία: την ποιότητα των νερών, την περιβαλλοντική πληροφόρηση και εκπαίδευση, τη διαχείριση του

⁴ Κείμενο του Ευρωπαϊκού Συντονιστικού Γραφείου του Προγράμματος «Κριτήρια του Προγράμματος Γαλάζιες Σημαίες της Ευρώπης για τις ακτές» όπως θα ισχύουν από το 2000.

περιβάλλοντος και τις εγκαταστάσεις, την ασφάλεια και τις υπηρεσίες. Για να αποκτήσουν τη «Γαλάζια Σημαία» ο Δήμος ή η Κοινότητα και γενικά οι διαχειριστές θα πρέπει να εφαρμόζουν τα κριτήρια του Προγράμματος που σχετίζονται με τα παραπάνω σημεία. Σε περίπτωση που τα κριτήρια δεν τηρούνται τα υπεύθυνα άτομα σε τοπικό επίπεδο πρέπει να αποσύρουν τη «Γαλάζια Σημαία».

Οι ακτές της Ευρώπης, οι οποίες έχουν βραβευτεί με «Γαλάζια Σημαία», σημαίνει ότι σ' αυτές τηρούνται τα κριτήρια για την ποιότητα των νερών κολύμβησης, την καθαριότητα, τις τουαλέτες, την ασφάλεια και τις περιβαλλοντικές δραστηριότητες. Επιπλέον προϋποθέτει ότι τα νερά κολύμβησης παρακολουθούνται συνεχώς για τα τρία διαφορετικά είδη βακτηριοειδών (μικροβιολογικοί παράμετροι που υποχρεωτικά μετρούνται και παρακολουθούνται) και φυσικοχημικών παραμέτρων και τουλάχιστον κάθε δεκαπέντε ημέρες κατά τη διάρκεια της περιόδου.

Η Οδηγία για τα νερά κολύμβησης (76/160/EEC) είναι υπό αναθεώρηση από το 1994. Ωστόσο ακόμα δεν έχει υιοθετηθεί μια νέα Οδηγία ή κάποιες τροποποιήσεις της υπάρχουσας. Η αναθεώρηση της Οδηγίας αποσκοπεί στην ενσωμάτωση των τελευταίων επιστημονικών και τεχνολογικών εξελίξεων στο πλαίσιο μιας νέας αντίληψης της ποιότητας των νερών κολύμβησης. Ως εκ τούτου το Ίδρυμα για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση στην Ευρώπη (FEEE) έχει αποφασίσει να ακολουθήσει τα ισχύοντα κριτήρια όσον αφορά την ποιότητα των νερών κολύμβησης, τα οποία βασίζονται στην Οδηγία του 1976, μέχρις ότου υπάρξει μεγαλύτερη σαφήνεια και συναίνεση σε Ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο για μια εναλλακτική προσέγγιση.

Ουσιαστικά τα κριτήρια των νερών κολύμβησης για το Πρόγραμμα «Γαλάζιες Σημαίες της Ευρώπης» παραμένουν ως έχουν μέχρις νεωτέρας εξέλιξης. Επιπροσθέτως, γνωρίζοντας ότι ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (WHO- World Health Organization) βρίσκεται στο στάδιο εκπόνησης οδηγιών για ασφαλή ύδατα αναψυχής, το Ίδρυμα για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση στην Ευρώπη (FEEE) ενδιαφέρεται επίσης να μελετήσει αυτές τις συστάσεις, προκειμένου μελλοντικά να διατυπώσει κριτήρια ποιότητας νερών κολύμβησης.

2. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΑΡΑΚΤΙΑΣ ΖΩΝΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

2.1 Η Κατάσταση στην Ελλάδα: Θεσμικό Πλαίσιο – Περιβαλλοντικά και Χωροταξικά Προβλήματα

2.1.1 Εισαγωγικά

Σε αυτήν ενότητα επιχειρείται σε γενικές γραμμές αναφορά στην υφιστάμενη κατάσταση της παράκτιας ζώνης στην Ελλάδα. Πραγματοποιείται μια αξιολόγηση και ανάλυση της σημασίας του παράκτιου χώρου, ο οποίος και παρουσιάζεται ως ο κατεξοχήν ζωτικός εθνικός χώρος, αφού σε μια χώρα συνολικής έκτασης 131.957 τ. χλμ. η ακτογραμμή εκτείνεται σε 15.021χλμ.

Στη συνέχεια του κεφαλαίου παρουσιάζονται οι ορισμοί του αιγιαλού, της παραλίας και της παράκτιας ζώνης βάση του θεσμικού πλαισίου, καθώς και τα βασικότερα χωροταξικά και περιβαλλοντικά προβλήματα που πλήττουν σήμερα τις παράκτιες περιοχές της Ελλάδος. Μέσω της παρουσίασης αυτής προκύπτει επιτακτική η ανάγκη μιας ολοκληρωμένης και ορθολογικά σχεδιασμένης ανάπτυξης προστασίας και διαχείρισης των παράκτιων περιοχών.

2.1.2 Ορισμός του αιγιαλού

“Αιγιαλός ήτοι η περιστοιχούσα τη θαλάσσια ζώνη η βρεχόμενη από τας μεγίστας πλην συνήθεις αναβάσεις των κυμάτων, είναι κτήμα κοινόχρηστο ανήκει ως εκ τούτου στο Δημόσιο και προστατεύεται και διαχειρίζεται υπ’ αυτού” (άρθρ.1 του Α.Ν.2344/1940).

Η μορφολογία της ακτής, η σύσταση του εδάφους, το όριο και το είδος της φυσικής βλάστησης, ο προσανατολισμός της περιοχής και τα μετεωρολογικά στοιχεία

επηρεάζουν τον καθορισμό του αιγιαλού, ο οποίος σύμφωνα με τον ορισμό αποτελεί φυσικό στοιχείο, θεωρείται δημιούργημα της φύσης και όχι της βούλησης της πολιτείας.

Από τον ορισμό προκύπτει ότι ο αιγιαλός ανήκει στην κοινόχρηστη περιουσία του Δημοσίου, είναι Δημόσιο Κτήμα εκτός συναλλαγής. Δεν μπορεί επομένως να αποκτηθεί δικαίωμα κυριότητας στον αιγιαλό από ιδιώτες και ΟΤΑ. Μόνο δικαίωμα χρήσης μπορεί να του παραχωρηθεί με την προϋπόθεση ότι δεν αναιρείται ο κοινόχρηστος χαρακτήρας τους. Εάν κατά την χάραξη του αιγιαλού υπάρχουν κτίσματα που ανήκουν σε ιδιώτες και που εμπίπτουν στην ζώνη του αιγιαλού θεωρούνται απαλλοτριωτέα αναγκαστικά υπέρ του Δημοσίου και οι ιδιοκτήτες έχουν μόνο το δικαίωμα της αποζημίωσής τους, (άρθρ.4 του Α.Ν.2344/1940)⁵.

Ο καθορισμός της οριογραμμής γίνεται από ειδική επιτροπή, η σύσταση της οποίας προβλέφθηκε στον Α.Ν. 1540/1938 (άρθρ.10) και ονομάζεται “Επιτροπή καθορισμού των ορίων του αιγιαλού” (Α.Ν. 263/68, άρθρ.5, παρ.2). Τα μέλη που τη συγκροτούν, επιλέγονται ανάλογα με την περιοχή στην οποία γίνεται η οριοθέτηση του αιγιαλού.

2.1.3 Ορισμός της παραλίας

Όπου ο αιγιαλός δεν μπορεί λόγω της φύσεως της συνεχόμενης ξηράς να εξυπηρετήσει το σκοπό που αναφέρεται στο άρθρο 7 του Α.Ν.2344/1940⁶, επιτρέπεται η διαπλάτυνσή του με προσθήκη λωρίδας γης που δεν επιτρέπεται να οικοδομηθεί από την παρακείμενη ξηρά μέχρι πλάτους 50 μέτρων όπου αρχίζει από το προς την ξηρά όριο του αιγιαλού. *“Η κατά την προηγούμενη παράγραφο*

⁵ Γκέσκου Ι. «ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΑΡΑΚΤΙΩΝ ΧΩΡΩΝ». Σημειώσεις παραδόσεων, Βόλος 2000.

⁶ Η βασική χρήση του αιγιαλού είναι η επικοινωνία ανάμεσα στην ξηρά και στην θάλασσα, μπορεί όμως να χρησιμεύει και για άλλους σκοπούς, όπως οι μεταφορές, εξωραϊστικοί και λοιποί κοινοφελείς σκοποί, καθώς επίσης και η εκμετάλλευσή του προς το συμφέρον του Δημοσίου μετά από πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών και Εξωτερικών.

προαυξάνουσα του αιγιαλού λωρίς γης καλείται εν τω παρόντι νόμο παραλία” (άρθρο 5 του Α.Ν. 2344/40, όπως αντικαστήθηκε από το άρθρ.23 του Ν.1337/1983).

Η παραλία αποτελεί τη φυσική συνέχεια του αιγιαλού προς την ενδοχώρα, όπως ακριβώς ο βυθός της χωρικής θάλασσας αποτελεί την φυσική συνέχεια του αιγιαλού προς την πλευρά της θάλασσας. Η παραλία είναι αποτέλεσμα νομικής διαδικασίας και εξαρτάται και από τεχνικά στοιχεία, σε αντίθεση με τον αιγιαλό ο οποίος καθορίζεται μόνο από φυσικές διεργασίες.

Στην ζώνη της παραλίας αναγνωρίζεται ιδιωτική ιδιοκτησία. Προκειμένου να περιέλθει στην κυριότητα του δημοσίου και να αποκτήσει κοινόχρηστο χαρακτήρα πρέπει να ολοκληρωθεί η διαδικασία απαλλοτρίωσής της λόγω δημόσιας ανάγκης ή κοινής ωφελείας⁷. Τμήμα της παραλίας μέχρι 15μ. δεν αποζημιώνεται και για το λόγο αυτό η ζώνη της παραλίας καθορίζεται μέχρι τα 15μ. Στην πράξη σήμερα κατά την πάγια τακτική η παραλία καθορίζεται σε πλάτος 10μ. σε περιοχές με μεγάλη αξία γης και σε 15μ. στις υπόλοιπες περιοχές. Δήμοι, Κοινότητες ή άλλα Νομικά Πρόσωπα δημοσίου δικαίου υποχρεώνονται σε δωρεάν παραχώρηση στο Δημόσιο, (άρθρ. 6 του Α.Ν.2344/1940)⁸.

Αξίζει να αναφερθεί ότι η πάγια τακτική του Γενικού Επιτελείου Ναυτικού (ΓΕΝ), το οποίο κρίνοντας ότι το πλάτος του αιγιαλού των Ελληνικών ακτών είναι σχετικά μικρό για να εξυπηρετεί τις κοινόχρηστες απαιτήσεις και ανάγκες του Δημοσίου, διαπλατώνει σε κάθε περίπτωση, εκτός ειδικών συνθηκών, το όριο του αιγιαλού κατά 10 μέτρα τουλάχιστον, δημιουργώντας κατά αυτόν τον τρόπο την παράλια ζώνη.⁹

⁷ Η ζώνη της παραλίας είναι ανοικοδόμητη, κατά τον καθορισμό της όσα κτίσματα εμπίπτουν σε αυτή δεν παρακάμπτονται, ούτε τμηματά τους, αλλά περιλαμβάνονται και μετά την απολλοτρίωση είναι κατεδαφιστέα.

⁸ Γκέσκου Ι. «ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΑΡΑΚΤΙΩΝ ΧΩΡΩΝ». Σημειώσεις παραδόσεων, Βόλος 2000.

⁹ Δαγρές Δ.- Λάμπρου Δ., «ΑΙΓΙΑΛΟΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΙΑ», Εκδ.Π.Σ.Α.Τ.Δ.Μ., Αθήνα 1982

2.1.4 Παράκτια ζώνη

“Η παράκτια ζώνη, είναι ο χώρος στον οποίο το χερσαίο επηρεάζει το θαλάσσιο περιβάλλον και αντίστροφα. Είναι μεταβλητού εύρους και μπορεί επίσης να μεταβάλλεται με το χρόνο. Η οριοθέτηση των παράκτιων ορίων δεν είναι εύκολα πραγματοποιήσιμη, ενώ συνήθως τα όρια αυτά προσδιορίζονται από την μεταβολή ή την αλλαγή του περιβάλλοντος. Σε τοπικό επίπεδο, κάθε παράκτια ζώνη ορίζεται με τα φυσικά, βιολογικά και πολιτιστικά της κριτήρια. Αυτά δεν είναι απαραίτητο να αλληλοσυγκρούονται, όπως σπάνια συμβαίνει και στην πραγματικότητα”¹⁰.

Ο παραπάνω ορισμός είναι αυτός που σε γενικές γραμμές κυριαρχεί στις περισσότερες διεθνείς βιβλιογραφίες, που ορίζουν την γεωγραφική έκταση της παράκτιας ζώνης για διαχειριστικούς λόγους.

Είναι γεγονός ότι σε κάθε γεωγραφική ενότητα παρουσιάζεται πληθώρα διαφορετικών στοιχείων που έχουν να κάνουν με τη μορφολογία, τη γεωλογία, το κλίμα και που αναγκαστικά συνηγορούν σε διαφοροποίηση των ορίων της παράκτιας ζώνης. Αποτέλεσμα αυτού είναι σήμερα να μην υπάρχει συγκεκριμένος και σαφής ορισμός της παράκτιας περιοχής και η εννοιολογική αυτή ανυπαρξία για το συγκεκριμένο όρο οδήγησε στην διατύπωση πολλών συμπληρωματικών ορισμών¹¹.

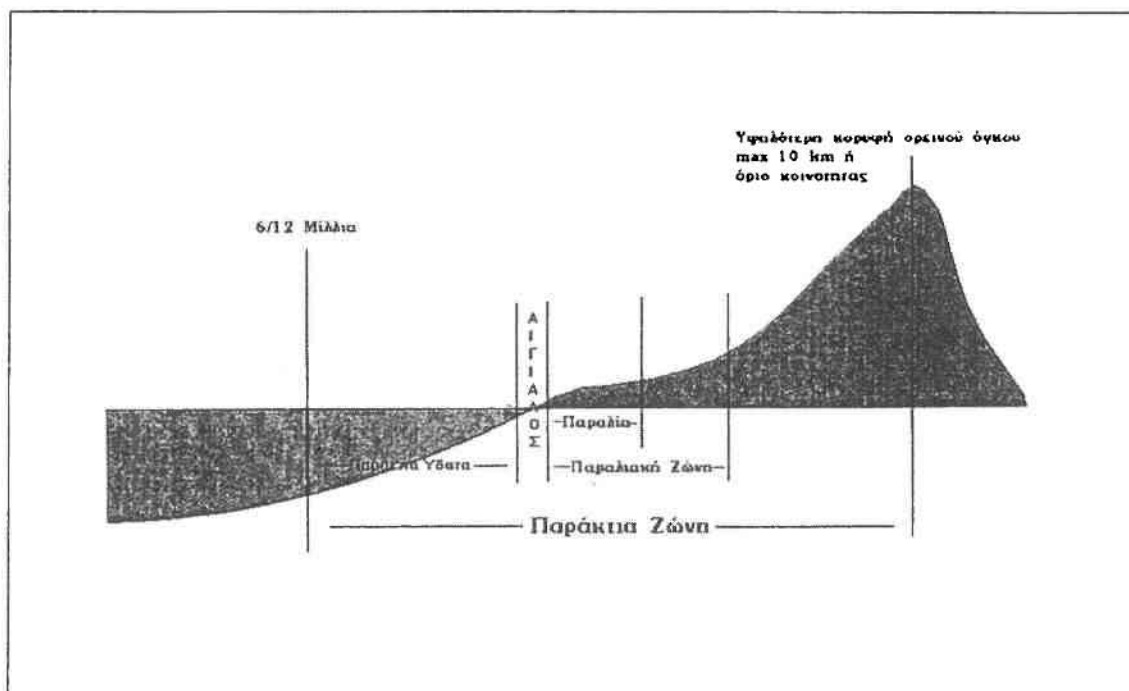
Τέλος ιδιαίτερα δύσκολος συνίσταται ο ορισμός στις περιπτώσεις που συνδέεται άμεσα και με την έννοια της διαχείρισης, διότι τότε τα θέματα περιπλέκονται και απαιτείται πιο ολοκληρωμένη, σύνθετη και αντικειμενική αντιμετώπιση των θεμάτων. Στη συνέχεια του κεφαλαίου δίνονται οι ορισμοί της παράκτιας ζώνης σύμφωνα με το νέο μοντέλο διαχείρισης των ακτών.

¹⁰ Carter R.,1988- ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ- Π.Α.,1995.

¹¹ Αξίζει να αναφερθεί ότι στην Ελληνική Νομοθεσία παράκτιοι οικισμοί θεωρούνται «όσοι οικισμοί εμπίπτουν στο σύνολο τους ή κατά τμήμα τους σε ζώνη 500 μ. από τον αιγιαλό ή βρίσκονται έξω από τη ζώνη αυτή αλλά η ανάπτυξή τους επηρεάζεται σημαντικά από τη θάλασσα. Εξαιρούνται (δεν θεωρούνται παραλιακοί) όσοι οικισμοί βρίσκονται μέσα στην ζώνη των 500 μ. αλλά το κέντρο τους έχει υψόμετρο μεγαλύτερο ή ίσο από 100 μ., σύμφωνα με τα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας της Ελλάδος»,(Π.Δ. 24/4/85).

Παρακάτω στο Γράφημα 1 παρουσιάζονται τα όρια του αιγιαλού, της παραλίας και της παράκτιας ζώνης βάσει του θεσμικού πλαισίου.

Γράφημα 1: Όρια αιγιαλού, παραλίας, παράκτιας ζώνης

Πηγή: Γκέσκου Ι. «ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΑΡΑΚΤΙΩΝ ΧΩΡΩΝ». Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας-Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης. Βόλος 2000.

2.1.5 Αξιολόγηση του ελληνικού παράκτιου χώρου

Η Ελλάδα με συνολική έκταση 131.957τ.χλμ. και ακτογραμμή που εκτείνεται σε 15.021χλμ. κατέχει την πρώτη θέση ανάμεσα στις μεσογειακές χώρες από άποψη μήκους ακτογραμμής.

Οι ελληνικές ακτές αποτελούν τον κατεξοχήν ζωτικό εθνικό χώρο. Ο παράκτιος ελληνικός χώρος έχει ιδιαίτερη σημασία λόγω της έκτασης που καταλαμβάνει, αλλά και λόγω άλλων γεωμορφολογικών, ιστορικών και οικονομικών συνθηκών. Είναι χαρακτηριστικό το γεγονός ότι από τις αρχές του 18^{ου} αιώνα με την άνοδο του μεσογειακού διεθνούς εμπορίου οι παράκτιες πόλεις αναπτύχθηκαν με ταχείς ρυθμούς με συνέπεια σήμερα ο παράκτιος χώρος να συγκεντρώνει τα μεγαλύτερα ποσοστά πληθυσμού και δραστηριοτήτων¹².

Συγκεκριμένα το 57% του πληθυσμού της Ελλάδας κατανέμεται σε παράκτιες κοινότητες, εκ των οποίων πολλές αποτελούν μεγάλα αστικά κέντρα, όπως Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Πάτρα, Βόλος, Καβάλα κ.α. Επιπλέον πλήθος ανθρώπινων δραστηριοτήτων συγκεντρώνεται σε αυτές τις περιοχές, το 80- 85% των βιομηχανικών δραστηριοτήτων, περισσότερο από το 90% του τουρισμού και της αναψυχής, σημαντικό μέρος των υποδομών και των εγκαταστάσεων μεταφορών και επικοινωνιών (λιμάνια, αεροδρόμια, οδικό δίκτυο κλπ.), καθώς επίσης και το 35% των καλλιεργειών που πρόκειται κυρίως για γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η αντιμετώπιση του παράκτιου χώρου ως φυσικό οικοσύστημα λόγω της συνύπαρξης και αλληλεπίδρασης τριών βασικών στοιχείων της φύσης: της θάλασσας, της ξηράς και του αέρα. Υγροβιότοποι, δέλτα ποταμών, λιμνοθάλασσες, κολπίσκοι κ.τ.λ. αποτελούν περιοχές αναπαραγωγής και διαβίωσης πολλών σημαντικών ειδών χλωρίδας και πανίδας και συμβάλουν στην ανάπτυξη

¹² Hellenic Republic «Coastal Management in Greece», Αθήνα 1997.

ιδιαίτερων τύπων οικοσυστημάτων, σχηματίζοντας παράλληλα ένα οικολογικό δίκτυο που ευνοεί τις διαδικασίες μετανάστευσης των ειδών¹³.

Συνολικά ο ελληνικός παράκτιος χώρος παρουσιάζει μεγάλη ποικιλότητα ως προς τα φυσικά και πολιτισμικά χαρακτηριστικά και θα πρέπει να αποτελέσει απόθεμα για τις μελλοντικές γενιές. Η ανάδειξη, η αξιοποίηση και η κατάλληλη εκμετάλλευση αυτού του φυσικού και πλουτοπαραγωγικού πόρου σε συνδυασμό με τη περιβαλλοντική φροντίδα αποτελεί όχι μόνο επιθυμητή δράση, αλλά και βασική αναγκαιότητα στις σημερινές συνθήκες κοινωνικής, οικονομικής και πολιτισμικής ανάπτυξης. Αποτελεί αντικείμενο ιδιαίτερης μέριμνας και προστασίας στο πλαίσιο της πολιτικής που αφορά στην περιβαλλοντική διαχείριση.

2.1.6 Βασικά χωροταξικά και περιβαλλοντικά προβλήματα των παράκτιων περιοχών

Οι παράκτιες περιοχές σήμερα πλήττονται από ποικίλα προβλήματα που οφείλονται τόσο στην ιδιαίτερη ευαισθησία που παρουσιάζουν ως φυσικά οικοσυστήματα, όσο και στις πιέσεις που υφίστανται από την άσκηση των ανθρώπινων δραστηριοτήτων και την οικιστική ανάπτυξη. Συνιστούν μια ενδιάμεση γραμμική ζώνη- όριο ανάμεσα σε δυο διαφορετικές καταστάσεις, την ξηρά και τη θάλασσα¹⁴. Υπάρχει έτσι μια ιδιαιτερότητα στις περιοχές αυτές που επιβάλλει ανάλογη αντιμετώπιση για την προστασία και ανάπτυξη.

Το πρόβλημα των ακτών έχει ιδιαίτερη σημασία για την Ελλάδα, η οποία περιλαμβάνεται ανάμεσα στις πιο παράκτιες χώρες του κόσμου. Οι ακτές της αποτελούν σημαντικό πλουτοπαραγωγικό φυσικό πόρο για τον οποίο επί πολλά έτη

¹³ «Σχέδιο Οδηγίας για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη των Ελληνικών Ακτών», ΥΠΕΧΩΔΕ με την επιστημονική υποστήριξη από το Πανεπιστήμιο Αιγαίου- Τμήμα Περιβάλλοντος, Αθήνα 1997.

¹⁴ Μπεριάτος Η. «ΧΩΡΟΤΑΞΙΑ IV : ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ», Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας-Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης, Βόλος, 1999.

οι αρμόδιοι κρατικοί φορείς δεν έχουν δώσει την απαιτούμενη σημασία. Η ανεξέλεγκτη και άναρχη ανάπτυξη με συνέπεια την επιβάρυνση της φέρουσας ικανότητας των παράκτιων ζωνών και την υποβάθμιση της ποιότητας της ζωής αποτελεί ένα από τα κύρια προβλήματα που πλήττουν τη παράκτια ζώνη στην Ελλάδα.

Επιπλέον η έλλειψη ορθολογικού σχεδιασμού σε συνδυασμό με πολυποίκιλα προβλήματα είχε ως αποτέλεσμα οι παράκτιες ζώνες να αποτελέσουν τους κύριους αποδέκτες των έντονων οικιστικών πιέσεων και κατ' επέκταση την εμφάνιση έντονων και σοβαρών συγκρούσεων των χρήσεων γης. Οι νέες χρήσεις που εμφανίζονται στα πλαίσια των νέων συνθηκών της οικονομίας και της παραγωγής (πχ. εγκαταστάσεις αποθήκευσης καυσίμων, λιμάνια για σύγχρονα οχηματαγωγά, μεγάλες τουριστικές εγκαταστάσεις, διάσπαρτες τουριστικές κατοικίες κτλ.) έρχονται σε αντίθεση με τις παραδοσιακές δραστηριότητες με συνέπεια βραχυπρόθεσμα την εξαφάνιση σπάνιων βιολογικών ειδών και μακροπρόθεσμα την υποβάθμιση της ποιότητας των παράκτιων υδάτων και την απώλεια της τουριστικής αξίας μεγάλων τμημάτων της παράκτιας ζώνης.

Βασικό επίσης πρόβλημα αποτελεί η διάβρωση των ακτών που προκαλεί ζημιές στα ενδιαφέροντα και τους ανθρώπινους οικισμούς, καταστρέφει τις οικονομικές δραστηριότητες και απειλεί την ανθρώπινη ζωή. Η άνοδος της στάθμης της θάλασσας που είναι αποτέλεσμα της αλλαγής του κλίματος, είναι βέβαιο ότι θα επιτείνει τη διάβρωση.

Η περιορισμένη δυνατότητα πρόσβασης αποτελεί ένα κύριο πρόβλημα για πολλές παράκτιες ζώνες και κυρίως στα νησιά. Η έλλειψη κατάλληλων δικτύων επικοινωνιών και μεταφοράς έχει ως συνέπεια την αυξανόμενη περιθωριοποίηση και απομόνωση πολλών περιοχών. Συχνά σε τέτοιες περιπτώσεις σημειώνεται συχνά συρρίκνωση του πληθυσμού, κυρίως το χειμώνα, ενώ ο εποχικός τουρισμός αποτελεί το μοναδικό βιώσιμο οικονομικό τομέα. Αποτέλεσμα είναι η υποβάθμιση της γης και η κοινωνική αποσύνθεση.

Με βάση τα δεδομένα προκύπτει ότι η ολοκληρωμένη και ορθολογικά σχεδιασμένη ανάπτυξη, προστασία και διαχείριση των παράκτιων περιοχών θα πρέπει να αποτελέσει στόχο πρώτης προτεραιότητας για τις αρμόδιες αρχές της κεντρικής και

τοπικής διοίκησης, στα πλαίσια ενός χωροταξικού και περιβαλλοντικού σχεδιασμού, οι δράσεις του οποίου να υπακούουν σε μια ενιαία λογική και να εναρμονίζονται με υπάρχοντα συστήματα ταξινόμησης των δημοσίων φορέων τομεακής αρμοδιότητας¹⁵.

¹⁵ Μπεριάτος Η. «ΧΩΡΟΤΑΞΙΑ IV : ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ», Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας-Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης, Βόλος, 1999.

2.2 Εξέλιξη του χωροταξικού σχεδιασμού των ακτών στην Ελλάδα¹⁶

2.2.1 Εισαγωγικά

Στην συγκεκριμένη ενότητα γίνεται μια αναφορά στην εξέλιξη του χωροταξικού σχεδιασμού που αφορά τις ακτές στην Ελλάδα από το 1940, που πραγματοποιήθηκε η πρώτη προσπάθεια μέχρι σήμερα με την παρουσίαση του νέου μοντέλου διαχείρισης των ακτών, που ακόμα δεν έχει θεσμοθετηθεί ως Οδηγία, αλλά υφίσταται με τη μορφή Σχεδίου.

Είναι ενδιαφέρον να γίνει μια ανασκόπηση του θεσμικού πλαισίου που διέπει τον παράκτιο χώρο στην Ελλάδα, των θεσμικών εργαλείων που έχουν χρησιμοποιηθεί για την ρύθμιση των ζητημάτων του χώρου αυτού, καθώς και των προβλημάτων που ανακύπτουν από τις διαμορφωμένες θεσμικές ρυθμίσεις.

2.2.2 Γενική επισκόπηση του θεσμικού πλαισίου μέχρι σήμερα

Οι τρέχουσες ραγδαίες εξελίξεις και αλλαγές στην οικονομική γεωγραφία της Ευρώπης, αλλά και σε παγκόσμια κλίμακα, οι νέες τεχνολογικές και πολιτικές εξελίξεις στο διεθνές περιβάλλον, αλλά και η όξυνση των προβλημάτων και

¹⁶ Το παρόν κεφάλαιο βασίζεται σε στοιχεία που διατυπώνονται σε έγγραφο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής: «ΠΡΟΣ ΜΙΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΠΑΡΑΚΤΙΩΝ ΖΩΝΩΝ: ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ». Υπηρεσία Επίσημων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Λουξεμβούργο 1999.

ανισοτήτων στο εσωτερικό της χώρας δημιουργούν μια δυναμική που επιφέρει σημαντικές ανακατατάξεις στη διάρθρωση και οργάνωση του Ελληνικού χώρου, με ιδιαίτερη επίδραση στον παράκτιο χώρο.

Ο παρακάτω πίνακας 1 παραθέτει σε χρονική σειρά το σύνολο των νόμων, διαταγμάτων και θεσμικών παρεμβάσεων, που σχετίζονται αποκλειστικά με τη διαχείριση και διαμόρφωση του αιγιαλού και της παραλίας στη χώρα μας.

Πίνακας 1: Νόμοι, Αποφάσεις, Διατάγματα και Εγκύκλιοι που απαρτίζουν το νομικό καθεστώς για τις παράκτιες περιοχές στην Ελλάδα.

1	Απ. Α. Πάγου 18/1911	Για τον αιγιαλό σε ιδιωτικά νησιά
2	A.N. 1540/1938, Αρθ.10	Καθορισμός σύνθεσης επιτροπής η οποία είναι αρμόδια για τον καθορισμό της οριογραμμής του Αιγιαλού
3	A.N. 1731/1939	"Περί αναγκαστικών απαλλοτριώσεων". Εφαρμογή των διατάξεων αυτού του νόμου στον Αιγιαλό- Παραλία.
4	A.N. 2344/1940	Ο βασικός νόμος περί Αιγιαλού και Παραλίας
5	A.N. 827/48, Αρθ.2	Περί συμπλήρωσης του Ν.Δ. 189/46 περί τουριστικών τόπων. Παραχώρηση ιδιαίτερων δικαιωμάτων χρήσης του αιγιαλού.
6	A. ΣτΕ. 880/1952, 975/1954	Οι ιδιοκτήτες ακίνητης περιουσίας εντός της παράλιας ζώνης οφείλουν να την παραχωρούν στο δημόσιο.
7	B.Δ. της 1/18/1956	Καταργείται το Συμβούλιο σύμφωνα με το άρθ.3 του A.N. 1925/1961 και αρμόδια για ανάλογα θέματα είναι η Επιτροπή Δημοσίων Κτημάτων.
8	A.ΣτΕ 394/63	Κρίνει παράνομη την παραχώρηση δικαιώματος

		χρήσης του αιγιαλού σε ξενοδοχειακή μονάδα.
9	Α.ΣτΕ 2130/65, 2913/68	Ο Αιγιαλός είναι δημόσιο πράγμα και εκτός συναλλαγής.
10	Απ. Πάγου 53/66	Περί ιδιοκτησιών σε παραθαλάσσια κτήματα.
11	Απ. Πάγου 530/66, 1021/73	Ο Αιγιαλός είναι δημόσιο πράγμα και εκτός συναλλαγής.
12	Α.Ν. 4,19,65/1967	Καταργήθηκαν οι Επιτροπές των παράγρ. 1 και 3 του άρθρ. 17 του Α.Ν2344/40
13	Απ.Α.Πάγου 326/67	Τι συμβαίνει σε περίπτωση μη καθορισμού της οριογραμμής του αιγιαλού.
14	Ν. 263/1968 ΦΕΚ 12Α Αρ.5, παρ.2	Τροποποιήθηκε και επαναπροσδιορίστηκε η σύνθεση της Επιτροπής που καθορίστηκε με το νόμο 1540/38 αρ.10, παρ.1-2.
15	Ε.Υπ.Οικ.Α.28074/Πολ, 296/1969	Ορίζονται τα αναγκαία δικαιολογητικά για την κατασκευή έργων στον αιγιαλό.
16	Ν. Δ/γμα 439-10/13-2-1970 ΦΕΚ Ά 36	"Περί συμπληρώσεων των διατάξεων περί αιγιαλού". Περιλαμβάνει διατάξεις για την δόμηση σε παραλιακά γήπεδα.
17	Α. ΣτΕ 1377/71, 2799/72, 61/74	Παραχώρηση ιδιαίτερων δικαιωμάτων σε ιδιώτες επάνω σε αιγιαλό.
18	Ν.Δ. 444/1970, Αρ.1	Η αστυνόμευση της ζώνης του λιμένα ασκείται από τον υπουργό ΕΝ με το Λιμενικό Σώμα
19	Ε.26 Υπ.ΔΕ. Αρ. Πρωτ.14425/1970	Διευκρινήσεις επί των διατάξεων του υπ' αριθμού 439/70 Ν.Δ/τος.
20	Δ/γμα 23-9-1972 ΦΕΚ 259Δ	Διάταγμα για τα λυόμενα

21	N.Σ.Κ. 373/1972,44/1973	Όλα τα κτίσματα που συμπίπτουν εντός της οριογραμμής της παραλίας υπόκεινται άμεσα σε απαλλοτρίωση.
22	N.Δ/γμα 393/1974	"Περί συμπλήρωσεως της διατάξεως του Α.Ν. 2344/1940"
23	A.ΣτΕ 1976/1975, 1867/1976	Αν το διάγραμμα και η εγκριτική πράξη δεν δημοσιευτούν εγκαίρως στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως η απόφαση ακυρώνεται
24	N. 719/77 ΦΕΚ 301Α/77,Αρ.20, παρ.1	Αντικατάσταση της παρ.2 του άρθρ.2 του Α.Ν.2344/40
25	Π.Δ. 649/1977 (ΦΕΚ 212/Α)	Οι αρμοδιότητες εποπτείας, οργάνωσης και λειτουργίας των Λιμενικών Ταμείων καθώς και ο γενικότερος συνδυασμός περιέχονται στο ΥΕΝ.
26	N.653/1977, Αρ.3	Άλλαξε τα μεγέθη των συνεισφορών των ιδιωτών για την δημιουργία παραλιακής ζώνης(τροποποίηση του αρ.6 του Ν.5269/31) σύμφωνα με παρ.4 του αρ.6 του 2344/40
27	Απ. Ολομέλειας 3708/1977	Για τον αιγιαλό σε ιδιωτικά νησιά.
28	Απ. Αρ.9 ΕΣΧΠ, ΦΕΚ 551/Β/15-9-81	Περί χαράξεως κατευθυντήριων γραμμών και αναγκαίων ενεργειών για την διαχείριση των ακτών.
29	ΥΥΦ. 187.31/97/80 από 20-3-80 του ΓΕΝ	Προδιαγραφές για τη σύνταξη διαγράμματος Αιγιαλού και Παραλίας".
30	N.1078/7/14.10.1980 ΦΕΚ 238Α. Αρ.13	Τροποποίηση των παραγράφων 2 και 5 του αρθρ.6 του 2344/40.
31	Απ. ΣτΕ 3784/81	Τι συμβαίνει σε περίπτωση μη καθορισμού της οριογραμμής του αιγιαλού.

32	E.80/81, Αρ.Πρωτ.36558/9148/81	Τι συμβαίνει σε περίπτωση μη καθορισμού της οριογραμμής του αιγιαλού, για την δόμηση οικοπέδων τα οποία βρίσκονται κοντά στη θάλασσα.
33	N. 1337/1983, Αρ.23, παρ.5	Καταργεί την παρ.1 του αρθρ.5 του 2344/40
34	E.Υπ.Οικον.Αρ. Πρωτ. Δ.3399/873ΠΟΔ 100, 26/7/83	"Παραχώρηση απλής χρήσης αιγιαλού και παραλίας προς εκτέλεση έργων".
35	E. Υπ.ΔΕ. Αρ.Πρωτ.Γ.Γ. 2894/17-8-1983	"Αρμοδιότητες σε θέματα μελετών Λιμενικών έργων".
36	Π. Δ/γμα 71/1984 ΦΕΚ 22Α/1984 Αρ.1. Παρ.5	Μεταβίβαση αρμοδιότητας διαπλάτυνσης αιγιαλού και δημιουργίας παραλίας από τον Υπ. Οικον. στους κατά τόπους Νομάρχες.
37	Π.Δ. 24-4-1985 ΦΕΚ 181Δ/85	Ορίζει διατάξεις για το όρια οικισμών προϋφισταμένων του 1923 και οικισμών κάτω των 2000 κατοίκων.
38	Π.Δ/γμα 347/86 (ΦΕΚ154Α/6-10-86),Αρ.1 παρ.10	Παραχωρήσεις χώρων για ανέγερση Δημοσίων Καταστημάτων, καθορισμός χώρων στη ζώνη λιμένα.
39	Απ.2647 ΥΠΕΘΟ 797/Β/19-1186	Μέτρα για τις κορεσμένες τουριστικά περιοχές και την αναβάθμιση της τουριστικής προσφοράς.
40	E.15780/405 Πολ3/9-1-1987	"Καθορισμός οριογραμμής παραλίας"
41	Π.Δ/γμα 20-1-1988 ΦΕΚ 61Δ/1988	Χωροθέτηση τουριστικών εγκαταστάσεων.
42	E.35981/1736/14-6-	"Διαδικασία κατεδάφισης αυθαιρέτων κτισμάτων"

	1989 αρ.εγ.46/89	που βρίσκονται στον αιγιαλό και στην παραλία".
43	Απ.ΣτΕ. 738/1989	Απόφαση κατεδάφισης αυθαιρέτων που βρίσκονται στην ζώνη της παραλίας ή του αιγιαλού.
44	Ν.Σ.Κ. 116/89 αποδεκτή με Ε.16/89	Για τη δόμηση σε περιοχή που έχει καθοριστεί ως χερσαία ζώνη λιμένος.
45	Ε.Αρ.Πρωτ.3511.91/02/ 90 της 22-2-90	"Παραχωρήσεις χρήσης χώρων της Ζώνης Λιμένας".
46	Ε.Αρ.Πρωτ.3511.91/05/ 90 της 10-7-90	"Διαδικασία οριοθέτησης, τροποποίησης, επέκτασης Ζωνών Λιμενικών".
47	Ε.Αρ.Πρωτ.3511.91/07/ 90 της 29-11-90	"Διενέργεια προσχώσεων θαλασσίων εκτάσεων".
48	Π.Δ/γμα 30-6/23-7- 1991 ΦΕΚ 474Δ/1991	Χωροθέτηση τουριστικών εγκαταστάσεων σε ειδικές περιοχές (π.χ. Κρήτη, Ρόδος κλπ.).
49	Α.ΣτΕ. 365/1930 και 3142/92	Αφορά τις αρμοδιότητες και την νομιμότητα της ρύθμισης των ορίων του αιγιαλού και της παραλίας.
50	Ν.2160 ΦΕΚ 118Α/19- 7-1993 Αρ.29-31	"Δημιουργία Τουριστικού Λιμένα".
51	Υπ.Απ. 1661 ΦΕΚ 786/Β/20-10-94	Τροποποίηση της ΚΥΑ 69269/5387 για τουριστικές χωροθετήσεις.

Πηγή: ΕΠΔΑ (1981), Βέτας (1994), ΥΠΕΧΩΔΕ (1995).

Στην Ελλάδα για 30 χρόνια μετά το δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο, περίπου μέχρι τη δεκαετία του '70 δεν σημειώθηκε καμία ουσιαστική προσπάθεια χωροταξικού σχεδιασμού και διαχείρισης των ακτών. Το μόνο που υπήρχε ήταν ο Α.Ν. 2344/1940 "περί αιγιαλού και παραλίας", που εξακολουθεί να ισχύει και σήμερα και προβλέπει την προστασία και την κατοχύρωση των ακτών ως κοινόχρηστου

δημόσιου χώρου. Όσο αφορά στο χωροταξικό σχεδιασμό μόνο για συγκεκριμένες περιφέρειες είχαν αρχίσει από τις αρχές της δεκαετίας του '60 να συντάσσονται κάποιες χωροταξικές μελέτες, οι οποίες τελικά αποτέλεσαν «ασκήσεις επί χάρτου», αφού το απαραίτητο θεσμικό πλαίσιο που απαιτούσε η εφαρμογή τους δεν υπήρχε.

Η πρώτη σοβαρή προσπάθεια και πρωτοβουλία εκδηλώθηκε μετά το Σύνταγμα του 1975 και την ψήφιση των σχετικών νόμων 360/1976 «περί χωροταξίας και περιβάλλοντος» και 947/1979 «περί οικιστικών περιοχών». Παρά την ύπαρξη συγκεκριμένης νομοθεσίας και στην περίπτωση αυτή οι αποφάσεις των αρμόδιων οργάνων, όπως του Εθνικού Συμβουλίου Χωροταξίας και Περιβάλλοντος (Ε.Σ.Χ.Π.) δεν είχαν την προβλεπόμενη αποτελεσματικότητα, λόγω έλλειψης αναγκαίας πολιτικής βούλησης.

Η δεύτερη προσπάθεια σημειώνεται το 1980 με την ίδρυση του Υπουργείου Χωροταξίας Οικισμού και Περιβάλλοντος (ΥΧΟΠ) και τη συγκέντρωση σ' αυτό των αρμοδιοτήτων για το χωροταξικό σχεδιασμό, παράλληλα με αυτές του πολεοδομικού και του περιβαλλοντικού, δίνοντας έτσι μια νέα προοπτική για την εφαρμογή του Χωροταξικού Σχεδιασμού στον Ελληνικό χώρο. Ουσιαστικά η πρώτη πραγματική προσπάθεια άρχισε στις αρχές της δεκαετίας του '80 με τη θέσπιση νέας πολεοδομικής νομοθεσίας - Ν.1337/83, «για την επέκταση των πολεοδομικών σχεδίων» και κυρίως με την εκπόνηση και εφαρμογή πανελλήνιας κλίμακας προγραμμάτων πολεοδομικού και χωροταξικού σχεδιασμού, όπως η Επιχείρηση Πολεοδομικής Ανασυγκρότησης (ΕΠΑ), τα χωροταξικά σχέδια των νομών, ο σχεδιασμός του περιαστικού χώρου με τις Ζώνες Οικιστικού Ελέγχου (ΖΟΕ), κτλ.

Βασική ήταν η πρόβλεψη του νόμου 1337/83, πέραν του αιγιαλού και της παραλίας, για την δημιουργία μιας ευρύτερης ζώνης πλάτους 500μ από την ακτή μέσα στην οποία ελέγχονται οι περιφράξεις των γηπέδων και διασφαλίζεται η προσπέλαση των κατοίκων προς τον αιγιαλό. Επιπλέον οι Ζώνες Οικιστικού Ελέγχου που θεσπίζονται με τον ίδιο νόμο, αποτελούν το κυριότερο εργαλείο (ελλείψει άλλου) για την προστασία των περιαστικών και των ευαίσθητων περιβαλλοντικά περιοχών μεταξύ

των οποίων και οι ακτές.¹⁷ Πρέπει να σημειωθεί ότι τόσο η θεσμοθέτηση όσο και η εφαρμογή στην πράξη των ΖΟΕ συνάντησε σημαντικά προβλήματα τεχνικού, νομικού και πολιτικοκοινωνικού χαρακτήρα που πολλές φορές ακύρωσε το βασικό στόχο της επιδιωκόμενης χωρικής ρύθμισης στην συγκεκριμένη περιοχή¹⁸.

Στη συνέχεια με την ψήφιση του νόμου- πλαισίου για την Προστασία του Περιβάλλοντος -Ν.1650/86- θεσπίστηκαν νέες Ζώνες Προστασίας της Φύσης και του Τοπίου (ΖΠΦΤ), Ζώνες Ανάπτυξης Παραγωγικών Δραστηριοτήτων, μεταξύ των οποίων και ο τουρισμός, (ΖΑΠΔ) και Ζώνες Ειδικών Περιβαλλοντικών Ενισχύσεων (ΖΕΠΕ). Για την εφαρμογή αυτών των ζωνών, καθώς και των ΖΟΕ αποτέλεσε απαραίτητη προϋπόθεση η εκπόνηση νέων μελετών χωροταξικού σχεδιασμού, που πραγματοποιήθηκε μέσω των Ειδικών Χωροταξικών Μελετών (ΕΧΜ) σε συνδυασμό με τις διατάξεις του νέου θεσμικού πλαισίου. Οι ΕΧΜ είναι μελέτες συνθετότερου χαρακτήρα αφού περιλαμβάνουν τόσο τον καθορισμό και οριοθέτηση των ΖΟΕ όσο και των άλλων ζωνών του νόμου 1650/86.

Τα αποτελέσματα από την εφαρμογή των παραπάνω προγραμμάτων ήταν σημαντικά και θετικά, ενώ παράλληλα η νέα αυτή πραγματικότητα έδειξε τόσο το έμπρακτο ενδιαφέρον της πολιτείας, όσο και την ευαισθησία των πολιτών και των φορέων για τη θέσπιση στόχων, αρχών και πολιτικών για μια ισόρροπη και βιώσιμη ανάπτυξη της Χώρας με σεβασμό στις αξίες Άνθρωπος, Φυσικό Περιβάλλον και Πολιτισμός.¹⁹

Μια πρώτη σειρά ΕΧΜ γίνεται στα πλαίσια των Μεσογειακών Ολοκληρωμένων Προγραμμάτων (ΜΟΠ) και περιλαμβάνει 21 μελέτες, ενώ μια δεύτερη σειρά ΕΧΜ χρηματοδοτήθηκε από το κοινοτικό πρόγραμμα ENVIREG και περιλαμβάνει 13 μελέτες που εξακολουθούν να εκπονούνται από το 1992 μέχρι και σήμερα με

¹⁷ Με βάση τις ρυθμίσεις αυτές θεσμοθετήθηκαν συνολικά την περίοδο 1983-93 55 ΖΟΕ, οι 45 εκ των οποίων σε παράκτιες περιοχές, αφού προηγήθηκε η εκπόνηση των αντιστοίχων μελετών.

¹⁸ Μπεριάτος Η. «ΧΩΡΟΤΑΞΙΑ IV : ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ», Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας-Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης, Βόλος, 1999.

¹⁹ Ζαμπέλης Χ., Χωροταξικός Σχεδιασμός για Βιώσιμη Ανάπτυξη στην Ελλάδα: Έμφαση στον Παράκτιο Χώρο, ΥΠΕΧΩΔΕ, 1997.

αποκλειστικό στόχο τον καθορισμό χρήσεων για ανάπτυξη και προστασία του ευρύτερου παράκτιου χώρου. Οι δράσεις σχεδιοποίησης που πραγματοποιήθηκαν με την ευκαιρία του προγράμματος ENVIREG δεν στάθηκαν ικανές ,λόγω του αποσπασματικού τους χαρακτήρα.

Ειδικά για την παράκτια ζώνη πρέπει να τονιστεί η έλλειψη χωροταξικού σχεδιασμού σε εθνικό επίπεδο και επιπλέον στο πλαίσιο ενός εθνικού προγράμματος διαχείρισης των ακτών. Είναι απαραίτητες για το συγκεκριμένο χωροταξικό και αναπτυξιακό πρόβλημα οι «εθνικές κατευθυντήριες οδηγίες», η συστηματική σύνταξη, η κατά τακτά διαστήματα αναθεώρηση και επικαιροποίηση ενός συστήματος χωροταξικών κατευθύνσεων για τις ακτές που θα κινείται ταυτόχρονα σε δύο επίπεδα ρυθμίσεων: το πολεοδομικό και το χωροταξικό. Το σημαντικότερο όμως είναι το σύστημα σχεδιασμού θαλάσσιου και χερσαίου χώρου να ενσωματώνει τους μηχανισμούς εφαρμογής του, γεγονός που αποτελεί την ικανή συνθήκη για την αποτελεσματικότητα και την επιτυχία του.

2.2.3 Σχέδιο Οδηγίας για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη των Ελληνικών Ακτών

Τα προβλήματα και οι δυνατότητες ανάπτυξης του παράκτιου χώρου στην Ελλάδα, η εμπειρία του παρελθόντος που κυρίως πηγάζει από την έλλειψη χωροταξικού σχεδιασμού σε εθνικό επίπεδο, αλλά και οι δυνατότητες ανταλλαγής εμπειριών και ανάπτυξη δικτύων σε κοινοτικό επίπεδο οδήγησε στη δημιουργία ενός σχεδίου που δίνει ένα σύστημα γενικών χωροταξικών κατευθύνσεων για μια βιώσιμη ανάπτυξη των ακτών προσαρμοσμένο και εύκολα εξελισσόμενο στις απαιτήσεις της κατά περίπτωση υφιστάμενης πραγματικότητας.

Ουσιαστικά πρόκειται για ένα σχέδιο ολοκληρωμένης διαχείρισης της παράκτιας ζώνης σε εθνικό επίπεδο, στο πλαίσιο μιας στρατηγικής ανάπτυξης, η οποία σημαίνει ορθολογική ανάπτυξη των ανθρώπινων δραστηριοτήτων και υποδομών, προστασία των φυσικών πόρων και των περιοχών με ιδιαίτερο οικολογικό ενδιαφέρον και διευθέτηση των συγκρούσεων για τη χρήση του παράκτιου χώρου και των παράκτιων πόρων. Στο πλαίσιο αυτό είναι καθοριστικός ο ρόλος του

χωροταξικού σχεδιασμού ως πολιτικής συντονισμού και εξειδίκευσης στο χώρο των επί μέρους τομεακών πολιτικών, της κατανομής των οικισμών, των δραστηριοτήτων και των υποδομών στο χώρο παράλληλα με την προστασία των φυσικών οικοσυστημάτων.

2.3 Νέο Μοντέλο Διαχείρισης της Παράκτιας Ζώνης²⁰

2.3.1 Εισαγωγικά

Στο παρακάτω κεφάλαιο γίνεται αναλυτική παρουσίαση του νέου μοντέλου για την διαχείριση των ακτών στην Ελλάδα. Δίνεται το εθνικό πλαίσιο πολιτικής που το διέπει, παρουσιάζονται οι νέες οριοθετήσεις και ζωνοποιήσεις που προτείνει, οι γενικές αρχές, οι στόχοι και οι κατευθύνσεις της ολοκληρωμένης παράκτιας διαχείρισης.

Η παρουσίαση και η κατανόηση του μοντέλου κρίνεται αναγκαία για την παραπέρα εφαρμογή του στις ακτές της Νότιας Πιερίας που πραγματοποιείται στο τρίτο μέρος της παρούσας εργασίας.

2.3.2 Εθνικό πλαίσιο Πολιτικής

Η Οδηγία για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη των Ελληνικών Ακτών διαμορφώθηκε λαμβάνοντας υπόψη:

- ◊ Την Agenda 21 και άλλες Διεθνείς Συμβάσεις και Πρωτοβουλίες (Πρόγραμμα Επίδειξης για την Ολοκληρωμένη Διαχείριση Παράκτιων Περιοχών της Ε.Ε., Μεσογειακό Πρόγραμμα Δράσης, Σύμβαση 92/43/ΕΟΚ – περί Διατήρησης

²⁰ Στο παρακάτω κεφάλαιο χρησιμοποιούνται στοιχεία από το «ΣΧΕΔΙΟ ΟΔΗΓΙΑΣ ΓΙΑ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΑΚΤΩΝ», ΥΠΕΧΩΔΕ, Αθήνα 1997

Φυσικών Οικοτόπων και Ειδών Άγριας Χλωρίδας και Πανίδας, Διεθνή Σύμβαση Ramsar, Σύμβαση Βαρκελώνης, κα.)

- ◇ Το Ν.1650/86 «Για την Προστασία του Περιβάλλοντος»
- ◇ Το Ν.2508/97 «Για τη Βιώσιμη Οικιστική Ανάπτυξη»
- ◇ Το Ν.2204/94 «Για τη Βιολογική Ποικιλότητα»
- ◇ Το σχέδιο νόμου περί «Χωρικής Ανάπτυξης και Σχεδιασμού» ΥΠΕΧΩΔΕ, 1997
- ◇ Το Α.Ν. 2344/40 «Περί Αιγιαλού και Παραλίας» και το Σχέδιο Νόμου για τον εκσυγχρονισμό του (Ιούλιος 1997).

2.3.3 Οριοθέτηση Παράκτιας Ζώνης

Παράκτια ζώνη σύμφωνα με την παρούσα οδηγία χαρακτηρίζεται ένα γεωγραφικό υποσύνολο του παράκτιου χώρου που περιλαμβάνει θαλάσσιο και χερσαίο τμήμα. Το θαλάσσιο τμήμα οριοθετείται περιλαμβάνοντας κατ'ελάχιστο την έκταση που βρίσκεται μεταξύ της ακτογραμμής και της ισοβαθούς των 50μέτρων. Το χερσαίο οριοθετείται περιλαμβάνοντας την έκταση που βρίσκεται μεταξύ της ακτογραμμής και των ορίων των παράκτιων ΟΤΑ. Οι οριοθετήσεις που ισχύουν, σύμφωνα με την οδηγία, αφορούν στις ηπειρωτικές παράκτιες περιοχές και όχι στα νησιά που αποτελούν ειδική περίπτωση.

Σε περίπτωση που τα όρια κάποιου ΟΤΑ εκτείνονται πέρα των 5χλμ. από την ακτογραμμή, τότε τα όρια του χερσαίου τμήματος της παράκτιας ζώνης οριοθετούνται από την ακτογραμμή και την καμπύλη που σχηματίζεται από το σύνολο των σημείων με κάθετη γραμμική απόσταση 5χλμ. από την ακτογραμμή.

Σε περίπτωση που τα όρια του ΟΤΑ απέχουν λιγότερο από 2χλμ. από την ακτογραμμή τότε τα όρια του χερσαίου τμήματος της παράκτιας ζώνης οριοθετούνται από την ακτογραμμή και την καμπύλη που σχηματίζεται από το

σύνολο των σημείων με κάθετη γραμμική απόσταση, το λιγότερο 2χλμ., συμπεριλαμβάνοντας τα αντίστοιχα τμήματα των γειτονικών ΟΤΑ.

Συχνά παρατηρείται διάφορες περιβαλλοντικές και κοινωνικοοικονομικές συνθήκες που επικρατούν στη παράκτια ζώνη να συνεπάγονται επέκταση και γενικότερα μεταβολή των ορίων της, ύστερα πάντα από ειδική μελέτη (να περιλάβει τους παρόχθιους ΟΤΑ των εκβολών και δέλτα των ποταμών, αν πχ. βρίσκονται κάτω από ένα συγκεκριμένο όριο αλμυρότητας του νερού).

2.3.4 Διάκριση της Παράκτιας Ζώνης σε Ζώνες Διαχείρισης

Το σχέδιο, επιπλέον, προτείνει τη διάκριση της Παράκτιας Ζώνης σε ειδικές ζώνες διαχείρισης, ώστε η διαχείριση να είναι πιο αποτελεσματική και ο ασκούμενος έλεγχος να διαφοροποιείται εστιαζόμενος κάθε φορά σε διαφορετικούς παράγοντες, οι οποίοι μπορεί να έχουν σχέση με τη λειτουργία των οικοσυστημάτων, την άσκηση των δραστηριοτήτων κ.α. Αυτή η διάκριση σε ζώνες προσαρμόζεται ανάλογα και με τις οικολογικές και οικονομικές ιδιαιτερότητες ή ιδιομορφίες της εκάστοτε παράκτιας περιοχής.

Η διάκριση γίνεται με βάση την κάθετη απόσταση από το θαλάσσιο μέτωπο και συμπεριλαμβάνει:

- ◊ Την "κρίσιμη ζώνη", η οποία περιλαμβάνει τόσο χερσαίο όσο και θαλάσσιο τμήμα:
 - ◊ Η "κρίσιμη χερσαία ζώνη" ορίζεται σε πλάτος τουλάχιστον 100μ. από τη γραμμή αιγιαλού. Η ζώνη αυτή διευρύνεται όπου είναι απαραίτητο για να περιλάβει παράκτια οικοσυστήματα, όπως αμμοθίνες, εκβολές ποταμών κα. Μέσα στη ζώνη απαγορεύεται η δόμηση και γενικότερα οι κατασκευές που παρεμποδίζουν τη λειτουργία της ως ιδιαίτερα σημαντικού οικοσυστήματος ή χώρου υπαίθριας αναψυχής. Προκύπτει έτσι ότι ο έλεγχος των έργων πρέπει

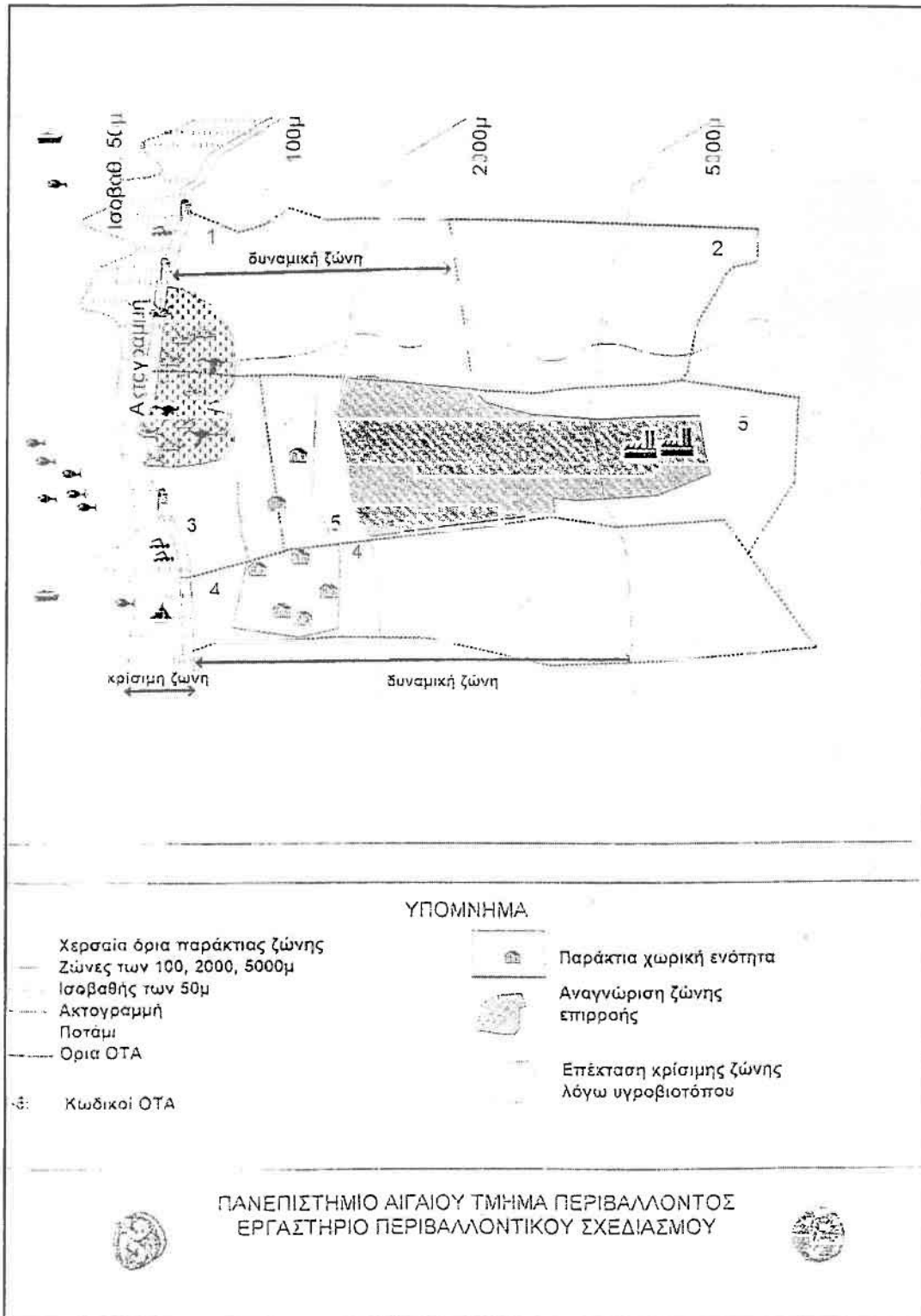
να εστιάζεται στην αναγκαιότητα της χωροθέτησης πρώτα και έπειτα στις περιβαλλοντικές επιπτώσεις.

- ◊ Η ‘‘κρίσιμη θαλάσσια ζώνη’’ περιλαμβάνει κατ’ ελάχιστο την έκταση που βρίσκεται μεταξύ της ακτογραμμής και της ισοβαθούς των 50μ.
- ◊ Τη ‘‘δυναμική ζώνη’’ με πλάτος που μπορεί να κυμαίνεται από 2000μ. έως 5000μ. από τον αιγιαλό αποτελεί την περιοχή που δέχεται πιέσεις για την ανάπτυξη των ανθρώπινων δραστηριοτήτων και είναι εκείνη που θα έπρεπε να συγκεντρώνει το μεγαλύτερο ενδιαφέρον κατά το σχεδιασμό.

Σε συνεργασία με τους αρμόδιους φορείς και με βάση τα κατά περίπτωση οικολογικά, τοπικά, οικονομικά και πολιτισμικά χαρακτηριστικά θα ορίζεται το πλάτος της κρίσιμης ζώνης όπως και το είδος, καθώς και η ένταση και η οριοθέτηση των δραστηριοτήτων στη δυναμική ζώνη.

Παρακάτω στο Γράφημα 2 φαίνονται τα όρια των νέων Ζωνών Διαχείρισης, όπως ορίζονται βάση του νέου Σχεδίου Οδηγίας.

Γράφημα 2: Νέες Ζώνες Διαχείρισης του Παράκτιου Χώρου

Πηγή: ΥΠΕΧΩΔΕ

2.3.5 Γενικές Αρχές και Στόχοι Ολοκληρωμένης Παράκτιας Διαχείρισης

Σύμφωνα με την συγκεκριμένη Οδηγία η ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων περιοχών θα χαρακτηρίζεται από τις παρακάτω βασικές αρχές, οι οποίες απαιτούνται να τηρούνται:

- ◇ Βιώσιμη ανάπτυξη, έτσι ώστε η ανάπτυξη των ανθρώπινων δραστηριοτήτων να συνοδεύεται με προστασία του περιβάλλοντος και με μακροχρόνια προοπτική.
- ◇ Διαφύλαξη και ορθολογική διαχείριση του εθνικού πλούτου ως φυσικό και πολιτισμικό απόθεμα.
- ◇ Ολοκληρωμένη διαχείριση, που συνεπάγεται διατομεακό και χωρικό συντονισμό των πολιτικών και δράσεων με παράλληλη εναρμόνιση στόχων και δράσεων.
- ◇ Πρόβλεψη και πρόληψη των αρνητικών συνεπειών από τις ανθρώπινες δραστηριότητες και δράσεις στα φυσικά οικοσυστήματα.
- ◇ Αποκατάσταση του περιβάλλοντος όπου και στο βαθμό που είναι εφικτό.
- ◇ Εξασφάλιση της αλόγιστης πρόσβασης στις ακτές και αποτελεσματική διαχείριση των κοινόχρηστων πόρων για βιώσιμη ανάπτυξη.
- ◇ Τήρηση της αρχής ‘‘ο ρυπαίνων πληρώνει’’, δηλαδή απόδοση στους δράστες το κόστος πρόληψης και αποκατάστασης.

Η Οδηγία έχοντας ως υπόβαθρο τις παραπάνω βασικές αρχές και κινούμενη βάση αυτές θέτει τους παρακάτω σημαντικούς στόχους μιας βιώσιμης και ολοκληρωμένης διαχείρισης του παράκτιου χώρου. Συγκεκριμένα:

- ◇ Οι ανθρώπινες δραστηριότητες στον παράκτιο χερσαίο και θαλάσσιο χώρο θα πρέπει να διέπονται από μια ορθολογική οργάνωση μέσω χωροταξικού σχεδιασμού.
- ◇ Απαιτείται οι παράκτιοι φυσικοί πόροι και η λειτουργία των οικοσυστημάτων να αναβαθμιστούν και να διαχειριστούν περισσότερο ολοκληρωμένα.

- ◇ Οι δράσεις του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα για την διαχείριση των παράκτιων περιοχών οφείλουν να συντονιστούν.
- ◇ Στα πλαίσια του δημοκρατικού προγραμματισμού προωθείται και η συμμετοχή όλων των ενδιαφερομένων για κοινές δράσεις στη διαχείριση του παράκτιου χώρου.
- ◇ Ευαισθητοποίηση του κοινού για την οικολογική, κοινωνική, οικονομική και πολιτισμική αξία του παράκτιου χώρου.

2.3.6 Κατευθύνσεις Ολοκληρωμένης Παράκτιας Διαχείρισης

Ιδιαιτερότητα της παρούσας Οδηγίας είναι ότι οι κατευθύνσεις που δίνει για μια ολοκληρωμένη παράκτια διαχείριση στον Ελλαδικό χώρο χωρίζονται σε 5 κατηγορίες με αποτέλεσμα την πολύπλευρη, διακλαδική και πολυτομεακή αντιμετώπιση του θέματος. Συγκεκριμένα οι κατευθύνσεις είναι γενικές, για τη χωρική οργάνωση σε εθνικό επίπεδο, για την χωρική οργάνωση σε τοπικό επίπεδο, για την προστασία των οικοσυστημάτων και των φυσικών πόρων και τομεακές.

2.3.6.1 Γενικές

Στις γενικές κατευθύνσεις που θέτει η Οδηγία σημειώνεται χωροταξικός σχεδιασμός που περιλαμβάνει εκτός από την κρίσιμη και τη δυναμική και μια ακόμα ευρύτερη περιοχή που επηρεάζει τις δυο προηγούμενες. Επιπλέον προβλέπεται διαμόρφωση Τοπικών Σχεδίων για την αξιοποίηση των κατευθύνσεων που θέτουν τα Περιφερειακά Σχέδια και αξιοποίηση του θεσμού των Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων. Η πρόσβαση του κοινού στην κρίσιμη ζώνη θα είναι ελεύθερη, θα δοθεί προτεραιότητα στις δραστηριότητες που εξαρτώνται άμεσα από την παράκτια ζώνη και οι υποδομές αναπτυξιακού χαρακτήρα θα περιοριστούν σε όσο το δυνατόν μεγαλύτερη απόσταση από την παραλία.

2.3.6.2 Για την χωρική οργάνωση σε εθνικό επίπεδο

Συγκεκριμένα για τις περιοχές που αναπτύσσονται ή παρουσιάζουν προβλήματα από τις συγκρούσεις των χρήσεων για ανάπτυξη, στόχος πρέπει να είναι ο προσδιορισμός των ορίων και των όρων ανάπτυξης, παράλληλα με τη διαφύλαξη των φυσικών πόρων και οικοσυστημάτων. Για τις περιοχές που είναι ήδη ανεπτυγμένες ή και υποβαθμισμένες λόγω ανεξέλεγκτης ανάπτυξης προβλέπεται η αναβάθμιση του περιβάλλοντος μέσω της ανάδειξης των φυσικών και πολιτιστικών πόρων και η αναβάθμιση των ανθρώπινων δραστηριοτήτων. Προστασία ως εθνικό απόθεμα θα επιβληθεί σε περιοχές με ιδιαίτερη πολιτισμική και οικολογική αξία, ενώ για τα νησιά θα εφαρμοστεί διαφοροποιημένη πολιτική για επιτυχημένο συντονισμό της οικονομικής ανάπτυξης με τα θέματα περιβαλλοντικής και πολιτισμικής προστασίας.

2.3.6.3 Για την χωρική οργάνωση σε τοπικό επίπεδο

Σε τοπικό επίπεδο προβλέπεται η οριοθέτηση μιας ευρύτερης ζώνης, “ζώνη επιρροής”, η οποία διαδέχεται τη δυναμική παράκτια ζώνη και προσδιορίζεται με βάση κάποιους κρίσιμους παράγοντες (πχ. ιζηματογενής κύκλος, κύκλος του νερού ή κάποιες σημαντικές ανθρώπινες δραστηριότητες, οι οποίες λόγω έντασης ή μεγέθους δύναται να προκαλέσουν αρνητικές επιπτώσεις) που επιδρούν στην ποιότητα του περιβάλλοντος της κρίσιμης και της δυναμικής ζώνης. Παράλληλα για την ορθολογικότερη κατανομή των χρήσεων στο εσωτερικό των ζωνών απαιτείται η αναγνώριση Παράκτιων Χωρικών Ενοτήτων (Π.Χ.Ε), μέσα στις οποίες η διαχείριση μπορεί κάθε φορά να εστιάζεται σε διαφορετικούς παράγοντες.

2.3.6.4 Για την προστασία των οικοσυστημάτων και των φυσικών πόρων

Στις κατευθύνσεις της Οδηγίας όσον αφορά την προστασία των παράκτιων οικοσυστημάτων περιλαμβάνεται προστασία των περιοχών που ήδη έχουν αναγνωριστεί για την οικολογική αξία τους (πχ. με τη Διεθνή Συνθήκη Ramsar, Κοινοτικό Δίκτυο “Natura 2000”), καθώς επίσης και αναγνώριση με στόχο την

προστασία και διαχείριση και άλλων περιοχών που δεν έχουν ενταχθεί ή δεν πληρούν τα κριτήρια ένταξης σε κάποιο καθεστώς προστασίας. Επιπλέον προστασία προβλέπεται και για το θαλάσσιο οικοσύστημα, συμπεριλαμβανομένου και του βυθού, ενώ προτείνεται και διερεύνηση των εργαλείων προστασίας παράκτιων οικοσυστημάτων με οικονομικά και άλλα εργαλεία.

Στην περίπτωση των παράκτιων πόρων η διαχείριση διακρίνει 2 κατηγορίες, νερό και γη/ έδαφος. Σχετικά με το νερό επικεντρώνεται στη λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων για να μην παρεμποδίζεται ο κύκλος του νερού, στην προστασία της ποιότητας, της φυσικής σύστασης και κατάστασης του νερού, καθώς και στον έλεγχο των αποβλήτων που υποβαθμίζουν τους παράκτιους υδάτινους πόρους. Στο πλαίσιο του εδάφους η Οδηγία ασχολείται με θέματα που σχετίζονται με την προστασία του εδάφους και των ακτών από τη διάβρωση, των ρεμάτων και του ιζηματογενή κύκλου.

2.3.6.5 Τομεακές

Στις τομεακές κατευθύνσεις οι προτάσεις για τη διαχείριση του παράκτιου χώρου δίνονται κατά τομέα, ανάλογα με τα προβλήματα, τις δυνατότητες και τις ιδιαιτερότητες που παρουσιάζει ο καθένας. Έτσι ειδικότερα προτείνονται τα εξής:

◊ Οικιστική Ανάπτυξη: οι δράσεις κυρίως εστιάζονται στην εξάλειψη των αυθαιρέτων και των παράνομων εγκαταστάσεων στην κρίσιμη ζώνη, στον έλεγχο της οικιστικής ανάπτυξης στη δυναμική ζώνη και σε ζώνη ενός χιλιομέτρου από τις περιοχές ιδιαίτερου περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος, στην αξιοποίηση υφιστάμενων παραθεριστικών ζωνών, στην αναβάθμιση παράκτιων οικιστικών ενοτήτων, στην πρόληψη αρνητικών επιπτώσεων από την αλόγιστη οικιστική ανάπτυξη κατά μήκος των ακτών και στο ορισμό ειδικών κανόνων για την ανάπτυξη κατασκευών στην κρίσιμη ζώνη.

◊ Γεωργία: κύριος στόχος είναι η προστασία και διατήρηση των παράκτιων γεωργικών εκτάσεων υψηλής παραγωγικότητας, η μείωση των επιπτώσεων στο περιβάλλον από τις γεωργικές δραστηριότητες και η στήριξη μιας ήπιας αγροτικής ανάπτυξης στη δυναμική και ευρύτερη παράκτια ζώνη.

- ◇ Αλιεία: προβλέπεται περιορισμός της αλιείας σε περιοχές όπου σημειώνεται μείωση αλιευμάτων ή που παρουσιάζουν ιδιαίτερο οικολογικό ενδιαφέρον και έλεγχος των παράνομων πρακτικών αλίευσης.
- ◇ Θαλασσοκαλλιέργειες: προτείνεται χωροθέτηση εγκαταστάσεων θαλασσοκαλλιέργειας σύμφωνα με τα Περιφερειακά Σχέδια και σε απόσταση από περιοχές ιδιαίτερης οικολογικής αξίας.
- ◇ Εξορύξεις: για τις υπάρχουσες εξορυκτικές δραστηριότητες προωθείται η αποκατάσταση του περιβάλλοντος και αξιοποίηση της υποδομής, καθώς και η αποφυγή εξόρυξης σε περιοχές με οικολογικό και πολιτιστικό ενδιαφέρον. Επιπλέον για τις μελλοντικές δραστηριότητες προβλέπεται λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων για την ελαχιστοποίηση των δυσμενών για το περιβάλλον επιπτώσεων και γενικότερα περιορισμός των εγκαταστάσεων στις πλέον αναγκαίες, πρόβλεψη για την πλήρη αποκατάσταση του χώρου και εξόρυξη σε βάθος και όχι σε εύρος όπου αυτό είναι εφικτό.
- ◇ Βιομηχανία: περιορίζεται η εγκατάσταση στην παράκτια ζώνη μόνο των βιομηχανιών που αποδεδειγμένα από τη φύση τους απαιτούν απολύτως πρόσβαση στην θάλασσα και λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα για την πρόληψη ατυχημάτων και την ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων στο παράκτιο περιβάλλον.
- ◇ Τουρισμός: οι δράσεις εστιάζονται στη δημιουργία τουριστικής υποδομής στις αναπτυσσόμενες περιοχές, ανάλογα με τις ικανότητες της παράκτιας περιοχής, στην αναβάθμιση και διαφοροποίηση των παρεχόμενων υπηρεσιών, στη βελτίωση των υποδομών, παράλληλα με σεβασμό των φυσικών και πολιτισμικών ιδιαιτεροτήτων της περιοχής. Επιπλέον προβλέπεται συνολική θεώρηση και αξιολόγηση των συσσωρευτικών επιπτώσεων από την εγκατάσταση και λειτουργία πολλών μικρών τουριστικών μονάδων και η στήριξη ήπιων δραστηριοτήτων αναψυχής στις περιοχές με αναγνωρισμένη οικολογική αξία.
- ◇ Τεχνική Υποδομή: μόνο σε περιπτώσεις που κρίνεται απολύτως αναγκαίο και έπειτα από την εκπόνηση Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων θα επιτρέπεται η χωροθέτηση εγκαταστάσεων μεταφορών και συγκοινωνιών,

παράλληλα πάντα με σεβασμό προς το παράκτιο χώρο. Επίσης, προβλέπεται αποκατάσταση και ελαχιστοποίηση κατά το δυνατόν των αρνητικών επιπτώσεων από τις υφιστάμενες εγκαταστάσεις, προστασία των περιοχών ιδιαίτερου οικολογικού και πολιτισμικού ενδιαφέροντος από δίκτυα υποδομών, χάραξη κοινοτικών δρόμων μετά τον καθορισμό του Αιγιαλού και της Παραλίας και εφόσον αυτοί προβλέπονται από τα Τοπικά Σχέδια, χάραξη εθνικού οδικού δικτύου εκτός της δυναμικής ζώνης. Ιδιαίτερα σημαντική είναι και η πρόταση για δημιουργία κάθετων προσβάσεων προς την κρίσιμη ζώνη, όπου σε περίπτωση ύπαρξης φυσικών και πολιτισμικών αποθεμάτων θα πρέπει να απέχουν ελάχιστη οριζόντια απόσταση 1000μ. και να καταλήγουν σε προβλεπόμενους χώρους στάθμευσης.

2.3.7 Συντονισμός των Φορέων Υλοποίησης

Η υλοποίηση της Ολοκληρωμένης Διαχείρισης της Παράκτιας Ζώνης για την επίτευξη μιας στρατηγικής βιώσιμης ανάπτυξης απαιτεί το συντονισμό, την συνεργασία και τη συναίνεση μεταξύ των διαφόρων επιπέδων διοίκησης (Εθνικό, Περιφερειακό, Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση και ΟΤΑ), καθώς και ανάληψη πρωτοβουλιών από τον καθένα και καταμερισμό των αρμοδιοτήτων.

Σύμφωνα με τη νέα Οδηγία το κεντρικό επίπεδο πρέπει να αναλάβει τη διατύπωση μιας πολιτικής για την προστασία και διαχείριση των παράκτιων περιοχών, θέτοντας στόχους και αρχές. Παράλληλα καλείται να δώσει κατευθύνσεις στις Περιφέρειες και τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης για την υλοποίηση των Περιφερειακών και Τοπικών, αντίστοιχα, Σχεδίων Διαχείρισης της Παράκτιας Ζώνης, να συντονίσει τις δράσεις τους και να παρακολουθεί την ποιότητα και την ανάπτυξη των παράκτιων περιοχών. Για την επίτευξη των παραπάνω συστήνεται “Διοικητική Μονάδα Ακτών”, επιτελικού χαρακτήρα και ενδοϋπηρεσιακά στο ΥΠΕΧΩΔΕ, καθώς και Γραμματεία με την ευθύνη της Δ/νσης Χωροταξίας/ΥΠΕΧΩΔΕ και συμμετοχή εκπροσώπων από το Υπουργείο Γεωργίας, τον ΕΟΤ, τη

ΚΕΔ, ΥΕΝ, ΥΕΘΑ και άλλους σχετικούς με τη διαχείριση της Παράκτιας Ζώνης φορείς.

Η ενσωμάτωση και εξειδίκευση της πολιτικής για την Παράκτια Ζώνη στα προβλεπόμενα Περιφερειακά Σχέδια θα αναληφθεί από το περιφερειακό επίπεδο, παράλληλα με την εκπόνηση Ολοκληρωμένων Χωροταξικών Σχεδίων που προβλέπουν την εγκατάσταση έργων υποδομής και ανάπτυξης. Το περιφερειακό επίπεδο, επίσης, αναλαμβάνει την καθοδήγηση της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και των ΟΤΑ στην οριοθέτηση των παράκτιων ζωνών, τον προσδιορισμό των χρήσεων για τις διάφορες ζώνες διαχείρισης, την οριοθέτηση περιοχών με ιδιαίτερη οικολογική και πολιτισμική αξία, τη διατύπωση ειδικών όρων για την προστασία και διαχείριση των περιοχών αυτών και τον έλεγχο για την εξασφάλιση συμβατών χρήσεων με το χερσαίο, αλλά και το θαλάσσιο τμήμα.

Ιδιαίτερη βαρύτητα δίνει η Οδηγία στις αρμοδιότητες που αναλαμβάνει το τοπικό επίπεδο, Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση και ΟΤΑ. Μέσα στις ευθύνες της αναφέρονται: η οριοθέτηση της κρίσιμης, δυναμικής και ευρύτερης παράκτιας ζώνης, η αναγνώριση των Παράκτιων Χωρικών Ενοτήτων, η εκπόνηση Τοπικών Σχεδίων και Ειδικών Σχεδίων για την προστασία και αξιοποίηση της κρίσιμης ζώνης, καθώς και η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού σε θέματα ολοκληρωμένης παράκτιας διαχείρισης.

**3 ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΜΟΝΤΕΛΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΤΗΣ ΠΑΡΑΚΤΙΑΣ ΖΩΝΗΣ ΣΤΗ ΝΟΤΙΑ ΠΙΕΡΙΑ**

3.1 Γενικά Χαρακτηριστικά της Νότιας Πιερίας

3.1.1 Εισαγωγικά

Στην παρακάτω ενότητα γίνεται αναφορά των κύριων στοιχείων και περιγραφή των βασικών χαρακτηριστικών που διέπουν τη Νότια Πιερία. Η παρουσίαση των ιδιοτήτων του τμήματος αυτού του Ν. Πιερίας κρίνεται απαραίτητη για την απόκτηση μιας πλήρους εικόνας σχετικά με την περιοχή μελέτης και για την καλύτερη κατανόηση της υφιστάμενης κατάστασης.

Συγκεκριμένα παρακάτω δίνονται στοιχεία για την οικιστική, δημογραφική, οικονομική ανάπτυξη της περιοχής, παρουσιάζονται οι τάσεις στις χρήσεις γης, η υφιστάμενη κατάσταση ρύπανσης (κλιματολογικά, γεωλογικά στοιχεία κτλ.), η υφιστάμενη κατάσταση υποδομών. Επιπλέον αναφορές γίνονται για τη χλωρίδα και την πανίδα της περιοχής, καθώς και για τα περιβαλλοντικά προβλήματα που εντοπίζονται.

Στο παρακάτω ΧΑΡΤΗ 1 σημειώνεται η γεωγραφική θέση του Νομού Πιερίας πάνω στην Ελλάδα, ενώ στο ΧΑΡΤΗ 2 αποτυπώνεται η ευρύτερη περιοχή μελέτης.

ΧΑΡΤΗΣ 1
ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- ΝΟΜΟΙ
- Ν. ΠΙΕΡΙΑΣ
- ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ :

**ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΑΚΤΩΝ ΣΤΗΝ
ΕΛΛΑΔΑ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ:
ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗ ΝΟΤΙΑ ΠΙΕΡΙΑ**

ΚΛΙΜΑΚΑ 1:2.750.000

ΧΑΡΤΗΣ 2
Ν. ΠΙΕΡΙΑΣ : ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

ΟΡΙΟ ΝΟΜΟΥ	ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ
ΟΡΙΟ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟΥ ΟΤΑ	ΚΥΡΙΟΙ ΟΙΚΙΣΜΟΙ
ΕΘΝΙΚΗ ΟΔΟΣ-ΠΑΘΕ	ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑ ΝΟΜΟΥ
ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ	
ΑΚΤΗ	

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ :

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΑΚΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ: ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗ ΝΟΤΙΑ ΠΙΕΡΙΑ

ΚΛΙΜΑΚΑ 1:250.000

3.1.2 Γεωγραφική θέση²¹

3.1.2.1 Οριοθέτηση της περιοχής

Η περιοχή των ΟΤΑ Νότιας Πιερίας γεωγραφικά ορίζεται δυτικά από το ορεινό σύμπλεγμα του Ολύμπου, ανατολικά από τον Θερμαϊκό κόλπο, βόρεια από τα διοικητικά όρια του Δήμου Λιτόχωρου και νότια από τα διοικητικά όρια των νομών Πιερίας και Λαρίσης.

Διασχίζεται κατά την διεύθυνση βορρά- νότου από τον διεθνή αυτοκινητόδρομο Αθήνας – Θεσσαλονίκης και τη σιδηροδρομική γραμμή που συνδέει τις δυο παραπάνω πόλεις και περιλαμβάνει:

- ◊ Το Δήμο Λιτόχωρου
- ◊ Το Δ.Δ. Λεπτοκαρύας του Δήμου Ανατολικού Ολύμπου
- ◊ Το Δ.Δ. Σκοτίνας του Δήμου Ανατολικού Ολύμπου
- ◊ Το Δ.Δ. Ν. Παντελεήμονα του Δήμου Ανατολικού Ολύμπου
- ◊ Το Δ.Δ. του Πλαταμώνα του Δήμου Ανατολικού Ολύμπου
- ◊ Το Δ.Δ. Ν. Πόρων του Δήμου Ανατολικού Ολύμπου

3.1.2.2 Οικιστική ανάπτυξη

Το πλαίσιο της ευρύτερης περιοχής βασίζεται στις διατάξεις του οικιστικού νόμου 1337/83, όπως τροποποιήθηκε με το νόμο 1512/85. Με βάση το προηγούμενο θεσμικό πλαίσιο έχουν εκπονηθεί τα Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια (ΓΠΣ) για το Λιτόχωρο, την Λεπτοκαρύα, και τον Πλαταμώνα και έχουν εγκριθεί του Λιτόχωρου

²¹ Τα στοιχεία του παρακάτω κεφαλαίου έχουν χρησιμοποιηθεί από τη ΜΠΕ: *Έργων εγκαταστάσεων καθαρισμού λυμάτων ΟΤΑ Νότιας Πιερίας, των κεντρικών προσαγωγών των λυμάτων και των αντλιοστασίων τους*, Αναπτυξιακός Σύνδεσμος 1^{ης} Γ.Ε. «Όλυμπος Πιερίας», Θεσσαλονίκη Οκτώβριος 1997.

και της Λεπτοκαρύας με τις αντίστοιχες πολεοδομικές μελέτες. Για τους υπόλοιπους οικισμούς έχουν εκπονηθεί κατά καιρούς διάφορες μελέτες πολεοδόμησης και επέκτασης των υπαρχόντων οικισμών. Αναλυτικά:

Εικ. 1: Λιτόχωρο

◊ *Λιτόχωρο*: Ο πυρήνας του είναι παραδοσιακός οικισμός προϋφιστάμενος του 1923. Μετά την εκπόνηση και έγκριση του Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου (2747/252/ΦΕΚ180'Δ/10-3-87), εγκρίθηκαν και οι Ζώνες Οικιστικού Ελέγχου (ΖΟΕ) της ευρύτερης περιοχής (ΦΕΚ 87'Δ/16-2-1990) που καθορίζουν τις χρήσεις γης και τους όρους δόμησης της περιοχής που περιλαμβάνεται στα διοικητικά όρια του Λιτόχωρου. Η έγκριση της πολεοδομικής μελέτης του οικισμού και της επέκτασης έγινε το 1989

Πηγή: Νομαρχιακή Επιτροπή Τουριστικής Προβολής Ν. Πιερίας

(ΦΕΚ69/10-2-89). Με βάση τις ΖΟΕ οι παραθαλάσσιες περιοχές της Γρίτσας και της Πλάκας θεωρούνται περιοχές παραθεριστικής κατοικίας και έχουν εκπονηθεί (άλλά δεν έχουν εγκριθεί) οι αντίστοιχες μελέτες.

◊ *Λεπτοκαρύα*: Η αρχική πολεοδόμηση έγινε μετά την μεταφορά του οικισμού από την παλαιά Λεπτοκαρύα (εξ αιτίας κινδύνου κατολισθήσεων), την έγκριση εκ των απαλλοτριώσεων (ΦΕΚ15/25-1-1965) και αφού προηγήθηκε η διανομή του 1950 (ΝΔ2535/53). Το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο εγκρίθηκε το 1987 (Γ

13098/10-2-87) και η πολεοδομική μελέτη το 1988 (Τ 57151/11-10-88). Προηγήθηκε μια αναθεώρηση του σχεδίου με απόφαση του Νομάρχη (ΤΠ 4998/9-5-88). Οι ζώνες οικιστικού ελέγχου της ευρύτερης περιοχής έχουν εγκριθεί (ΦΕΚ 447'Δ/23-8-90), έχουν γίνει δυο επεκτάσεις παραθεριστικής κατοικίας βόρεια και νότια του οικισμού αλλά εκκρεμούν, η μεν βόρεια εξ αιτίας της μη οριοθέτησης των ρεμάτων, η δε νότια είναι υπό ανάρτηση.

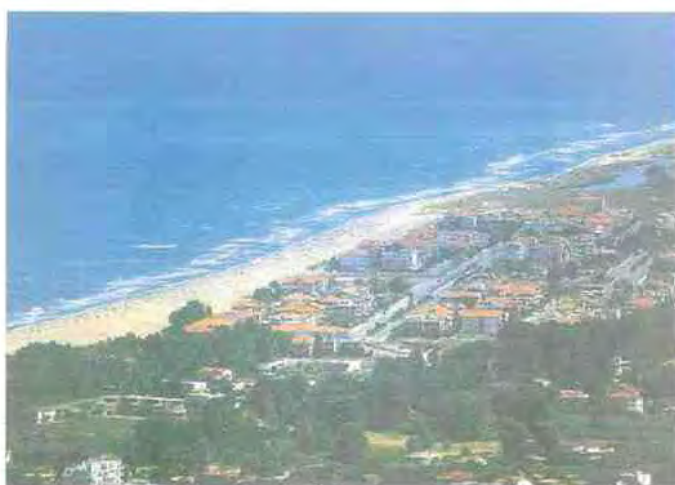
- ◇ *Σκοτίνα:* Η οριοθέτηση του οικισμού έγινε με απόφαση του Νομάρχη (ΤΠ 8577/17-1-85), όπως και μια μεταγενέστερη τροποποίηση (ΤΠ 1799/28-2-86). Η μελέτη πολεοδόμησης και επέκτασης του οικισμού έγινε το 1987 (ΤΠ 5943/4-8-88). Για την παραθαλάσσια περιοχή έχουν εγκριθεί οι ΖΟΕ (ΦΕΚ 240/8-5-91) που επιβάλλουν τις χρήσεις γης και τους όρους δόμησης και ορίζουν την περιοχή της παραλίας Σκοτίνας ως περιοχή παραθεριστικής κατοικίας.
- ◇ *Νέος Παντελεήμονας:* Προέκυψε από τη μεταφορά του οικισμού του Παλαιού Παντελεήμονα κατά την δεκαετία του '60. Το ρυμοτομικό σχέδιο εγκρίθηκε το 1963 (ΦΕΚ 132'Δ/28-8-1963), οι επεκτάσεις έγιναν το 1971, 1977 και το 1989 (ΤΠ 1798/28-2-86). Οι ζώνες οικιστικού ελέγχου ισχύουν για την παραθαλάσσια περιοχή (ΦΕΚ 240/8-5-91) και καθορίζουν την περιοχή παραθεριστικής κατοικίας.
- ◇ *Πλαταμώνας:* Είναι σχετικά πρόσφατος οικισμός προέκυψε από την μετακίνηση αρχικά κατοίκων του Παλαιού Παντελεήμονα και αργότερα κατοίκων των Παλαιών Πόρων. Το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο καθώς και η μελέτη τροποποίησης και επέκτασης του υπάρχοντος οικισμού έχουν εκπονηθεί, αλλά δεν έχουν εγκριθεί. Ισχύουν οι ζώνες οικιστικού ελέγχου (ΖΟΕ) που αφορούν την περιοχή νότια της Λεπτοκαρύας μέχρι του Πόρους (ΦΕΚ 240/8-5-91), οι οποίες και προβλέπουν τις περιοχές παραθεριστικής κατοικίας .

Εικ. 2: Άποψη της παραλίας από το κάστρο του Πλαταμώνα

Πηγή: Νομαρχιακή Επιτροπή Τουριστικής Προβολής Ν. Πιερίας

Εικ.3: Νέοι Πόροι

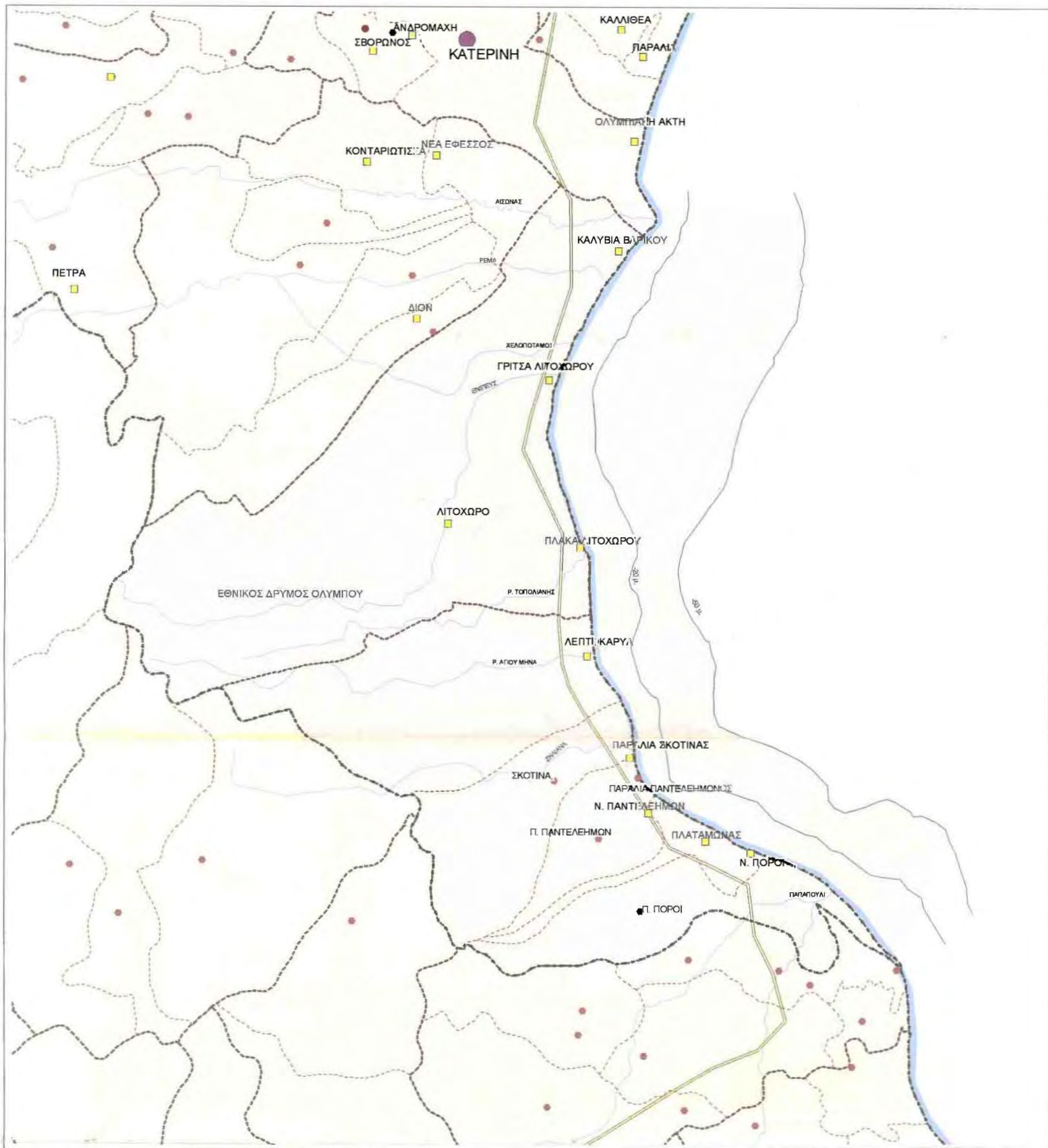

◇ *Νέοι Πόροι:* Ο οικισμός προέκυψε από την μετακίνηση των κατοίκων των Παλαιών Πόρων, αφού προηγήθηκε διανομή παραθαλάσσιας έκτασης (1974). Η επέκταση του ρυμοτομικού σχεδίου έγινε δυο φορές, μια το 1985 (ΤΠ

Πηγή: Νομαρχιακή Επιτροπή Τουριστικής Προβολής Ν Πιερίας

3538/1985) οπότε και καθορίστηκαν οι όροι δόμησης και στη συνέχεια το 1989 (ΤΠ 3121/27-4-89). Ισχύουν οι ζώνες οικιστικού ελέγχου για την παραθαλάσσια εκτός σχεδίου περιοχή (ΦΕΚ 240/8-5-91) που καθορίζουν τις χρήσεις γης και τους όρους δόμησης, καθώς περιοχές παραθεριστικής κατοικίας. Ο οικισμός Αγ.Δημητρίου Πόρων που βρίσκεται δίπλα στην εθνική οδό έχει οριοθετηθεί με απόφαση του Νομάρχη (ΤΟ 7531/1-10-86).

Στη συνέχεια δίνεται ΧΑΡΤΗΣ 3 στον οποίο αποτυπώνεται η περιοχή μελέτης και επιπλέον παρουσιάζονται τα νέα διοικητικά όρια (Καποδιστριακά) των ΟΤΑ σε συνδυασμό με τα παλιά.

ΧΑΡΤΗΣ 3
ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

ΟΡΙΟ ΝΟΜΟΥ	ΠΟΤΑΜΙΑ
ΟΡΙΟ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟΥ ΟΤΑ	ΙΣΟΒΑΘΕΙΣ
ΟΡΙΟ ΠΑΛΙΟΥ ΟΤΑ	ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ
ΕΘΝΙΚΗ ΟΔΟΣ-ΠΑΘΕ	ΚΥΡΙΟΙ ΟΙΚΙΣΜΟΙ
ΑΚΤΗ	ΥΠΟΛΟΙΠΟΙ ΟΙΚΙΣΜΟΙ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ :

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΑΚΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ: ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗ ΝΟΤΙΑ ΠΙΕΡΙΑ

ΚΛΙΜΑΚΑ 1:150.000

3.1.2.3 Χρήσεις γης- Τάσεις

Οι χρήσεις γης μπορούν να χωριστούν στις εξής κατηγορίες:

- ◇ Την παραλιακή ζώνη, όπου αποχωρούν σταδιακά οι γεωργικές καλλιέργειες και επεκτείνονται οι τουριστικές δραστηριότητες με τη συνεχή κατασκευή νέων εγκαταστάσεων, αλλά και πολλών ιδιωτικών παραθεριστικών κατοικιών. Περιλαμβάνονται ξενοδοχεία, κάμπινγκ, ενοικιαζόμενα δωμάτια κλπ. Ιδιαίτερη αύξηση της τουριστικής κίνησης παρουσιάζεται στους οικισμούς της Λεπτοκαρύας και του Πλαταμώνα, αλλά και σε όλη την παραλιακή ζώνη των ΟΤΑ Νότιας Πιερίας. Ιδιαίτερη έξαρση παρουσιάζει το φαινόμενο της αυθαίρετης δόμησης και κατάτμησης της γης.
- ◇ Καλλιεργούμενες εκτάσεις που εντοπίζονται κυρίως σε εναλλαγή με άλλες χρήσεις γης στους οικισμούς του Λιτόχωρου, Σκοτίνας, Λεπτοκαρύας και Νέων Πόρων.
- ◇ Ορεινές δασικές και θαμνώδεις εκτάσεις στον ορεινό όγκο του Ολύμπου.
- ◇ Οικιστικές εκτάσεις που περιλαμβάνουν τους οικισμούς αλλά και την ευρύτερη περιοχή, όπου εμφανίζεται αραιότερη δόμηση. Ιδιαίτερα ολόκληρη η παραλιακή ζώνη εμφανίζει διάσπαρτη ή συνεκτική δόμηση εξ αιτίας της εκτός σχεδίου αλλά και της αυθαίρετης δόμησης.
- ◇ Βιομηχανικές, βιοτεχνικές εκτάσεις κατά μήκος της εθνικής οδού και σε πολύ μικρό ποσοστό. Στο Λιτόχωρο, με βάση τις ζώνες οικιστικού ελέγχου, προβλέπεται η δημιουργία βιοτεχνικού πάρκου και ήδη έχει ολοκληρωθεί η κτηματογράφηση της περιοχής που προβλέπεται για αυτό το σκοπό.
- ◇ Στρατιωτικές εγκαταστάσεις που βρίσκονται στην περιοχή του Λιτόχωρου και σε μεγάλη έκταση.
- ◇ Αρχαιολογικοί χώροι που εντοπίζονται πολυάριθμοι στην ευρύτερη ζώνη του Ολύμπου, σύμφωνα με το έγγραφο (8953ΠΣ/27-2-91) της ΙΣΤ' εφορίας αρχαιοτήτων. Οι σημαντικότεροι είναι η Τοπολιανή (αρχαία Πίμπλεα) στην περιοχή νότια του Λιτόχωρου, τα Λειβήθρα στις υπώρειες του Ολύμπου και νότια της Παλαιάς Λεπτοκαρύας και το Κάστρο του Πλαταμώνα με τον

περίβολό του. Η προστασία του διαβαθμίζεται από προληπτική (έλεγχος εκσκαφών) μέχρι απόλυτη, όπου απαγορεύεται οποιαδήποτε επέμβαση.

Γενικότερα όμως στην περιοχή παρατηρείται μια συνεχής επέκταση των τουριστικών δραστηριοτήτων σε όλη την παραλιακή ζώνη καθώς και της κατασκευής νέων παραθεριστικών κατοικιών, φαινόμενο που οδηγεί στη συνεχή κατάτμηση γης, στην αυθαίρετη δόμηση αλλά και στην συνεχή επέκταση των υπάρχοντων ρυμοτομικών σχεδίων. Οι παραθεριστικές κατοικίες επεκτείνονται ραγδαία και στην πλευρά δυτικά του εθνικού δρόμου, ιδιαίτερα στις περιοχές του Λιτόχωρου και της Λεπτοκαρύας και παρά τον καθορισμό των χρήσεων γης (ΖΟΕ).

3.1.2.4 Δημογραφική ανάπτυξη

Η εξέλιξη του πληθυσμού των ΟΤΑ Νότιας Πιερίας καθώς και των υφιστάμενων οικισμών, σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία της Ε.Σ.Υ.Ε. και για τις δεκαετίες που πραγματοποιεί τις απογραφές φαίνονται στον πίνακα που ακολουθεί. Έτσι προκύπτει ότι η απόλυτη αύξηση του πληθυσμού κατά τις δεκαετίες 1961-71, 1971-81, 1981-91, είναι 1150, 1682 και 1602 αντίστοιχα, η δε σχετική 10,05%, 12,82%, και 10,88% αντίστοιχα.

Πίνακας 2: Χειμερινός μόνιμος πληθυσμός

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΣ ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ				
Οικισμός	1961	1971	1981	1991
Γρίτσα	118	26	12	42
Λιτόχωρο	5032	5561	6109	6656
Πλάκα		47	29	134
Λεπτοκαρύα	2275	2247	2874	3366
Σκοτίνα		1110	1017	967
Παραλ.Σκοτίας		47	103	108
Ν.Παντελεήμονας		544	848	890
Παρ.Ν.Παν/μων		36	96	125
Πλαταμώνας	929	1368	1539	1586
Ν.Πόροι			273	631
ΣΥΝΟΛΟ		10986	12900	14505

Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε.

Με βάση τα παραπάνω παρατηρούμε τα εξής για την εξέλιξη του πληθυσμού των οικισμών:

- ◇ Κατά την δεκαετία του '60 παρατηρείται μείωση του πληθυσμού της Λεπτοκαρυάς και των Νέων Πόρων, λόγω μετανάστευσης (ιδιαίτερα στην Δ. Γερμανία).
- ◇ Ο πληθυσμός της Σκοτίνας είναι ο μοναδικός που συνεχίζει να μειώνεται και κατά την δεκαετία του '80.
- ◇ Η δημογραφική αύξηση είναι περίπου σταθερή και κυμαίνεται μεταξύ 10- 13% κατά τις τρεις τελευταίες δεκαετίες.

Αξίζει να αναφερθεί ότι κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, σύμφωνα με εκτιμήσεις των κοινοτήτων, που πραγματοποιήθηκαν, προκύπτει ότι ο πληθυσμός αυξάνεται κατά πολύ μεγάλα ποσοστά σε σχέση με το χειμώνα. Συγκεκριμένα οι αριθμοί διαμορφώνονται ως εξής:

Πίνακας 3: Θερινός πληθυσμός (εκτιμήσεις κοινοτήτων)

ΘΕΡΙΝΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	
Οικισμός	1991
Γρίτσα	2000
Λιτόχωρο	14000
Πλάκα	6000
Λεπτοκαρυά	25000
Σκοτίνα	3000
Παραλ. Σκοτίνας	6000
Ν. Πανταλεήμων	3000
Παρ. Ν. Παν/μων	6000
Πλαταμώνας	25000
Ν. Πόροι	10000
Σύνολο	100000

Πηγή : Εκτιμήσεις κοινοτήτων

3.1.2.5 Οικονομικές συνθήκες

Η κύρια απασχόληση των μόνιμων κατοίκων της περιοχής είναι κατά σειρά η γεωργία, ο τουρισμός, οι οικοδομικές δραστηριότητες- δημόσια έργα και η αλιεία. Με τη γεωργία ασχολείται περίπου το μισό του πληθυσμού με κυριότερες καλλιέργειες τα σιτηρά, τα ζαχαρότευτλα, τα κηπευτικά και τα ελαιόδενδρα. Ο Δήμος Λιτόχωρου καλύπτει το μεγαλύτερο ποσοστό της παραγωγής, καθώς κατέχει στα διοικητικά του όρια το μεγαλύτερο ποσοστό γεωργικής γης. Η οικοδομική δραστηριότητα είναι αναπτυγμένη και απασχολείται περίπου το 20% του πληθυσμού. Αυτό οφείλεται στην τουριστική ανάπτυξη της περιοχής που δημιουργεί ανάγκες τουριστικών καταλυμάτων και παραθεριστικών κατοικιών. Παράλληλα αποτελεί κύρια πηγή εισοδήματος για την κατασκευή οικοδομών.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η παράκτια και μηχανοκίνητη αλιεία με την οποία απασχολούνται 180 περίπου αλιείς με 120 σκάφη παράκτιας αλιείας και 44 μηχανοκίνητης. Ήδη κατασκευάστηκαν ένα αλιευτικό καταφύγιο στον Πλαταμώνα και στην περιοχή Γρίτσα Λιτόχωρου και προβλέπεται ακόμα ένα στην παραλία Λεπτοκαρύας. Στην περιοχή δεν υπάρχουν μονάδες ιχθυοκαλλιέργειας και οστρακοκαλλιέργειας.

Ο δευτερογενής τομέας είναι περιορισμένος και λειτουργεί συμπληρωματικά σε σχέση με τον πρωτογενή και τριτογενή τομέα. Η βασική του δραστηριότητα είναι μεταποιητική και αφορά μονάδες συνήθως με 2-3 εργαζόμενους στην κάθε μια. Στην ευρύτερη περιοχή υπάρχουν 113 υποκαταστήματα που απασχολούν 247 άτομα (σύμφωνα με στοιχεία του 1988) με κύριες δραστηριότητες την βιοτεχνία ξύλου, ειδών διατροφής, μεταλλικών προϊόντων και κατασκευών επίπλων και ειδών επίπλωσης. Αξίζει να σημειωθεί ότι παρατηρήθηκε μείωση της δευτερογενούς δραστηριότητας το 1988 σε σχέση το 1989. Τέλος, οι Ζώνες Οικιστικού Ελέγχου (ΖΟΕ) του Λιτόχωρου προβλέπουν την ίδρυση βιοτεχνικού πάρκου.

Εκτός από το Δήμο Λιτόχωρου που λόγω της μεγάλης έκτασης και του πληθυσμιακού μεγέθους παρουσιάζει μεγάλη ανάπτυξη σε όλους τους τομείς παραγωγής, το εισόδημα όλων των υπόλοιπων ΟΤΑ προέρχεται κυρίως από τον τουρισμό. Ο τουρισμός χωρίζεται σε δυο βασικές κατηγορίες:

- ◇ Το κυρίως τουριστικό ρεύμα (παραθεριστικός)
- ◇ Το εκδρομικό ρεύμα (ημερησίως ή τα Σαββατοκύριακα)

Οι αλλοδαποί τουρίστες αποτελούν το 70% περίπου του τουρισμού και οι ημεδαποί το 30%.

Ο τουρισμός της περιοχής βασίζεται στην αξιοποίηση του ιστορικού παρελθόντος και του φυσικού περιβάλλοντος. Ο Όλυμπος με τη διεθνή του ακτινοβολία αποτελεί σημαντικό πόλο έλξης καθώς και το Δίον, η ιερή πόλη των αρχαίων Μακεδόνων με τα σημαντικά αρχαιολογικά ευρήματα. Ο μεσαιωνικός πολιτισμός εκπροσωπείται από το Κάστρο του Πλαταμώνα, οι δε Βυζαντινοί- Χριστιανικοί χρόνοι από τα μεγάλα μοναστήρια της περιοχής και τις εκκλησίες. Τέλος αξίζει να αναφερθούν οι παλαιοί εγκαταλειμμένοι οικισμοί (Παντελεήμονας, Σκοτίνα, Πόροι) που παρουσιάζουν σημαντικά αρχιτεκτονικά μορφολογικά στοιχεία σε συνδυασμό με το υπέροχο φυσικό περιβάλλον του βουνού.

Σε σχέση με το φυσικό περιβάλλον κυρίαρχη θέση κατέχει ο Όλυμπος με τον πρώτο ανακηρυχθέντα Ελληνικό Δρυμό και το μεγαλύτερο υψόμετρο 2.917μ. Καλύπτει μια επιφάνεια 40.000 στρεμμάτων και συνδυάζει ένα τοπίο μοναδικής ομορφιάς με αξιόλογη χλωρίδα και πανίδα. Τέλος, οι τεράστιες σε μήκος παραλίες με τα καθαρά νερά αποτελούν πόλο έλξης τουριστών από την Ελλάδα και το Εξωτερικό.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΕΟΤ (1991), στην περιοχή υπήρχαν σε μονάδες καταλυμάτων (ξενοδοχεία, bungalows, motels, ξενώνες και επιπλωμένα διαμερίσματα) εκ των οποίων τα 50 είναι ξενοδοχεία με 1.728 δωμάτια. Ο αριθμός των δηλωμένων βοηθητικών καταλυμάτων (ενοικιαζόμενα δωμάτια ή διαμερίσματα) είναι 1.487 τα οποία, σύμφωνα με την άποψη των τοπικών αρχών αποτελούν το 30% των συνολικών βοηθητικών καταλυμάτων. Τέλος υπάρχουν στην ευρύτερη περιοχή 23 camping με 3.561 θέσεις τροχόσπιτων και αντίσκηνων και δυναμικότητας 11.376 ατόμων. Η περιοχή δεν διαθέτει μονάδες για τουρισμό υψηλών εισοδημάτων και υστερεί ως προς τα έργα υποδομής (ύδρευση- αποχέτευση, οδικό δίκτυο, βιολογικός καθαρισμός). Τέλος δεν είναι αναπτυγμένες οι μορφές εναλλακτικού τουρισμού (επιστημονικός, οικολογικός, αγροτουρισμός κτλ.).

3.1.3 Υφιστάμενη κατάσταση ρύπανσης

3.1.3.1 Γεωλογικά στοιχεία

Στην περιοχή της Νότιας Πιερίας συναντώνται οι εξής βασικές κατηγορίες εδαφών:

1. *Αλλουβιακές αποθέσεις* αποτελούμενες από αμμούχο άργιλο, άμμο, χαλίκια, κροκαλολατύπους ποικίλου μεγέθους και σύστασης και συναντώνται σε μια στενή ζώνη κατά μήκος της ακτής από Κατερίνη μέχρι Πλαταμόνα. Είναι εδάφη κατάλληλα για γεωργικές καλλιέργειες.
2. *Εδάφη από πλευρικά κορήματα και κώνους κορημάτων*, αποτελούμενα από ασβεστολιθικά κυρίως κροκαλολατυποπαγή με συστατικά ποικίλου μεγέθους με αργιλικό και ανθρακικό συνδετικό υλικό. Είναι μια ζώνη που βρίσκεται δυτικά της προηγούμενης, είναι παράλληλη προς αυτή και πολύ πλατύτερη.
3. *Κρυστάλλινοι ασβεστόλιθοι και δολομίτες* που είναι τεφροί ως τεφρόμαυροι, υπόλευκοι ως υποκίτρινοι και αποτελούν μια τριγωνική ζώνη, δυτικά της προηγούμενης, με βάση του τριγώνου να ξεκινά μετά το Λιτόχωρο.
4. *Κρυστάλλινοι ασβεστόλιθοι, δολομιτικοί ασβεστόλιθοι και δολομίτες* που είναι τεφροί ως τεφρομέλανες, μεσο-παχυστρωματώδεις, τοπικά σχιστοπλατώδεις, νηριτικοί οργανογενείς και αποτελούν μια ζώνη δυτικά της προηγούμενης την οποία και περιβάλλει.
5. *Κρυστάλλινοι ασβεστόλιθοι*, που αποτελούνται από τεφρούς παχυστρωματώδεις με δολομιτικές παρεμβολές και είναι μια ζώνη δυτικά της προηγούμενης, την οποία και περιβάλλει.

3.1.3.2 Υδρογεωλογικά στοιχεία

Η γεωλογική δομή της ευρύτερης περιοχής που συμβατικά ονομάζεται “λεκάνη της Κατερίνης” σε συνδυασμό με την υδατοπερατότητα των πετρωμάτων, διαχωρίζουν την περιοχή σε δυο υδροφόρα συστήματα (υδατικά διαμερίσματα):

◇ Του Ολύμπου νότια του ποταμού Αίσωνα

◇ Του Αίσωνα-Κορινού προς βορρά

Το σύστημα του Ολύμπου- αυτό το γεωλογικό παράθυρο όπως ονομάστηκε από τους γεωλόγους- είναι μια γεωλογική προεξοχή που σχηματίζεται κυρίως από κριστικούς σχηματισμούς, δηλ. μάρμαρα κριστικά που είναι πολύ διαπερατά και επιτρέπουν περίπου το 70% του νερού να διηθείται και στην συνέχεια να διαχέεται στην θάλασσα, μακριά από την ακτή, αφού προηγηθεί μερική εκφόρτιση στην ζώνη αναβλύσεων Δίου- Καρίτσας. Αυτή η κατιούσα του νερού στους κριστικούς σχηματισμούς της ορεινής μάζας ή στους πολύ πορώδεις της περιμέτρου τροφοδοτεί πλευρικά και τον υδροφόρο ορίζοντα.

Ουσιαστικά δεν υπάρχει επιφανειακή απορροή. Ακόμη και τα νερά των υψηλών πηγών του Ολύμπου μετά από μικρή επιφανειακή διαδρομή εισέρχονται στα καρστικά πετρώματα και προστίθενται στο υδατικό δυναμικό του συστήματος. Το υδροφόρο σύστημα του Ολύμπου στα βόρεια και βορειοανατολικά εξ αιτίας της αργιλικής επικάλυψης, γίνεται σύστημα υπό πίεση (αρτεσιανό).

3.1.3.3 Κλιματολογικά στοιχεία

Στην πεδιάδα της Κατερίνης υπάρχει ο Μετεωρολογικός Σταθμός του Καπνικού Ινστιτούτου Κατερίνης που λειτουργεί από το 1951. Από τα στοιχεία του σταθμού αυτού το κλίμα της περιοχής κατατάσσεται στο μεσογειακού τύπου και συμφωνά με το βροχομετρικό συντελεστή Lang-Cracanin στην κατηγορία του ύφυγρου με ξηρή έως υπέρξηρη περίοδο από το Μάιο μέχρι τον Σεπτέμβριο. Περιληπτικά τα κλιματολογικά στοιχεία έχουν ως εξής:

Θερμοκρασία αέρα

Από τα στοιχεία του σταθμού προκύπτει ότι η μέση θερμοκρασία είναι 15,4°C. Η μέση ελάχιστη θερμοκρασία παρατηρείται τον Ιανουάριο και είναι 0,7°C. Η απόλυτη ελάχιστη μετρήθηκε ίση με 17,4 °C. Η μέση μέγιστη είναι τον Ιούλη και είναι ίση με 31,1°C, ενώ η απόλυτη μέγιστη έφτασε στους 40,4°C στις 25/7/74.

Βροχοπτώσεις-Χιόνι-Χαλάζι

Το μέσο ετήσιο ύψος βροχής ανέρχεται στα 658,5 χιλιοστά στο Μετεωρολογικό Σταθμό του Καπνικού σταθμού Κατερίνης και στα 841,3 χιλιοστά στο Μετεωρολογικό Σταθμό της Βροντούς. Οι βροχοπτώσεις δεν κατανέμονται ομοιόμορφα κατά την διάρκεια του έτους. Ειδικότερα την περίοδο Απριλίου και Σεπτεμβρίου οι ωφέλιμες βροχοπτώσεις υπολογίζονται σε 135,0 χιλ. που αντιπροσωπεύουν ποσοστό 21,5-32,2% των αναγκών των καλλιεργειών σε νερό. Οι ημέρες βροχής είναι 82 με το μεγαλύτερο αριθμό (9 ημέρες) το Δεκέμβριο και μικρότερο (4 ημέρες) τους καλοκαιρινούς μήνες Ιούνιο, Ιούλιο, Αύγουστο. Από την ανάλυση των δεδομένων από το Μετεωρολογικό Σταθμό Κατερίνης προκύπτει ότι το μέγιστο και το ελάχιστο ετήσιο ύψος βροχής είναι αντίστοιχα 1164,7 και 321,4 χιλιοστά.

Οι μέρες με χιόνι ανά μήνα κυμαίνονται από 0 έως 3 περίπου και παρατηρούνται τους μήνες Δεκέμβριο, Ιανουάριο, Φεβρουάριο. Οι αντίστοιχες ημέρες που συμβαίνουν καταιγίδες κυμαίνονται από 0 έως 4 και παρατηρούνται τους μήνες Μάιο έως Αύγουστο. Οι αντίστοιχες ημέρες που παρατηρήθηκε χαλάζι είναι ελάχιστες (0,1- 0) και παρατηρούνται τους μήνες Μάιο- Ιούνιο.

Εξάτμιση

Το ετήσιο ύψος του εξατμιζόμενου νερού είναι 813,9 χιλιοστά με μέγιστο ύψος κατά την περίοδο Μαΐου, Ιουνίου, Ιουλίου και Αυγούστου που είναι 442,9 χιλιοστά.

Ηλιοφάνεια- Ημέρες παγετού

Από τα στοιχεία της ηλιοφάνειας του σταθμού της Κατερίνης κατά την περίοδο 1968-1988 αυτή υπολογίστηκε σε 2169 ώρες τον χρόνο με μέγιστη ηλιοφάνεια τον Ιούλιο με 297 ώρες που μειώνεται προοδευτικά κατά τους μήνες Αύγουστο, Σεπτέμβριο, Απρίλιο, Μάιο και Ιούνιο. Η ελάχιστη μηνιαία ηλιοφάνεια είναι τον Ιανουάριο με 88 ώρες. Τα στοιχεία παγετού δίνουν 34 ημέρες που κατανέμονται στους χειμερινούς μήνες από τον Νοέμβριο μέχρι τον Μάρτιο με μέγιστο αριθμό ημερών παγετού τον Ιανουάριο (12 ημέρες) και ελάχιστο το Μάρτιο (4 ημέρες).

Σχετική υγρασία- Δροσιά

Από τα στοιχεία της περιόδου 1968-82 προκύπτει ότι η μέση σχετική υγρασία είναι μικρότερη τον Ιούλιο με 58,3% και μεγαλύτερη τον Ιανουάριο με 79,8%. Η μέση ελάχιστη σχετική υγρασία παρατηρήθηκε τον Ιούνιο με 37,6% και η μέση μέγιστη τον Ιανουάριο με 92,1%. Η δροσιά είναι έντονη κατά τη διάρκεια της άνοιξης, ενώ από τα μέσα του Αυγούστου και μετά παίρνει τη μορφή ελαφριάς βροχής επειδή εμφανίζεται μικρή διαβροχή του εδάφους γύρω από τη ρίζα των φυτών.

Άνεμοι

Επικρατέστεροι άνεμοι είναι οι ΒΔ κατεύθυνσης γνωστοί με το όνομα «Κολινδρινοί» που προκαλούν ζημιές στα οπωροφόρα όταν πνέουν κατά τη διάρκεια της καρποφορίας. Οι ΒΑ κατεύθυνσης άνεμοι είναι σπάνιοι αλλά σχετικά μεγάλης έντασης και επηρεάζουν περισσότερο βορειότερες περιοχές του νομού. Η μέση ένταση των ανέμων είναι 2-3 Beaufort, ενώ νηνεμία επικρατεί στο 44,5% των ημερών.

Νέφωση- Ομίγλη

Η νέφωση στην περιοχή είναι σχετικά μικρή με μέση μηνιαία τιμή γύρω στις 4 ημέρες (ελάχιστη 1,5 ημέρες τον Αύγουστο και μέγιστη 4,4 ημέρες τον Φεβρουάριο και τον Μάρτιο). Ο μέσος αριθμός ημερών που παρατηρείται ομίγλη στη διάρκεια του έτους κυμαίνεται από 0,01 (Ιούνιος) έως 3,9 (Ιανουάριος).

3.1.4 Χλωρίδα – Πανίδα – Οικοσυστήματα²²

3.1.4.1 Χλωρίδα

Από τις τρεις βασικές χλωριστικές μονάδες που συναντά κανείς στη χώρα μας, τη μεσογειακή, τη μεσευρωπαϊκή και Ιρανοκασπική, η πρώτη που εμφανίζεται κατά το μήκος των ακτών της χώρας μας, εμφανίζεται στο Ν. Πιερίας. Συγκεκριμένα, από άποψη φυτοκοινωνίας η περιοχή κατατάσσεται στη χαμηλή Ευμεσογειακή ζώνη βλάστησης *Quercetalia ilicis* (παραλιακή, λοφώδης περιοχή) και ανήκει στην θερμότερη και ξηρότερη υποζώνη *Oleo- Ceratopion*.

Η χλωρίδα του Ολύμπου χωρίζεται σε δυο ζώνες ανάλογα με το υψόμετρο: την αλπική και τη δασική. Η πρώτη δεν έχει δασική βλάστηση, αρχίζει από το ύψος 2.000 μέτρα και το βουνό σ' αυτήν την ζώνη είναι φαλακρό και γυμνό, έχει χόρτα και σποραδική αλπική βλάστηση. Η δασική ζώνη περιλαμβάνει διάφορα δασικά είδη (έλατο, ορεινό πεύκο, οξιά). Στα χαμηλότερα έχει αειθαλή πλατύφυλλα με φυλλοβόλο δρυ και κέδρους, κρانيές, πουρνάρια κ.α.

Το παράκτιο τμήμα του Ολύμπου που βρίσκεται βόρεια του Ενιπέα έχει βοσκοτόπια με θάμνους και δέντρα πράσινα το καλοκαίρι. Στις όχθες του ποταμού Αλιάκμονα αναπτύσσεται περισσότερο ή λιγότερο πυκνή δενδρώδης βλάστηση (παραποτάμια βλάστηση) που αποτελείται κυρίως από είδη λευκής (*populus alba*, *populus nigra*), είδη ιτιάς (*salix alba*, *salix fragilis*), σκλήθρα (*alnus glutinosa*) κ.α.

Επίσης κατά μήκος των χειμάρρων και των ρευμάτων παρατηρούνται μικρές συστάδες με *platanus*, *orientalis*, *populus alba* (λευκή λεύκα) και άλλα, ενώ στον ποταμό Ενιπέα παρατηρούνται νεαρής ηλικίας καλαμώνες στα πρηνή της κοίτης του ποταμού και σε άλλες θέσεις παρόχθιες συστάδες με *salix alba*, *platanus orientalis* κ.α. Αξίζει να αναφερθεί ότι φυσική βλάστηση υπάρχει μόνο στην κοίτη του ρέματος «Ζηλιάνα» και αποτελείται από διάφορα μονοετή αγρωστώδη και ψυχανθή,

²² Στην παρακάτω ενότητα υπάρχουν στοιχεία από τη ΜΠΕ: *Camping Καλαμάκι*, Γεωργιάδου Αθηνά, Κατερίνη, Μάρτιος 1999.

όπως το πήγανο (*Peganum harmala*), η θαλάσσια μηδική (*Medicago marina*), η μολόχα (*Malva silvestris*), το γαϊδουράγκαθο (*Cirsium arvense*), η ετήσια πόα (*proa annua*), το κριθάρι (*Hordeum vulgare*), η καψέλλα (*Capsela bursa-pastoris*), καθώς και μερικούς πολυετείς θάμνους, παλιούρια (*palliurus spina kristi*) και καλαμιές (*arando donax*).

Στην περιοχή της παράκτιας ζώνης της Νότια Πιερίας δεν υπάρχουν αξιόλογοι βιότοποι. Οι ανθρωπογενείς επιδράσεις είναι έντονες και έχουν προκαλέσει σημαντικές αλλοιώσεις και καταστροφές στο περιβάλλον με αποτέλεσμα την σοβαρή υποβάθμισή του. Οι επιδράσεις αυτές είναι κυρίως η δημιουργία και συνεχής επέκταση των οικισμών και η Εθνική οδός Θεσσαλονίκης – Αθηνών.

Οι καλλιέργειες είναι κυρίως μονοετείς και περιορίζονται στα σιτηρά και το καλαμπόκι, ενώ υπάρχουν και μερικοί ελαιώνες και αμυγδαλεώνες. Στην ευρύτερη περιοχή συναντώνται αμπελώνες καθώς και καλλιέργειες ακτινιδίου. Κηπευτικές καλλιέργειες στη περιοχή είναι αυτές της ντομάτας, αγγούρι, πιπεριά, λάχανα και γενικά πράσινα λαχανικά.

3.1.4.2 Πανίδα

Η πληθυσμιακή ισορροπία των άλλοτε ευρέως διαδεδομένων ειδών της πανίδας της περιοχής έχει σήμερα διαταραχθεί. Κύρια αιτία της εξαφάνισης διάφορων ειδών είναι η παράνομη θήρευση, η χρήση παρασιτοκτόνων υπό μορφή ψεκασμών στις καλλιέργειες της περιοχής και η ρύπανση των επιφανειακών νερών. Η πανίδα της ευρύτερης περιοχής αποτελείται από:

- ◊ Ζώα, όπως οι αλεπούδες (*Vulpes vulpes*), τα κουνάβια (*Martes foina*), οι νυφίτσες (*Mustela nivalis*), οι λαγοί (*Lepus europaeus*) και οι αρουραίοι (*Microtus arvalis*).
- ◊ Πτηνά, όπως το κερκινέζι (*Falco naumani*), ο γκιώνης (*Otus scops*), η κουκουβάγια (*Athene noctua*), ο τσαλαπετεινός (*Upura erops*), η κάργα (*Corvus monentula*), η καρακάζα (*Pica pica*) και οι δεκοχτούρες (*Streptopelia decohto*).

Στην περιοχή παρατηρούνται ορισμένες φορές και κοπάδια γλάρων λόγω και της γειτνίασης με τη θάλασσα.

3.1.4.3 Περιβαλλοντικά προβλήματα

Τα κυριότερα περιβαλλοντικά προβλήματα της περιοχής είναι:

- ◇ Η παράνομη κατάτμηση γης και η αυθαίρετη δόμηση, ιδιαίτερα στην παραλιακή ζώνη της περιοχής κάτω από την εθνική οδό, φαινόμενο που επεκτείνεται με την καθυστέρηση των σχεδίων παραθεριστικής κατοικίας και παρά την έγκριση των ζωνών οικιστικού ελέγχου (ΖΟΕ).
- ◇ Η έλλειψη δικτύων αποχέτευσης όμβριων και ακαθάρτων στους οικισμούς της περιοχής, καθώς και εγκαταστάσεων βιολογικού καθαρισμού που έχει σαν αποτέλεσμα την επιβάρυνση του υδροφόρου ορίζοντα της περιοχής.
- ◇ Η έλλειψη εγκαταστάσεων βιολογικού καθαρισμού λυμάτων στις σημαντικές ξενοδοχειακές εγκαταστάσεις και camping, καθώς και η υπολειτουργία τους όπου υπάρχουν. Ταυτόχρονα δεν τηρούνται οι κανονισμοί κατασκευής στεγανών βόθρων στις ιδιωτικές κατοικίες και δεν τηρείται η υποχρέωση της έγκαιρης εκκένωσής τους.
- ◇ Η ανεξέλεγκτη κατασκευή γεωτρήσεων χωρίς να τηρούνται οι προδιαγραφές και οι περιορισμοί που προβλέπονται από το νόμο.

3.1.5 Υφιστάμενη κατάσταση υποδομών²³

3.1.5.1 Έργα υποδομής

Η οδική επικοινωνία μεταξύ των ΟΤΑ Νότιας Πιερίας γίνεται κυρίως μέσω της εθνικής οδού Αθηνών- Θεσσαλονίκης. Η απ' ευθείας οδική σύνδεση των οικισμών γίνεται με δρόμους πολύ κακής ποιότητας και κατα κύριο λόγο πρόκειται για χωματόδρομους.

Εικ. 4: Αυτοκινητόδρομος (εθνική οδός) στην περιοχή έξω από τον Πλαταμώνα.

Πηγή: Νομαρχιακή Επιτροπή Τουριστικής Προβολής Ν. Πιερίας

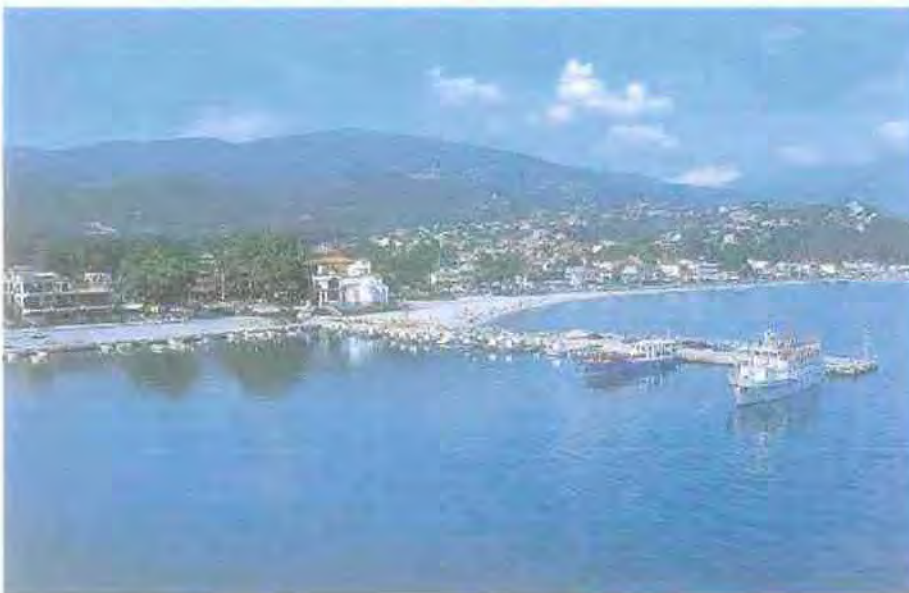
Η σιδηροδρομική γραμμή Αθηνών- Θεσσαλονίκης διασχίζει τη Νότια Πιερία με σταθμούς στην παραλιακή περιοχή του Λιτόχωρου, της Λεπτοκαρύας και του Πλαταμώνα. Για να βελτιωθεί το υπάρχον σιδηροδρομικό δίκτυο κατασκευάστηκε από τον ΟΣΕ διπλή γραμμή με νέα χάραξη στο τμήμα Κατερίνης- Λεπτοκαρύας και

²³ Τα στοιχεία του παρακάτω κεφαλαίου έχουν χρησιμοποιηθεί από τη ΜΠΕ: Έργων εγκαταστάσεων καθαρισμού λυμάτων ΟΤΑ Νότιας Πιερίας, των κεντρικών προσαγωγών των λυμάτων και των αντλιοστασίων τους. Αναπτυξιακός Σύνδεσμος 1^{ης} Γ.Ε. «Ολυμπος Πιερίας», Θεσσαλονίκη Οκτώβριος 1997.

ταυτόχρονα ολοκληρώθηκε η ανασύνταξη της μελέτης του τμήματος Λεπτοκαρύας-Πόρων που δημιουργούσε προβλήματα στον αρχαιολογικό χώρο του Ηρακλείου, καθώς και διάφορα άλλα περιβαλλοντικά προβλήματα.

Η σημαντικότερη λιμενική εγκατάσταση της περιοχής είναι το λιμάνι του Πλαταμώνα για τον ελλιμενισμό των σκαφών αναψυχής και των αλιευτικών. Το αλιευτικό καταφύγιο του Λιτόχωρου που είναι δυναμικότητας 120 σκαφών βρίσκεται στην παραλιακή περιοχή Γρίτσα Λιτόχωρου και εξυπηρετεί τον ελλιμενισμό των αλιευτικών της περιοχής. Προβλέπεται επίσης, η κατασκευή αλιευτικού καταφυγίου ανάμεσα στη Λεπτοκαρύα και τη Σκοτίνα για την εξυπηρέτηση των αλιέων της περιοχής καθώς και η κατασκευή μικρής μαρίνας στην περιοχή των Ν. Πόρων.

Εικ. 5: Το λιμάνι του Πλαταμώνα

Πηγή: Νομαρχιακή Επιτροπή Τουριστικής Προβολής Ν. Πιερίας

ΧΑΡΤΗΣ 4
ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

ΟΡΙΟ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟΥ ΟΤΑ	ΑΚΤΗ
ΕΘΝΙΚΗ ΟΔΟΣ-ΠΑΘΕ	ΠΟΤΑΜΙΑ
ΕΠΑΡΧΙΑΚΟ ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ	ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ
ΤΟΠΙΚΟ ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ	ΚΥΡΙΟΙ ΟΙΚΙΣΜΟΙ
ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ	ΥΠΟΛΟΙΠΟΙ ΟΙΚΙΣΜΟΙ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ :

**ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΑΚΤΩΝ ΣΤΗΝ
ΕΛΛΑΔΑ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ:
ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗ ΝΟΤΙΑ ΠΙΕΡΙΑ**

N
ΚΛΙΜΑΚΑ 1:150.000

3.1.5.2 Υφιστάμενα δίκτυα ύδρευσης – αποχέτευσης

Τα περισσότερα από τα υφιστάμενα δίκτυα ύδρευσης είναι παλαιά, κακότεχνα με τμήματα κατασκευασμένα από αμιαντοσωλήνες και με πολλές διαρροές. Συγκεκριμένα:

- ◇ Ο Νέος Παντελεήμονας υδρεύεται από πηγές και χρειάζεται επέκταση του δικτύου για το σύνολο του οικισμού, όπως και αντικατάσταση του υπάρχοντος δικτύου που είναι παλιό από αμιαντοσωλήνες. Στην παραλία του Νέου Παντελεήμονα κατασκευάστηκε εσωτερικό δίκτυο που εξυπηρετεί και την παραλία της Σκοτίνας.
- ◇ Το Δ.Δ της Σκοτίνας υδρεύεται από μια πηγή και μια γεώτρηση. Ολοκληρώθηκε η ανακαίνιση του εσωτερικού δικτύου, αλλά απαιτείται η επέκτασή του σε περιοχές του οικισμού που προβλέπονται από την πολεοδομική μελέτη επέκτασης.
- ◇ Το Δ.Δ του Πλαταμώνα υδροδοτείται από πηγές και γεωτρήσεις, το δε εσωτερικό δίκτυο είναι από αμιαντοσωλήνες και υπάρχει πρόβλημα επάρκειας νερού κατά τους θερινούς μήνες που προβλέπεται να λυθεί με την εφαρμογή της εκπονηθείσας μελέτης, ανακαίνισης του δικτύου.
- ◇ Το Δ.Δ των Πόρων υδρεύεται από πηγές και γεωτρήσεις, το δίκτυο είναι παλιό από αμιαντοσωλήνες και χρειάζεται αντικατάσταση.
- ◇ Το Δ.Δ Λεπτοκαρύας υδρεύεται από δύο γεωτρήσεις. Το εσωτερικό δίκτυο είναι σε κακή κατάσταση και ήδη έχει αντικατασταθεί κατά το ήμισυ. Ολοκληρώθηκε το έργο εμπλουτισμού του δικτύου με νέα δεξαμενή, γεώτρηση και εξωτερικό δίκτυο για να λυθεί το πρόβλημα της επάρκειας νερού κατά τους θερινούς μήνες.
- ◇ Ο Δήμος Λιτόχωρου υδρεύεται από τον χείμαρρο του Ενιπέα και τις πηγές Τσιμπίλι- Γιαμούρι. Το υφιστάμενο δίκτυο είναι παλιό, διαφόρων υλικών και με σοβαρά προβλήματα διαρροών. Με βάση τη μελέτη που εκπονήθηκε το 1985 κατασκευάστηκαν τμήματα του δικτύου και 4 από τις 5 δεξαμενές που προβλέπονται από την μελέτη. Υπάρχουν προβλήματα επάρκειας νερού, ιδιαίτερα κατά τους θερινούς μήνες.

3.1.5.3 Υφιστάμενα δίκτυα αποχέτευσης

Από τους οικισμούς ΟΤΑ της Νότιας Πιερίας ο μόνος που διαθέτει δίκτυο ακαθάρτων είναι ο Δήμος Λιτόχωρου. Το δίκτυο αυτό είναι παλαιό λιθόκτιστο με πολλές διαρροές και τοποθετημένο στην ίδια τάφρο με αυτό της ύδρευσης με κίνδυνο μόλυνση του νερού. Τα λύματα καταλήγουν σε τρία σημεία και σε ρέματα που απορροφώνται από το έδαφος ή καταλήγουν στην θάλασσα. Με βάση την μελέτη αποχέτευσης όμβριων και ακαθάρτων που εκπονήθηκε το 1986 προβλέπονται 2 κύριοι συλλεκτήρες για τις πυκνοδομημένες περιοχές που θα ενταχθούν στο σχέδιο του οικισμού. Το 1991 εκπονήθηκε μελέτη σκοπιμότητας για την διάθεση των αστικών λυμάτων του οικισμού και την κατασκευή μονάδας καθαρισμού, στην οποία προτείνονται εναλλακτικές λύσεις για την μέθοδο επεξεργασίας των λυμάτων.

Ο συγκεκριμένος Χώρος Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων (ΧΥΤΑ) ανήκει στο Σ.ΣΑΔΑΠ (Σύνδεσμος Συλλογής Αποκομιδής Διαθέσεως Απορριμμάτων) του Δήμου Λιτόχωρου και προβλέπεται να ικανοποιεί και τις ανάγκες των υπόλοιπων οικισμών της Νότιας Πιερίας (λόγω των αποστάσεων όμως συνήθως δεν γίνεται). Ανεξέλεγκτη χωματερή υπάρχει μόνο στη θέση Τρύπα πάνω από τον οικισμό της Λεπτοκαρύας και πάνω από τον εθνικό δρόμο. Εκτείνεται σε μια έκταση 2στρ. και κρίνεται ασφαλής από την κοινότητα, διότι πέφτουν μόνο μπάζα και χοντρά αντικείμενα.

Οι υπόλοιπες κοινότητες διαθέτουν τα αστικά λύματα σε βόθρους με κίνδυνο, ιδιαίτερα τους θερινούς μήνες, μόλυνσης του υδροφόρου ορίζοντα στις παραλιακές περιοχές. Ήδη έχουν εκπονηθεί οι οριστικές μελέτες των εσωτερικών δικτύων ακαθάρτων για τα Δ.Δ. Σκοτίνας, Ν. Πόρων και Λεπτοκαρύας, για τα δε Δ.Δ. Νέου Παντελεήμονα και Πλαταμώνα και δεν υπάρχουν οριστικές μελέτες.

Επιπλέον το 1997 πραγματοποιήθηκε μελέτη για την εγκατάσταση στην Νότια Πιερία βιολογικού καθαρισμού που θα καλύπτει τις ανάγκες 200.000 κατοίκων. Το έργο έχει ξεκινήσει και χωροθετείται στην θέση *Ξηροζήλιανο* σε κοινοτικό χώρο της Κοινότητας Λεπτοκαρύας. Στο ΧΑΡΤΗ 5 που ακολουθεί αποτυπώνονται οι προαναφερόμενες περιβαλλοντικές υποδομές.

ΧΑΡΤΗΣ 5
ΔΙΚΤΥΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- ΟΡΙΟ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟΥ ΟΤΑ
- ΕΘΝΙΚΗ ΟΔΟΣ-ΠΑΘΕ
- ΚΥΡΙΟ ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ
- ΑΚΤΗ
- ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ
- ΚΥΡΙΟΙ ΟΙΚΙΣΜΟΙ
- ΥΠΟΛΟΙΠΟΙ ΟΙΚΙΣΜΟΙ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

- ΝΕΟΣ ΒΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΣ
- Χ.Υ.Τ.Α.
- ΒΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΣ ΜΕΜΟΝΩΜΕΝΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ :

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΑΚΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ: ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗ ΝΟΤΙΑ ΠΙΕΡΙΑ

ΚΛΙΜΑΚΑ 1:150.000

3.1.6 Μνημειακή κληρονομιά

Η περιοχή της Νότιας Πιερίας παρουσιάζει πληθώρα μνημείων τα οποία παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα και βάση της χρονολογίας τους χωρίζονται σε τρεις κατηγορίες: προϊστορικά και κλασικά μνημεία, βυζαντινά μνημεία και νεότερα μνημεία.

Πίνακας 4: Μνημεία της Νότιας Πιερίας

ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΑ ΚΑΙ ΚΛΑΣΣΙΚΑ ΜΝΗΜΕΙΑ (ΥΠΠΟ - ΙΣ Γ' Ε.Π.Κ.Α. Θεσ/νίκη)			
A/A	ΔΗΜΟΣ\ΚΟΙ ΝΟΤΗΤΑ	ΘΕΣΗ (ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ)	ΟΝΟΜΑΣΙΑ
1	Λεπτοκαρυά	Τοπόλιανη	Οικισμός και Νεκροταφείο Τύμβων. Περιοχή Τοπόλιανης Λεπτοκαρυάς
2	Λεπτοκαρυά		Ταφικοί Τύμβοι – Οχυρωματικοί Περίβολοι – Οικισμοί
3	Σκοτίνα	Ξυροκάμπι	Ταφική Τύμβοι-Οχυρωματικοί περίβολοι- Οικισμοί
4	Σκοτίνα	Λόφος Καστρί	Λειβήθρα: Λόφος Καστρί (θέση της Αρχαίας Ακροπόλεως)
5	Σκοτίνα	Λόφος Καστρί	Λειβήθρα: Θέσης Αλώνια (θέση αρχαίου νεκροταφείου)
ΒΥΖΑΝΤΙΝΑ ΜΝΗΜΕΙΑ (ΥΠΠΟ - 9η Ε.Β.Α. - Θεσ/νίκη)			
6	Λεπτοκαρυά	Φούρνα Τοπόλιανης	Λείψανα Παλαιοχριστιανικών Βασιλικών
7	Λεπτοκαρυά	Τοπόλιανη, αγροτεμάχιο αρ. 538	Παλαιοχριστιανικός Ερειπιώνας

8	Λεπτοκαρύα		Μονή Κανάλων
9	Λιτόχωρο	Λιτόχωρο	Εξωκλήσι Αγίου Αθανασίου
10	Λιτόχωρο	Λιτόχωρο	Εξωκλήσι Αγίου Γεωργίου
11	Λιτόχωρο	Λιτόχωρο	Εξωκλήσι Αγίας Μαρίνας
12	Λιτόχωρο	Λιτόχωρο	Εξωκλήσι Αγίας Παρασκευής
13	Λιτόχωρο	Λιτόχωρο	Εξωκλήσι Κοιμήσεως της Θεοτόκου
14	Λιτόχωρο	Λιτόχωρο	Ι. Ναός Αγίου Δημητρίου
15	Λιτόχωρο	Λιτόχωρο	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου
16	Λιτόχωρο		Ι. Ναός Αγίας Σολομωνής (Άγιος Νικόλαος Βουναίνης)
17	Πλαταμόνας		Φρούριο Πλαταμόνος
18	Πόροι	Παλιοχώρι Άνω Πόρων	Ναός 12 Αποστόλων
19	Πόροι	Παλιοχώρι Άνω Πόρων	Ναός Κοιμήσεως Θεοτόκου
20	Σκοτίνα	Κοντά στο χωριό Παλιά Σκοτίνα	Ναός Αγ. Αθανασίου
21	Σκοτίνα	Κοντά στο χωριό Παλιά Σκοτίνα	Ναός Κοιμήσεως Θεοτόκου
22	Σκοτίνα		Ναός Χριστού
ΝΕΟΤΕΡΑ ΜΝΗΜΕΙΑ (ΥΠΗΘ - 4η Ε.Ν.Μ. - Θεσ/νίκη)			
23	Λιτόχωρο		Κτίριο ιδιοκτησίας Γ. Πατσουρίκα και ο Περιβάλλον Χώρος
24	Λιτόχωρο		Κτίριο ιδιοκτησίας Φέρλιας, Σαμαρά, Παπαδημητρίου κ.λ.π. και ο Περιβάλλον Χώρος
25	Λιτόχωρο	οδός Αγίου Δημητρίου 3	Οικία ιδιοκτησίας Γ. Βούρου

26	Λιτόχωρο		Οικία ιδιοκτησίας Α. Γιαννίση
27	Λιτόχωρο		Ά Δημοτικό Σχολείο με τον Περιβάλλοντα Χώρο

Πηγή: ΥΠΠΟ - ΙΣΤ' Ε.Π.Κ.Α. - Θεσ/νίκη, ΥΠΠΟ - 9η Ε.Β.Α. - Θεσ/νίκη, ΥΠΠΟ - 4η Ε.Ν.Μ. - Θεσ/νίκη

Δίνεται στη συνέχεια ΧΑΡΤΗΣ 6 που παρουσιάζει την μνημειακή κληρονομιά της περιοχής μελέτης βάση την παραπάνω κατηγοριοποίηση.

ΧΑΡΤΗγ 6
ΜΝΗΜΕΙΑΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- ΟΡΙΟ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟγ ΟΤΑ
- ΕΘΝΙΚΗ ΟΔΟγ-ΠΑΘΕ
- ΑΚΤΗ
- ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗγ
- ΚΥΡΙΑ ΟΙΚΙΣΜΟΙ
- ΥΠΟΛΟΙΠΟΙ ΟΙΚΙΣΜΟΙ

ΜΝΗΜΕΙΑ

- ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΑ
- ΒΥΖΑΝΤΙΝΑ
- ΝΕΩΤΕΡΑ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑγΙΑ :

ΠΡΟγΤΑγΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙγΗ ΤΩΝ ΑΚΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΜΕ ΒΑγΗ ΤΟ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΟ ΠΛΑΙγΙΟ: ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗ ΝΟΤΙΑ ΠΙΕΡΙΑ

ΚΛΙΜΑΚΑ 1:150.000

3.2 Ποιότητα των νερών κολύμβησης της Νότιας Πιερίας

3.2.1 Εισαγωγικά

Η ποιότητα των νερών κολύμβησης της Ελλάδας παρακολουθείται συστηματικά από το 1998 σύμφωνα με την Οδηγία 76/160/ΕΟΚ «περί της ποιότητας υδάτων κολύμβησης» στο πλαίσιο ενός προγράμματος που οργανώνει και συντονίζει το ΥΠΕΧΩΔΕ με στόχο την προστασία του περιβάλλοντος και της δημόσιας υγείας. Στα πλαίσια αυτού του Προγράμματος παρακολουθούνται συστηματικά οι ακτές που συγκεντρώνουν σημαντικό αριθμό λουομένων (ανάμεσα σε αυτές και ακτές της Ν.Πιερίας).

Οι συστηματικά παρακολουθούμενες ακτές είναι κυρίως περιοχές κολύμβησης, στις οποίες η ποιότητα των νερών παρακολουθείται τόσο με συστηματικές δειγματοληψίες και εργαστηριακές αναλύσεις, όσο και με μακροσκοπικό έλεγχο του νερού, αλλά και της ακτής γενικότερα. Στη παρούσα ενότητα γίνεται αναφορά στις παρακολουθούμενες ακτές της Ν. Πιερίας, στα σημεία δειγματοληψίας και αξιολόγηση των αποτελεσμάτων.

3.2.2 Περιοχές παρακολούθησης

Στην Νότια Πιερία οι περιοχές παρακολούθησης είναι οι παρακάτω:

- ◊ Λιτόχωρο
- ◊ Πλάκα Λιτόχωρου
- ◊ Λεπτοκαρύα (2 σημεία δειγματοληψίας)

- ◇ Σκοτίνα (2 σημεία δειγματοληψίας)
- ◇ Ν. Παντελεήμονας (2 σημεία δειγματοληψίας)
- ◇ Πλαταμώνας (2 σημεία δειγματοληψίας)
- ◇ Ν. Πόροι

Εικ. 6: Άποψη της παραλίας της Λεπτοκαράας

Πηγή: Νομαρχιακή Επιτροπή Τουριστικής Προβολής Ν. Πιερίας

Τα σημεία δειγματοληψίας, ένα ή δυο ανάλογα με την έκταση της ακτής, είναι προκαθορισμένα. Τα δείγματα λαμβάνονται ανά δεκαπενθήμερο σε προκαθορισμένες ημερομηνίες από το ΥΠΕΧΩΔΕ σε συνεργασία με τα εργαστήρια που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα. Για κάθε δείγμα συμπληρώνεται παράλληλα ένα δελτίο δειγματοληψίας²⁴ επισκόπησης της περιοχής κολύμβησης το οποίο και συνοδεύει το δείγμα. Στη συνέχεια τα δείγματα μαζί με τα δελτία δειγματοληψίας και συνοδευτικό έγγραφο από την Νομαρχία Πιερίας, αποστέλλονται στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, όπου και γίνονται οι αναλύσεις των δειγμάτων.

²⁴ Σε αυτό το δελτίο αναγράφονται τα στοιχεία και η περιγραφή της ακτής, οι καιρικές συνθήκες, ο τρόπος μεταφοράς, οι οπτικά εκτιμώμενες παράμετροι και τέλος υπογράφεται από τον αρμόδιο υπάλληλο δειγματοληψίας

Τα αποτελέσματα των αναλύσεων συμπληρώνονται στα δελτία και αποστέλλονται στο Γραφείο Περιβάλλοντος, όπου και τοποθετούνται σε αρχείο για τις Γαλάζιες Σημαίες. Με το τέλος κάθε περιόδου παρακολούθησης, οι υποψηφιότητες στο πρόγραμμα Γαλάζιες Σημαίες της Ευρώπης συμπληρώνουν μια αίτηση, ένα ερωτηματολόγιο, τα οποία και στέλνονται συνοδευόμενα από τα αποτελέσματα των αναλύσεων στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή Κρίσεων έως τη λήξη της Προθεσμίας.

3.2.3 Αποτελέσματα αναλύσεων 1998²⁵

Οι παράμετροι αναλύσεων που χρησιμοποιούνται είναι:

- ◇ Ολικά κωλοβακτηρίδια- T.C. (ανά 100ml).
- ◇ Κωλοβακτηριοειδή κοπρανώδους προελεύσεως - F.C. (ανά 100ml).
- ◇ Κοπρανώδεις στρεπτόκοκκοι (ανά 100ml).

Επιπλέον λαμβάνονται υπόψη και οπτικοί παράμετροι, όπως χρώμα επιπλέοντα αντικείμενα κ.α.

Σύμφωνα με τις προδιαγραφές της ΕΟΚ τα επιτρεπτά όρια για κάθε παράμετρο είναι αντίστοιχα: 10.000/100ml, 2.000/100ml, 500/100ml. Για την Ελλάδα όμως, λόγω της καλής ποιότητας των νερών των ελληνικών ακτών οι τιμές αυτές των παραμέτρων περιορίζονται ιδιαίτερα και διαμορφώνονται έως εξής:

500/100ml, 100/100ml, 100/100ml.

Αξίζει σε αυτό το σημείο να αναφερθεί ότι τα αποτελέσματα των αναλύσεων που γίνονται δεν είναι απόλυτα αντικειμενικά και αυτό γιατί περιλαμβάνουν μόνο μικροβιολογικές αναλύσεις και κάποιες φυσικές και οπτικές παραμέτρους που δεν αρκούν για ολοκληρωμένα αποτελέσματα. Στην πραγματικότητα η ποιότητα των

²⁵ Τα στοιχεία χρησιμοποιήθηκαν από: Γεωργοπούλου Μ. «Θερινή Εξάσκηση 1998, Νομαρχία Κατερίνης- Πρόγραμμα Γαλάζιες Σημαίες της Ευρώπης», Πανεπιστήμιο Αιγαίου- Τμήμα Περιβάλλοντος.

νερών θα μπορούσε να ελεγχθεί αντικειμενικότερα μέσω οικοτοξικολογικών αναλύσεων. Η τοξικολογία αναφέρεται στην επίδραση των τοξικών ουσιών στα οικοσυστήματα. Ειδικότερα για τα νερά ασχολείται η Υδατική Τοξικολογία που χρησιμοποιεί για τα πειράματά της υδρόβιους οργανισμούς, όπως είναι η *Daphnia magna* και η *Chlorella ellipsoidea*, καθώς και μύκητες (π.χ. *Sacharomyces cerevisiae*), ψάρια, καλλιεργημένα κύτταρα ψαριών ή το βακτηρίδιο *Photobacterium phosphoreum* (Microtox test)²⁶.

Παρόλα αυτά με βάση τις υφιστάμενες αναλύσεις που γίνονται σήμερα στην Ελλάδα για την ποιότητα των νερών προκύπτει ότι στο σύνολο της Νότιας Πιερίας από τα δείγματα που παραλείφθηκαν από τα συγκεκριμένα σημεία είναι εμφανές ότι η περιοχή κρατάει υψηλή την ποιότητα των νερών και σύμφωνα με τις προδιαγραφές που θέτει το ΥΠΕΧΩΔΕ η φυσικοχημική ποιότητα του νερού αντιστοιχεί στην κατηγορία (Α), κατά την οποία τα νερά κολύμβησης πληρούν τις Υποχρεωτικές τιμές της Οδηγίας 76/160/ΕΟΚ για το σύνολο των Φυσικοχημικών και Οπτικών παραμέτρων.

²⁶ Α.Γ. Κούγκολος, «ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΤΕΧΝΙΚΗ». Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης, Βόλος 1998

3.3 Χωροταξικός Σχεδιασμός στην Παράκτια Ζώνη της Νότιας Πιερίας

3.3.1 Εισαγωγικά

Στο παρόν κεφάλαιο σε γενικές γραμμές γίνεται εφαρμογή στην παράκτια ζώνη της Νότιας Πιερίας των νέων Ζωνών Διαχείρισης που προτείνει το νέο Σχέδιο Οδηγίας για την Βιώσιμη Ανάπτυξη των Ελληνικών Ακτών. Αρχικά αναφέρονται τα όρια του Αιγιαλού όπως αυτά έχουν καθοριστεί και εγκριθεί από αντίστοιχα ΦΕΚ, καθώς και τα όρια και οι χρήσεις στο εσωτερικό των ΖΟΕ που έχουν θεσμοθετηθεί. Στη συνέχεια οριοθετείται η «Κρίσιμη Ζώνη» (θαλάσσια και χερσαία) σύμφωνα με το Σχέδιο και ακολουθεί ο καθορισμός της «Δυναμικής Ζώνης», όπως προκύπτει από τα διοικητικά όρια των ΟΤΑ. Επιπλέον αναγνωρίζονται at hoc ορισμένες «Παράκτιες Χωρικές Ενότητες» (Π.Χ.Ε.), όπου κρίνεται απαραίτητο και Ζώνη Επιρροής σε περιοχές, όπου επηρεάζουν την ποιότητα του περιβάλλοντος της κρίσιμης και δυναμικής ζώνης. Τέλος παράλληλα με την χωροθέτηση των νέων ζωνών οι τελευταίες συνοδεύονται από γενικές κατευθύνσεις για την ανάδειξη, ανάπτυξη και προστασία του παράκτιου χώρου στο εσωτερικό τους.

3.3.2 Καθορισμός ορίων Αιγιαλού

Στο μεγαλύτερο τμήμα της Νότιας Πιερίας έχουν καθοριστεί και εγκριθεί τα όρια του αιγιαλού και της παραλίας βάση Υπουργικών Αποφάσεων. Στο ΧΑΡΤΗ 7 σημειώνονται τα όρια του αιγιαλού τόσο για τις περιοχές που έχουν εγκριθεί όσο και για τις περιοχές όπου τα όρια του αιγιαλού είναι υπό καθορισμό και δεν έχουν εγκριθεί ακόμα.

Στην περιοχή από την Γρίτσα ως την Πλάκα τα όρια είναι υπό καθορισμό και δεν έχει έρθει ακόμα η έγκριση για τον αιγιαλό. Το επόμενο κομμάτι, της Πλάκας, ο αιγιαλός καθορίστηκε από το ΦΕΚ 607/Δ/24-6-87. Στην περιοχή από την Τοπόλιανη έως και τα διοικητικά όρια της Λεπτοκαρύας τα όρια του αιγιαλού επίσης έχουν καθοριστεί, σύμφωνα με το ΦΕΚ 826/Δ/28-8-87.

Στην παραλία της Λεπτοκαρύας τα όρια του αιγιαλού είναι καθορισμένα βάση του ΦΕΚ 477/Δ/1985. Αναφέρεται όμως ότι στην συγκεκριμένη περιοχή από τη Ζηλιάνα έως το κάμπινγκ του Ε.Ο.Τ. ο αιγιαλός δεν είναι καθορισμένος. Το επόμενο τμήμα που περιλαμβάνει τη Σκοτίνα και συγκεκριμένα την περιοχή από το κάμπινγκ του Ε.Ο.Τ. έως την αρχή του τούνελ τα όρια του αιγιαλού και της παραλίας έχουν οριστεί και εγκριθεί μέσω του ΦΕΚ 56/Δ/87. Μετά το τούνελ, δηλαδή μετά το Κάστρο έως και το σταθμό του Πλαταμώνα τα όρια του αιγιαλού είναι υπό καθορισμό και δεν έχουν εγκριθεί ακόμα.

Επιπλέον το ΦΕΚ 406/Δ/1-7-91 καθορίζει για πρώτη φορά τα όρια του αιγιαλού και της παραλίας στην κοινότητα Πλαταμώνα, από το Σιδηροδρομικό Σταθμό μέχρι και την Ξενοδοχειακή Επιχείρηση του Πετρίδη, ενώ το ΦΕΚ 596/Δ/81 εγκρίνει και καθορίζει τον αιγιαλό και την παραλία στην περιοχή των Νέων Πόρων.

ΧΑΡΤΗΣ 7
ΟΡΙΑ ΑΙΓΙΑΛΟΥ

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- ΟΡΙΟ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟΥ ΟΤΑ
- ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ
- ΚΥΡΙΟΙ ΟΙΚΙΣΜΟΙ

- ΟΡΙΑ ΑΙΓΙΑΛΟΥ**
- ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΑ
- ΥΠΟ ΕΓΚΡΙΣΗ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ :

**ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΑΚΤΩΝ ΣΤΗΝ
ΕΛΛΑΔΑ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ:
ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗ ΝΟΤΙΑ ΠΙΕΡΙΑ**

ΚΛΙΜΑΚΑ 1:150.000

3.3.3 Καθορισμός ΖΟΕ της Παράκτιας Ζώνης στη Νότια Πιερία²⁷

3.3.3.1 Περιοχή Λιτόχωρου

Το ΦΕΚ 87/Δ/16-2-90 καθορίζει ζώνη οικιστικού ελέγχου (ΖΟΕ) στην εκτός σχεδίου και εκτός ορίων οικισμών προϋφιστάμενων του έτους 1923 περιοχή του δήμου Λιτόχωρου. Οι περιοχές μέσα στη ΖΟΕ που σχετίζονται με την παράκτια ζώνη είναι αυτές με στοιχείο 1, 2 και 3.

Η περιοχή με στοιχείο 1 οριοθετείται βόρεια και βορειοδυτικά από το διοικητικό όριο του Λιτόχωρου, νότια από το δρόμο που οδηγεί στο Δίον και ανατολικά από τη θάλασσα. Στην περιοχή αυτή επιτρέπονται οι παρακάτω χρήσεις:

- Γεωργικές αποθήκες
- Υδατοδεξαμενές
- Στέγαστρα
- Αντλητικές εγκαταστάσεις
- Φρεάτια
- Θερμοκήπια
- Εγκαταστάσεις ιχθυοκαλλιέργειας

Η περιοχή αποτυπώνεται στο ΧΑΡΤΗ 8 με το νούμερο 1.1.

Η μια περιοχή με στοιχείο 2 βρίσκεται ανατολικά της εθνικής οδού στην περιοχή σκάλας Λιτόχωρου και οριοθετείται βόρεια από το δρόμο για το σιδηροδρομικό σταθμό του Λιτόχωρου, από τον εθνικό δρόμο μέχρι την παραλία, ανατολικά από τη θάλασσα, νότια από τα όρια που ορίζονται μεταξύ της παραλίας, του 420ου χλμ. της σιδηροδρομικής γραμμής Αθηνών- Θεσσαλονίκης και του εθνικού δρόμου σε απόσταση 1200 μέτρων από την διασταύρωση του Δίου και δυτικά από τον εθνικό δρόμο.

²⁷ Τα στοιχεία του παρακάτω κεφαλαίου είναι παρμένα από τα αντίστοιχα ΦΕΚ που αναφέρονται σε κάθε υποκεφάλαιο του.

Η άλλη περιοχή με στοιχείο 2 βρίσκεται ανατολικά του εθνικού δρόμου στο νοτιοανατολικό διοικητικό όριο του δήμου Λιτόχωρου και οριοθετείται βόρεια από το ρέμα στην τοποθεσία Πηγάδι Κανέλλη, ανατολικά από τη θάλασσα, νότια από τα διοικητικά όρια του δήμου Λιτόχωρου και δυτικά από τον εθνικό δρόμο.

Οι περιοχές αυτές καθορίζονται ως περιοχές β' κατοικίας και επιτρέπονται οι παρακάτω χρήσεις:

- Κατοικιών
- Τουριστικών εγκαταστάσεων
- Εγκαταστάσεις αναψυχής
- Κτιρίων κοινής ωφελείας (δημοσίων και δημοτικών)
- Γεωργικών αποθηκών
- Υδατοδεξαμενών
- Στεγάστρων
- Αντλητικών εγκαταστάσεων
- Φρεάτων
- θερμοκηπίων

Στο ΧΑΡΤΗ 8 παρουσιάζονται οι περιοχές αυτές με στοιχείο 2 και αντιστοιχούν στο νούμερο 1.2.

Η περιοχή με στοιχείο 3 χωροθετείται ανατολικά του οικισμού στην παραλιακή ζώνη μεταξύ των περιοχών με στοιχείο 2 και οριοθετείται βόρεια και νότια από τα αντίστοιχα όρια αυτών των περιοχών, δυτικά από τον εθνικό δρόμο και ανατολικά από τη θάλασσα. Στην περιοχή αυτή επιτρέπεται η χρήση της κατοικίας και ειδικότερα για τις δημόσιες και δημοτικές εκτάσεις επιτρέπονται οι χρήσεις:

- κτιρίων κοινής ωφέλειας (δημοσίων και δημοτικών)
- τουριστικών εγκαταστάσεων
- εγκαταστάσεων αναψυχής
- εγκαταστάσεων αναψυχής
- εγκαταστάσεων αθλητισμού
- κατασκηνώσεων

Η περιοχή με στοιχείο 3 αντιστοιχεί στην περιοχή με νούμερο 1.3 όπως φαίνεται στο ΧΑΡΤΗ 8.

3.3.3.2 Περιοχή Λεπτοκαρύας

Το ΦΕΚ 447/Δ/23-8-90 καθορίζει ζώνη οικιστικού ελέγχου (ΖΟΕ) στην εκτός εγκεκριμένου σχεδίου και εκτός ορίων οικισμών προϋφισταμένων του έτους 1923 περιοχή της κοινότητας Λεπτοκαρύας. Οι περιοχές που σχετίζονται με την παράκτια ζώνη είναι αυτές με στοιχεία 1 και 2.

Η περιοχή με στοιχείο 1 περιλαμβάνει εκτάσεις στο νοτιοανατολικό όριο της κοινότητας της Λεπτοκαρύας, οι οποίες οριοθετούνται βόρεια από το όριο που προσδιορίζεται από τα σημεία που απέχουν 1440μ. από το όριο του Γ.Π.Σ. της κοινότητας Λεπτοκαρύας και 1850μ. από τη διασταύρωση του εθνικού δρόμου με την έξοδο του οικισμού πάνω στον εθνικό δρόμο, ανατολικά από τη θάλασσα, νότια από τα διοικητικά όρια της κοινότητας Λεπτοκαρύας μέχρι τον εθνικό δρόμο και δυτικά από τον εθνικό δρόμο μέχρι το σημείο που απέχει 1850μ. από τη διασταύρωση του με την έξοδο του οικισμού. Στην περιοχή αυτή επιτρέπονται οι παρακάτω χρήσεις:

- γεωργικές αποθήκες
- υδατοδεξαμενές
- στέγαστρα
- αντλητικές εγκαταστάσεις
- φρέατα
- θερμοκήπια
- κτίρια κοινής ωφέλειας

Η περιοχή αυτή με στοιχείο 1 αντιστοιχεί στο νούμερο 2.1 πάνω στο ΧΑΡΤΗ 8.

Οι περιοχές με στοιχείο 2 περιλαμβάνουν εκτάσεις α) στο βόρειο άκρο του οικισμού της Λεπτοκαρύας και οριοθετείται βόρεια από τα διοικητικά όρια της κοινότητας της Λεπτοκαρύας από την παραλία μέχρι τον εθνικό δρόμο, ανατολικά από τη θάλασσα, νότια από το όριο του Γ.Π.Σ. κοινότητας Λεπτοκαρύας και δυτικά από τον εθνικό δρόμο, β) στο νότιο άκρο του οικισμού της Λεπτοκαρύας και οριοθετείται βόρεια από το όριο του Γ.Π.Σ. κοινότητας Λεπτοκαρύας, ανατολικά από τη θάλασσα, νότια από τα βόρεια όρια της περιοχής με στοιχείο 1 και δυτικά από τον εθνικό δρόμο.

Στις περιοχές αυτές οι οποίες καθορίζονται ως περιοχές β' κατοικίας επιτρέπονται οι παρακάτω χρήσεις:

- κατοικίες
- τουριστικές εγκαταστάσεις
- εγκαταστάσεις αναψυχής
- κτιρίων κοινής ωφέλειας
- καταστήματα

Οι δυο αυτές περιοχές με στοιχείο 2 αποτυπώνονται στο ΧΑΡΤΗ 8 με αντίστοιχο νούμερο 2.2.

3.3.3.3 Περιοχή Σκοτίνας, Παντελεήμονα, Πλαταμόνα και Πόρων

Στην περιοχή Σκοτίνας, Παντελεήμονα, Πλαταμόνα και Πόρων έχει καθοριστεί ζώνη οικιστικού ελέγχου(ZOE) σύμφωνα με το ΦΕΚ 240/Δ/8-5-91. Οι περιοχές με στοιχεία 1, 2,3,4 αφορούν όλες την παράκτια ζώνη.

Συγκεκριμένα η περιοχή με στοιχείο 1 περιλαμβάνει εκτάσεις ανατολικά του οικισμού του Παντελεήμονα και του εθνικού δρόμου και οριοθετείται βόρεια από το δρόμο που συνδέει τον οικισμό του Ν. Παντελεήμονα με την παραλία του Ν. Παντελεήμονα και από την υφιστάμενη σιδηροδρομική γραμμή, ανατολικά από τη θάλασσα, νότια από το κοινό διοικητικό όριο των κοινοτήτων Πλαταμόνα και Παντελεήμονα και δυτικά από τον εθνικό δρόμο.

Η περιοχή περιλαμβάνει δασικές εκτάσεις και τον αρχαιολογικό χώρο του Κάστρου του Πλαταμόνα. Στις περιοχές αυτές μετά από έγκριση της αρμοδίας Επιτροπής Πολεοδομικού και Αρχιτεκτονικού Ελέγχου(ΕΠΑΕ) επιτρέπονται οι παρακάτω κατασκευές και εγκαταστάσεις:

Για την διαμόρφωση του εδάφους

- τοίχοι
- κλίμακες
- διάδρομοι
- κεκλιμένα επίπεδα

Για τον εξοπλισμό των χώρων

- στέγαστρα
- αποχωρητήρια
- περίπτερα
- τέντες
- εγκαταστάσεις παιδότοπων και άθλησης
- πάγκοι
- καθιστικά
- υπαίθρια αναψυκτήρια
- ημιυπαίθριοι χώροι
- εγκαταστάσεις θαλασσιών αθλημάτων

Για τον εξωραϊσμό των χώρων

- σιντριβάνια
- ανθοδοχικές εγκαταστάσεις στήριξης φυτών

Η παραπάνω περιοχή με στοιχείο 1 φαίνεται στο ΧΑΡΤΗ 8 και αντιστοιχεί στο νούμερο 3.1.

Οι περιοχές με στοιχείο 2 περιλαμβάνουν εκτάσεις γύρω από τους οικισμούς του Πλαταμώνα και των Πόρων και στην παραλιακή ζώνη των κοινοτήτων του Παντελεήμονα και της Σκοτίνας. Συγκεκριμένα οριοθετούνται:

α) βόρεια από το κοινό διοικητικό όριο των κοινοτήτων Παντελεήμονα και Πλαταμώνα, ανατολικά από τη θάλασσα, το όριο του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου του Πλαταμώνα, το όριο του στρατοπέδου και το όριο του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου των Ν. Πόρων, νότια από το κανάλι που φτάνει μέχρι τη λιμνοθάλασσα και δυτικά από τη νέα σιδηροδρομική γραμμή, το δρόμο που ενώνει τους Ν. Πόρους με την εθνική οδό και την εθνική οδό.

β) βόρεια από το κοινό διοικητικό όριο των κοινοτήτων Λεπτοκαρύας και Σκοτίνας, ανατολικά από τη θάλασσα, νότια από το δρόμο που συνδέει τον οικισμό του Ν. Παντελεήμονα με την παραλία του Ν. Παντελεήμονα από τη χάραξη της σιδηροδρομικής γραμμής και από την περιοχή που βρίσκεται ανατολικά της εθνικής οδού και 200μ. από τη πλευρά του δρόμου που ενώνει τον οικισμό της Σκοτίνας με

την παραλία της Σκοτίνας και τέλος από τη νοητή παράλληλη γραμμή σε απόσταση 250μ. δυτικά της υφιστάμενης σιδηροδρομικής γραμμής.

Οι περιοχές αυτές χαρακτηρίζονται ως περιοχές α' και β' κατοικίας και επιτρέπονται οι παρακάτω χρήσεις:

- κατοικίας
- τουριστικών εγκαταστάσεων
- κτιρίων και εγκαταστάσεων κοινής ωφελείας
- καταστημάτων, γραφείων
- κτιρίων στάθμευσης

Η παραπάνω περιοχές με στοιχείο 2 φαίνεται στο ΧΑΡΤΗ 8 και αντιστοιχούν στο νούμερο 3.2.

Οι περιοχές με στοιχείο 3 περιλαμβάνουν εκτάσεις α) στην παραλιακή περιοχή της Σκοτίνας οι οποίες οριοθετούνται βόρεια από το κοινό διοικητικό όριο των κοινοτήτων Σκοτίνας και Λεπτοκαρύας, δυτικά από τον εθνικό δρόμο, ανατολικά και νοτιοανατολικά από τα όρια της περιοχής με στοιχείο 2 και νότια από το όριο που απέχει 200μ. βόρεια του δρόμου που ενώνει τον οικισμό της Σκοτίνας με την παραλία της Σκοτίνας.

β) Στην παραλιακή περιοχή της Σκοτίνας και του Ν. Παντελεήμονα οι οποίες οριοθετούνται βόρεια από το νότιο όριο της παραπάνω περιοχής, ανατολικά από τη νέα χάραξη της σιδηροδρομικής γραμμής, δυτικά από τον εθνικό δρόμο και νότια από τα βόρεια όρια της περιοχής με στοιχείο 1.

γ) Στην παραλιακή περιοχή των Ν. Πόρων η οποία οριοθετείται βόρεια από τον δρόμο που ενώνει τους Ν. Πόρους με τον εθνικό δρόμο, ανατολικά από τη νέα χάραξη της σιδηροδρομικής γραμμής, το κανάλι που φτάνει μέχρι τη λιμνοθάλασσα και το όριο του ιχθυοτροφείου, νότια από το διοικητικό όριο του Ν. Πιερίας και δυτικά από τη νέα χάραξη της σιδηροδρομικής γραμμής, το κανάλι που φτάνει μέχρι τη λιμνοθάλασσα και το όριο του ιχθυοτροφείου την υφιστάμενη σιδηροδρομική γραμμή και τον εθνικό δρόμο.

Επιπλέον υπάρχει και η περιοχή με στοιχείο 3^α οι οποία περιλαμβάνει εκτάσεις από την παραλιακή ζώνη των Ν. Πόρων και οριοθετούνται βόρεια από το κανάλι που

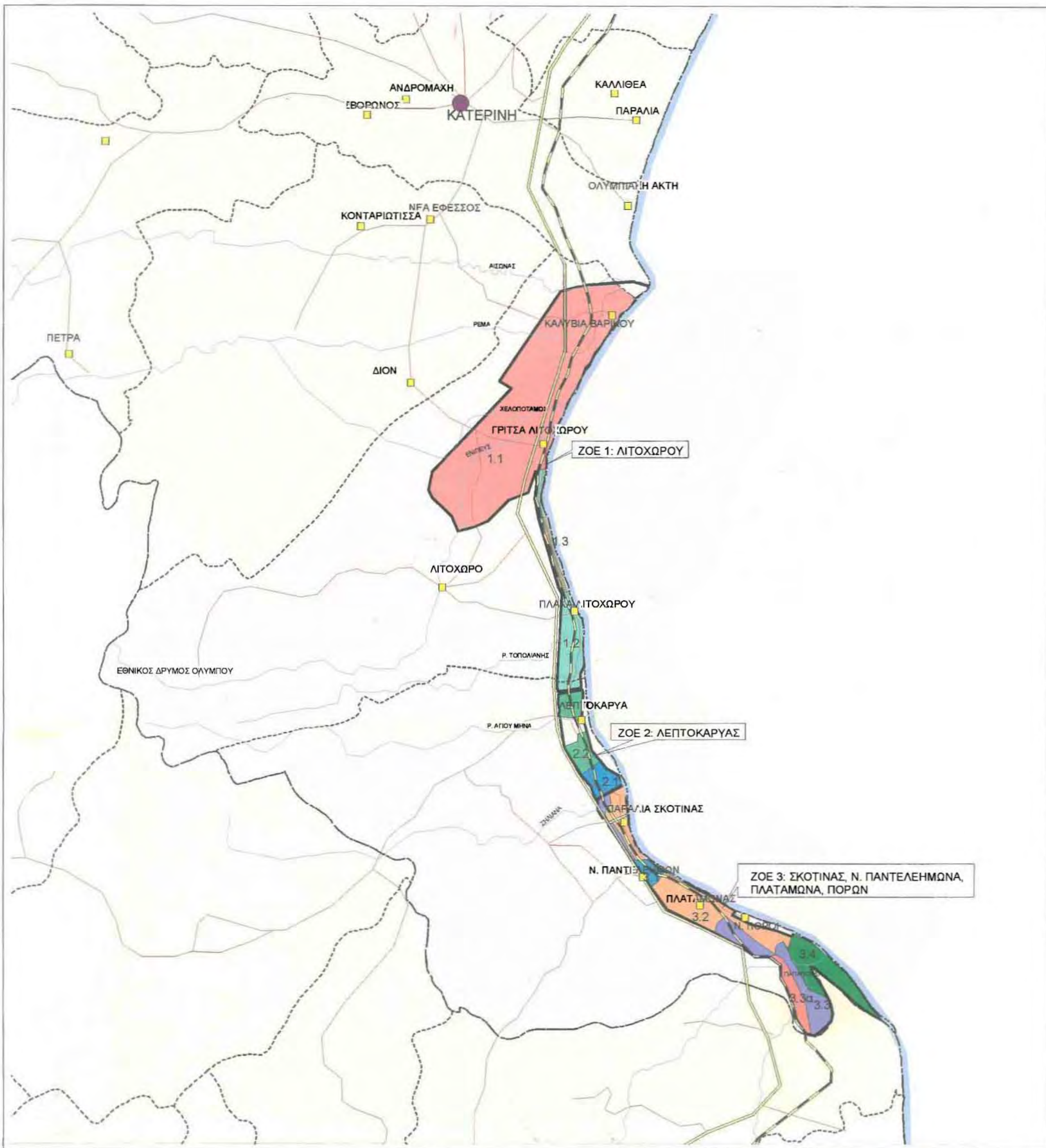
φτάνει μέχρι τη λιμνοθάλασσα, ανατολικά από τη νέα χάραξη της σιδηροδρομικής γραμμής, νότια από το διοικητικό όριο του Ν. Πιερίας και δυτικά από την υφιστάμενη σιδηροδρομική γραμμή.

Στις περιοχές αυτές επιτρέπονται οι παρακάτω χρήσεις:

- γεωργικές αποθήκες
- υδατοδεξαμενές
- στέγαστρα
- αντλητικές εγκαταστάσεις
- φρεάτια
- θερμοκήπια
- κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις (εκτός σφαγείων), μόνο στην περιοχή 3^α
- κατοικίες μόνο στις περιοχές με στοιχείο 3.

Στο ΧΑΡΤΗ 8 φαίνονται οι περιοχές με στοιχείο 3 και 3^α και αντιστοιχούν στα νούμερα 3.3 και 3.3α.

Τέλος η περιοχή με στοιχείο 4 περιλαμβάνει εκτάσεις στο νοτιοανατολικό άκρο του Ν. Πιερίας και οριοθετούνται βόρεια από το κανάλι που φτάνει μέχρι τη λιμνοθάλασσα και τα όρια του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου των Ν. Πόρων, ανατολικά και νότια από το διοικητικό όριο του Ν. Πιερίας και δυτικά από τα όρια του ιχθυοτροφείου. Στην περιοχή αυτή, η οποία στο ΧΑΡΤΗ 8 αντιστοιχεί στο νούμερο 3.4, επιτρέπονται χρήσεις ιχθυοκαλλιεργειών και ιχθυογεννητικών σταθμών.

ΧΑΡΤΗΣ 8
ΖΩΝΕΣ ΟΙΚΙΣΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- ΟΡΙΟ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟΥ ΟΤΑ
- ΕΘΝΙΚΗ ΟΔΟΣ-ΠΑΘΕ
- ΚΥΡΙΟ ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ
- ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ
- ΑΚΤΗ
- ΠΟΤΑΜΙΑ
- ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ
- ΟΡΙΟ ΖΟΕ
- ΚΥΡΙΟΙ ΟΙΚΙΣΜΟΙ

ΥΠΟΖΩΝΕΣ

- 1.1
- 1.2
- 1.3
- 2.2
- 2.1
- 3.3
- 3.2
- 3.1
- 3.3α
- 3.4

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ :

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΑΚΤΩΝ ΣΤΗΝ
ΕΛΛΑΔΑ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ:
ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗ ΝΟΤΙΑ ΠΙΕΡΙΑ

ΚΛΙΜΑΚΑ 1:150.000

3.3.4 Καθορισμός των ορίων της Κρίσιμης Ζώνης

Σύμφωνα με τον παρόν Σχέδιο Οδηγίας για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη των Ελληνικών Ακτών στην παράκτια ζώνη περιλαμβάνεται το γεωγραφικό υποσύνολο του παράκτιου χώρου που περιλαμβάνει θαλάσσιο και χερσαίο τμήμα. Για την αποτελεσματικότερη διαχείρισή του προτείνεται διάκριση νέων ζωνών με βάση την κάθετη απόσταση από το θαλάσσιο μέτωπο και συμπεριλαμβάνει την κρίσιμη και την δυναμική ζώνη.

Συγκεκριμένα για τον παράκτιο χώρο της Νότιας Πιερίας η κρίσιμη ζώνη οριοθετείται ως εξής:

- Η κρίσιμη χερσαία ζώνη ορίζεται σε πλάτος 100μ. από την γραμμή του αιγιαλού, όπως αυτή φαίνεται στο χάρτη 9. Η ζώνη διευρύνεται μόνο βόρεια της περιοχής μελέτης και οριακά στο σημείο όπου σχηματίζεται το δέλτα από τις εκβολές του ποταμού Μαυρονερίου (Αίσωνας). Η ζώνη επεκτείνεται κατά τέτοιο τρόπο ώστε να περιλαμβάνει ολόκληρη τη περιοχή των εκβολών φτάνοντας έτσι σε μέγιστη απόσταση από τη γραμμή του αιγιαλού περίπου 1600μ. Σύμφωνα με το Σχέδιο η Ζώνη χαρακτηρίζεται ως σημαντικό οικοσύστημα και χώρος αναψυχής και συνεπώς απαγορεύεται κάθε είδος δόμησης και γενικότερα κατασκευές που δυσχεραίνουν την λειτουργία της.

Η περιοχή μελέτης παρουσιάζει πληθώρα παράνομων κατασκευών και εγκαταστάσεων με χρήσεις κυρίως αναψυχής και παραθεριστικής κατοικίας κατά όλο το μήκος και πλάτος της Ζώνης, για τις οποίες προτείνεται η σταδιακή εξάλειψη τους, ώστε να εξασφαλίζεται η πρόσβαση του κοινού στην κρίσιμη ζώνη και ο κοινόχρηστος χαρακτήρας της.

- Η κρίσιμη θαλάσσια ζώνη στην παράκτια περιοχή της Νότιας Πιερίας εκτείνεται μεταξύ των ορίων της ακτογραμμής και της ισοβαθούς των 50μ.

Η ποιότητα των νερών της περιοχής σύμφωνα με τις προδιαγραφές που θέτει το ΥΠΕΧΩΔΕ είναι υψηλή και η φυσικοχημική ποιότητα του νερού αντιστοιχεί στην κατηγορία (Α), κατά την οποία τα νερά κολύμβησης πληρούν τις Υποχρεωτικές τιμές της Οδηγίας 76/160/ΕΟΚ για το σύνολο των Φυσικοχημικών και Οπτικών

παραμέτρων. Προτείνεται έτσι η διατήρηση και η προστασία της ποιότητας των νερών από έργα και δραστηριότητες, καθώς και η λήξη όλων των αναγκαίων μέτρων για να μην παρεμποδίζεται ο κύκλος του νερού και για την προστασία της φυσικής σύστασης και κατάστασής του. Ήδη στην περιοχή για τον έλεγχο της ποιότητας του νερού υπάρχουν οι παρακάτω περιοχές παρακολούθησης: στο Λιτόχωρο, στην Πλάκα Λιτόχωρου, στη Λεπτοκαρύα (2 σημεία δειγματοληψίας), στην Σκοτίνα (2 σημεία δειγματοληψίας), στον Ν. Παντελεήμονα (2 σημεία δειγματοληψίας), στον Πλαταμόνα (2 σημεία δειγματοληψίας) και στους Ν. Πόρους.

3.3.5 Καθορισμός των ορίων της Δυναμικής Ζώνης

Η δυναμική ζώνη διαδέχεται την κρίσιμη και μπορεί να έχει πλάτος που κυμαίνεται από 2000μ. έως 5000μ. από τον αιγιαλό. Αποτελεί την περιοχή που δέχεται τις μεγαλύτερες πιέσεις για την ανάπτυξη των ανθρώπινων δραστηριοτήτων και είναι εκείνη που θα πρέπει να συγκεντρώνει το μεγαλύτερο ενδιαφέρον κατά τον σχεδιασμό.

Τα όρια της δυναμικής ζώνης εξαρτώνται άμεσα από τα διοικητικά όρια των παράκτιων ΟΤΑ και για την συγκεκριμένη περιοχή μελέτης (Νότια Περία) ισχύει το εξής: Τα όρια του Δήμου Λιτόχωρου εκτείνονται από την ακτογραμμή σε απόσταση που κυμαίνεται από τα 3.500μ στο ύψος που βρίσκονται τα Καλύβια Βαρικού, έως τα 19.000μ. στο ύψος της Πλάκας Λιτοχώρου. Έτσι για τον συγκεκριμένο ΟΤΑ η δυναμική ζώνη αρχικά στο βόρειο τμήμα της ,ακολουθεί τα διοικητικά όρια του ΟΤΑ και απέχει από την ακτογραμμή περίπου 3.500μ. μέχρι το ύψος της Γρίτσας Λιτόχωρου, όπου η απόσταση γίνεται 5.000μ. Στη συνέχεια εφόσον τα όρια του ΟΤΑ εκτείνονται πάνω των 5.000μ. η ζώνη οριοθετείται από την καμπύλη που σχηματίζεται από το σύνολο των σημείων με κάθετη γραμμική απόσταση των 5.000μ. από την ακτογραμμή.

Τα διοικητικά όρια του ΟΤΑ Ανατολικού Ολύμπου εκτείνονται σε απόσταση 15.000μ. από την ακτογραμμή, Επομένως η δυναμική ζώνη παραμένει στα 5.000μ. Η χάραξη της δυναμικής ζώνης αποτυπώνεται στο ΧΑΡΤΗ 9.

Το εσωτερικό της δυναμικής ζώνης που οριοθετήθηκε σύμφωνα με το Νέο Σχέδιο Οδηγίας θα πρέπει να διέπεται από μια σειρά κατευθύνσεων όπου για την συγκεκριμένη περιοχή εστιάζονται στα παρακάτω:

- √ Έλεγχος και περιορισμός της οικιστικής ανάπτυξης κυρίως στην περιοχή της Λεπτοκαρύας, του Λιτοχώρου και του Πλαταμώνα
- √ Αξιοποίηση, αναβάθμιση και ανάδειξη των υφιστάμενων παραθεριστικών και τουριστικών ζωνών με ιδιαίτερη έμφαση στην Πλάκα Λιτόχωρου και στην Παραλία Σκοτίνας
- √ Αποκατάσταση του περιβάλλοντος, όπου είναι εφικτό
- √ Εκπόνηση σχεδίων για τους παράκτιους ΟΤΑ Λιτόχωρου και Ανατολικού Ολύμπου για την πρόληψη των αρνητικών επιπτώσεων από την αλόγιστη οικιστική ανάπτυξη κατά μήκος των ακτών
- √ Προστασία των γεωργικών εκτάσεων που σημειώνονται στο εσωτερικό της ζώνης και τα τελευταία χρόνια μειώνονται συνεχώς
- √ Προώθηση ήπιων δραστηριοτήτων αναψυχής στις περιοχές που σημειώνουν πολιτισμική αξία και συγκεντρώνουν στοιχεία μνημειακής κληρονομιάς, δίνοντας ιδιαίτερη σημασία στην περιοχή του Κάστρου του Πλαταμώνα, στην Π. Σκοτίνα, στον παραδοσιακό οικισμό του Π. Παντελεήμονα και στο Λιτόχωρο
- √ Αξιολόγηση και έλεγχος των συσσωρευτικών επιπτώσεων από την εγκατάσταση και λειτουργία των μικρών τουριστικών μονάδων σε όλο το μήκος της παράκτιας ζώνης
- √ Νέα χάραξη ή ανάδειξη και αξιοποίηση των υφιστάμενων κάθετων προσβάσεων προς το χερσαίο τμήμα της κρίσιμης ζώνης, οι οποίοι θα πρέπει να διαφυλαχθούν ως φυσικό και πολιτισμικό απόθεμα και θα πρέπει να έχουν ελάχιστη απόσταση μεταξύ τους 1000μ.. Επιπλέον απαιτείται η πρόβλεψη θέσεων στάθμευσης στα σημεία όπου καταλήγουν αυτοί οι δρόμοι. Με αυτό τον τρόπο θα αποφορτιστεί η κίνηση στο εσωτερικό της δυναμικής ζώνης, θα

εξασφαλιστεί η απρόσκοπτη πρόσβαση στις ακτές και θα προστατευτεί το φυσικό περιβάλλον, μέσω της βιώσιμης διαχείρισης των κοινόχρηστων πόρων. Οι δρόμοι που θα εξυπηρετήσουν στο σκοπό αυτό σημειώνονται στο ΧΑΡΤΗ 10.

Για την εφαρμογή όλων των παραπάνω προκύπτει αναγκαία η συμμετοχή όλων των ενδιαφερομένων για κοινές δράσεις στη διαχείριση του παράκτιου χώρου, ο συντονισμός των δράσεων του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, καθώς και η ευαισθητοποίηση του κοινού για την οικολογική, κοινωνική, οικονομική και πολιτισμική αξία της περιοχής.

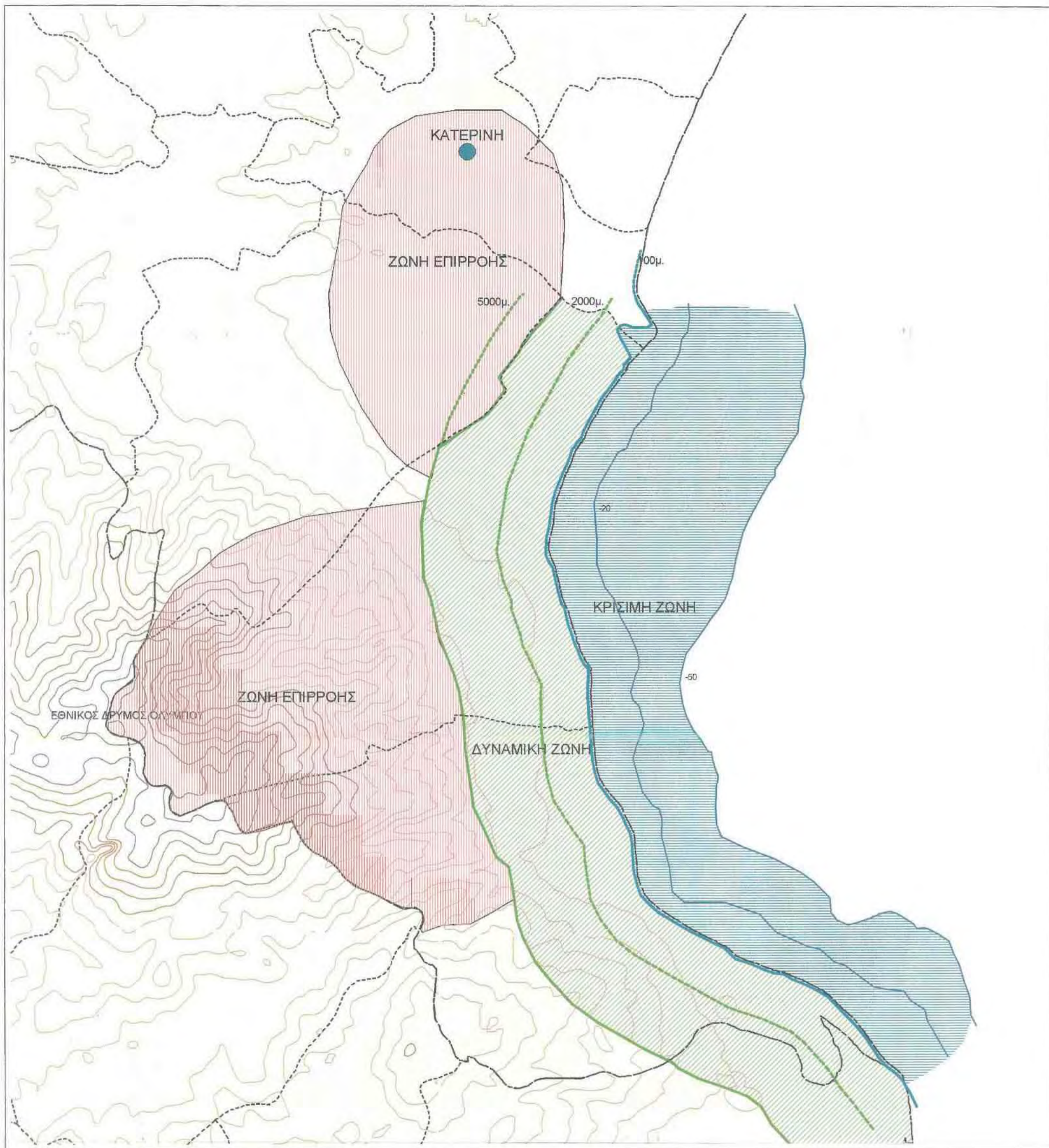
3.3.6 Οριοθέτηση Ζώνης Επιρροής

Η Ζώνη Επιρροής είναι η ευρύτερη ζώνη που διαδέχεται τη Δυναμική και προσδιορίζεται με βάση κάποιους παράγοντες που κρίνεται ότι θα επηρεάσουν την ποιότητα του περιβάλλοντος της Κρίσιμης και της Δυναμικής. Στην περιοχή μελέτης ορίζονται δύο Ζώνες Επιρροής:

- ◊ Η πρώτη εκτείνεται βόρεια της περιοχής από τα όρια της δυναμικής και περιλαμβάνει τον οικισμό της Κατερίνης, της Ν.Εφέσσου και του Δίου. Κρίνεται απαραίτητη η αναγνώρισή της στην συγκεκριμένη περιοχή, διότι εκεί συγκεντρώνονται πλήθος παραγόντων που μπορεί να υποβαθμίσουν την ποιότητα του περιβάλλοντος της κρίσιμης και δυναμικής ζώνης. Έντονη οικιστική ανάπτυξη, τουριστικές πιέσεις, μεγάλος αριθμός κατοίκων είναι χαρακτηριστικά που επηρεάζουν σημαντικά την παράκτια ζώνη, δημιουργώντας μακροπρόθεσμα πλήθος αρνητικών επιπτώσεων (μόλυνση των ακτών, υποβάθμιση του περιβάλλοντος της χερσαίας και θαλάσσιας ζώνης κτλ.) . Προβάλλει έτσι απαραίτητη η οριοθέτηση της Ζώνης Επιρροής, στα πλαίσια της οποίας θα ληφθούν τα απαραίτητα μέτρα για ορθολογική ανάπτυξη και προστασία της περιοχής με παράλληλο σεβασμό προς το περιβάλλον και διαφύλαξη των φυσικών και πολιτιστικών πόρων.

◊ Η δεύτερη Ζώνη Επιρροής περιλαμβάνει τον ορεινό όγκο του Ολύμπου, ο οποίος σημειώνει γεωφυσικές και υδρολογικές επιρροές, δημιουργεί επιφανειακές ροές και ύδατα, στοιχεία που ενδέχεται να υποβαθμίσουν την ποιότητα του περιβάλλοντος της κρίσιμης και της δυναμικής ζώνης. Επιπλέον το Φαράγγι του Ενιπέα που βρίσκεται στην περιοχή, καθώς και ο ίδιος ο ορεινός όγκος με το πλήθος των διαδρομών που διαθέτει δημιουργούν έντονη συγκέντρωση τουριστικών δραστηριοτήτων. Επιβάλλεται έτσι η προστασία, η οργάνωση και κυρίως ο έλεγχος στην περιοχή για να αποφευχθούν οι αρνητικές συνέπειες στον παράκτιο χώρο.

Στον παρακάτω ΧΑΡΤΗ 9 φαίνονται τα όρια των νέων ζωνών, όπως ορίζονται από το νέο Σχέδιο Οδηγίας και όπως αυτό εφαρμόστηκε στην περιοχή μελέτης.

ΧΑΡΤΗΣ 9
ΟΡΙΑ ΝΕΩΝ ΖΩΝΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

ΝΕΕΣ ΖΩΝΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

- ΟΡΙΟ ΝΟΜΟΥ
- ΟΡΙΟ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟΥ ΟΤΑ
- ΙΣΟΒΑΘΕΙΣ

- ΚΡΙΣΙΜΗ ΖΩΝΗ
- ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΖΩΝΗ
- ΖΩΝΗ ΕΠΙΡΡΟΗΣ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ :

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΑΚΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ: ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗ ΝΟΤΙΑ ΠΙΕΡΙΑ

ΚΛΙΜΑΚΑ 1:150.000

3.3.7 Αναγνώριση Παράκτιων Χωρικών Ενοτήτων

Για τη συγκεκριμένη περιοχή μελέτης και εντός των ορίων της δυναμικής και κρίσιμης ζώνης προτείνεται η αναγνώριση και δημιουργία Παράκτιων Χωρικών Ενοτήτων (Π.Χ.Ε.) με στόχο την ορθολογικότερη κατανομή των χρήσεων στο εσωτερικό τους και την άμβλυση των συγκρούσεων²⁸. Τα όρια μιας Π.Χ.Ε. ορίζονται κατά περίπτωση. Για την περιοχή της παράκτιας ζώνης της Νότιας Πιερίας προτείνονται οι παρακάτω Π.Χ.Ε.:

- ΠΧΕ 1: Ορίζεται στην περιοχή γύρω από το δέλτα που σχηματίζεται από τις εκβολές του ποταμού Μαυρονερίου (Αίσωνας). Στα πλαίσια της ΠΧΕ η περιοχή προτείνεται να διαφυλαχθεί ως αισθητικό τοπίο και χώρος αναψυχής, στο εσωτερικό της οποίας απαγορεύεται κάθε είδος δόμηση και ανάπτυξη ανθρώπινης δραστηριότητας που θα υποβάθμιζε το περιβάλλον και θα μείωνε την φέρουσα ικανότητα του φυσικού πόρου.

Εικ. 7: Πλάκα Λιτόχωρου

- Π.Χ.Ε. 2: Ορίζεται στην περιοχή της Πλάκας του Λιτόχωρου και περιλαμβάνει ένα χώρο με ιδιαίτερη τουριστική ανάπτυξη που διατηρεί όμως ακόμα έντονα το φυσικό στοιχείο. Στη Π.Χ.Ε. χωροθετούνται κυρίως παραθεριστικές κατοικίες, μικρά συγκροτήματα ενοικιαζόμενων

Πηγή: Νομαρχιακή Επιτροπή Τουριστικής Προβολής Ν. Πιερίας

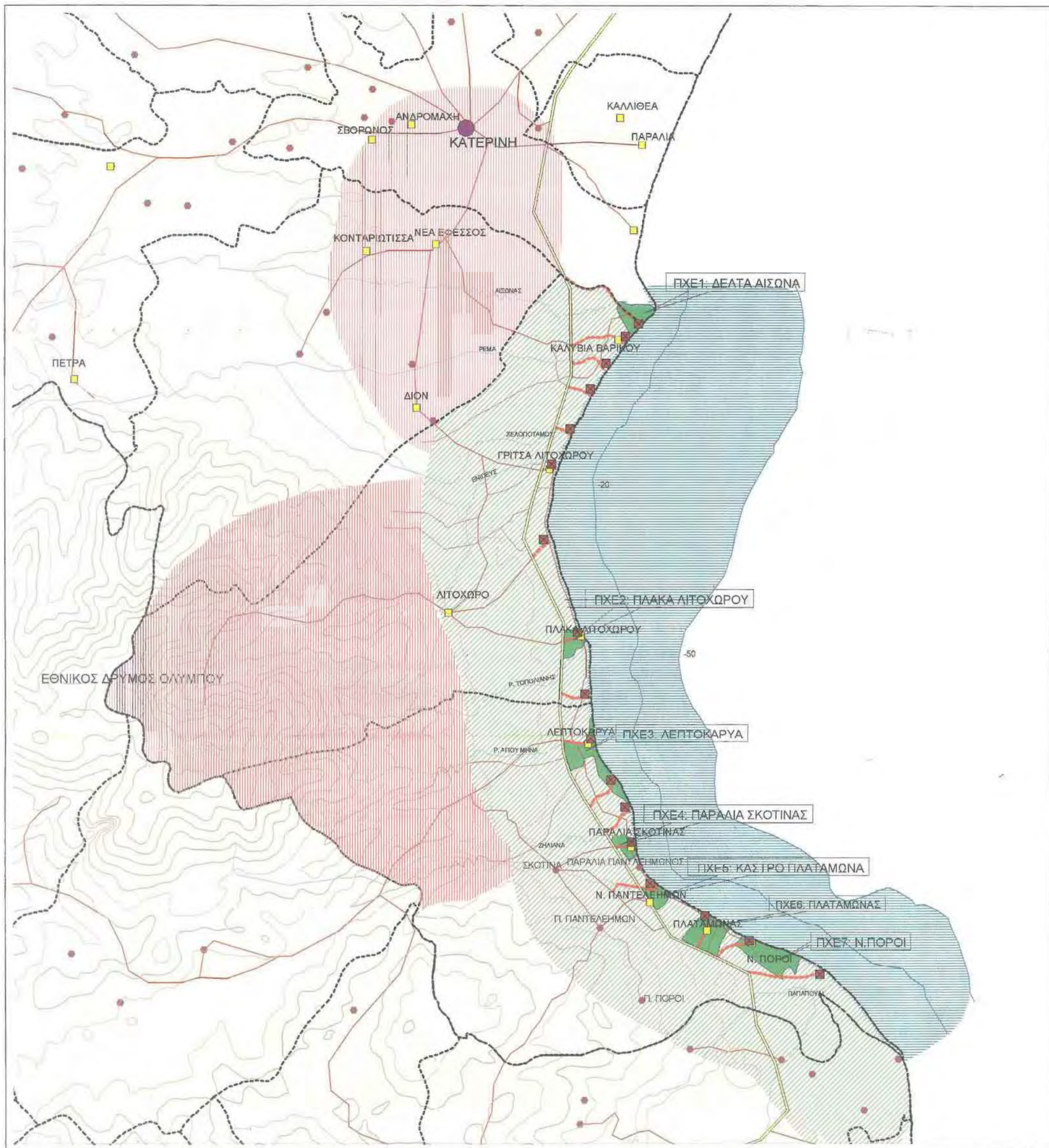
²⁸ Λαμβάνονται υπ' όψη οι υφιστάμενες χρήσεις, όπως ορίζονται στα πλαίσια των ΖΟΕ

δωματίων, πληθώρα κάμπινγκ και κέντρα αναψυχής (εστιατόρια, καφέ, μπαρ κτλ.), καθώς και συστάδες δέντρων. Κυρίως στόχος της δημιουργίας της Π.Χ.Ε προβάλλει η αξιοποίηση της υφιστάμενης τουριστικής ζώνης με παράλληλο σεβασμό προς το φυσικό περιβάλλον και πρόληψη των αρνητικών επιπτώσεων από αλόγιστη ανθρώπινη δραστηριότητα. Επιβάλλεται η περιοχή να διατηρήσει το φυσικό στοιχείο που τη χαρακτηρίζει και να μην επεκταθεί παραπάνω, γεγονός που ήδη έχει αρχίσει να παρατηρείται τα τελευταία χρόνια.

- Π.Χ.Ε 3: Περιλαμβάνει τον παράκτιο οικισμό της Λεπτοκαρύας. Πρόκειται για μια περιοχή με έντονη τουριστική και οικιστική ανάπτυξη. Επιβάλλεται έτσι συνολική θεώρηση και αξιολόγηση των συσσωρευτικών επιπτώσεων από την υφιστάμενη εγκατάσταση και λειτουργία πολλών τουριστικών μονάδων, αυστηρός περιορισμός και έλεγχος της δόμησης και πρόληψη των αρνητικών επιπτώσεων από την αλόγιστη οικιστική ανάπτυξη που σημειώνεται κατά μήκος των ακτών.
- Π.Χ.Ε. 4: Οριοθετείται γύρω από την παραλία της Σκοτίνας, στην οποία τα τελευταία χρόνια αυξάνεται η οικιστική και τουριστική ανάπτυξη με την δημιουργία και λειτουργία μικρών και μεγάλων τουριστικών μονάδων, κάμπινγκ, παραθεριστικές κατοικίες και κέντρα αναψυχής. Για να μπορέσει η περιοχή να διατηρήσει σε υψηλά επίπεδα την ποιότητα τους περιβάλλοντος αλλά του θαλάσσιου νερού προτείνεται αυτή η Π.Χ.Ε. με σκοπό την αναβάθμιση της παράκτιας περιοχής, την αξιοποίηση της υφιστάμενης τουριστικής ζώνης, αλλά και την πρόληψη των αρνητικών συνεπειών από την αλόγιστη οικιστική ανάπτυξη και τις συγκρούσεις των χρήσεων γης.
- Π.Χ.Ε. 5: Η ενότητα αυτή περιλαμβάνει το Βυζαντινό Κάστρο του Πλαταμώνα που αποτελεί μνημείο ανεκτίμητης πολιτιστικής αξίας και προσελκύει μεγάλο αριθμό επισκεπτών κατά όλη τη διάρκεια του έτους που αυξάνονται ιδιαίτερα τους καλοκαιρινούς μήνες. Σκοπός της Π.Χ.Ε. είναι η διατήρηση και η προστασία του κάστρου ως εθνικό απόθεμα με παράλληλο σεβασμό προς τις φυσικές και πολιτισμικές ιδιαιτερότητας της περιοχής. Επιπλέον επιβάλλεται η προστασία της συγκεκριμένης περιοχής από δίκτυα για μεταφορές- συγκοινωνίες και γενικότερα δίκτυα υποδομών.

- Π.Χ.Ε. 6: Ορίζεται γύρω από τον παράκτιο οικισμό του Πλαταμώνα. Πρόκειται για ένα οικισμό του σημειώνει τη μεγαλύτερη οικιστική και τουριστική ανάπτυξη στη Νότια Πιερία. Κρίνεται έτσι απαραίτητη η οριοθέτηση Π.Χ.Ε. στην περιοχή για την ορθολογικότερη διαχείρισή της και κατανομή των χρήσεων, καθώς και για την άμβλυση των συγκρούσεων. Επιπλέον για την συγκεκριμένη περιοχή επιβάλλεται σταδιακή εξάλειψη των αυθαιρέτων, αυστηρός περιορισμός και έλεγχος της οικιστικής ανάπτυξης και αξιοποίηση της υφιστάμενης τουριστικής ζώνης για την κάλυψη μελλοντικών αναγκών αναψυχής. Επίσης προτείνεται να γίνει οργάνωση της οικιστικής ανάπτυξης σε βάθος ως προς το εσωτερικό της παράκτιας ζώνης γύρω από τα υφιστάμενα οικιστικά-παραθεριστικά κέντρα ως πυρήνες, παρέχοντας παράλληλα ευνοϊκότερους κανόνες δόμησης εντός των πυρήνων και αυστηρότερους εκτός αυτών.
- Π.Χ.Ε. 7: Περιλαμβάνει τα όρια του παράκτιου οικισμού των Ν. Πόρων που επίσης τα τελευταία χρόνια σημειώνει έντονη οικιστική και τουριστική ανάπτυξη. Η δημιουργία αυτής της Π.Χ.Ε. έχει και σε αυτήν την περίπτωση έχει σκοπό την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος της περιοχής από αλόγιστη χρήση για τουριστικές και παραθεριστικές δραστηριότητες, καθώς και την προστασία, ανάδειξη και βελτίωση της υφιστάμενης κατάστασης της περιοχής με παράλληλο σεβασμό στην ιδιαιτερότητα των χαρακτηριστικών του φυσικού περιβάλλοντος.

Ακολουθεί ΧΑΡΤΗΣ 10, στον οποίο είναι αποτυπωμένες οι ΠΧΕ μέσα στις νέες Ζώνες Διαχείρισης, καθώς και οι προτεινόμενες υποδομές (κάθετες προσβάσεις και χώροι στάθμευσης), σύμφωνα με τις κατευθύνσεις του Σχεδίου.

ΧΑΡΤΗΣ 10
ΝΕΕΣ ΖΩΝΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

ΟΡΙΟ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟΥ ΟΤΑ ΙΣΟΒΑΘΕΙΣ ΕΘΝΙΚΗ ΟΔΟΣ-ΠΛΑΘΕ ΕΠΑΡΧΙΑΚΟ ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΤΟΠΙΚΟ ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΚΥΡΙΟΙ ΟΙΚΙΣΜΟΙ ΥΠΟΛΟΙΠΟΙ ΟΙΚΙΣΜΟΙ	ΚΡΙΣΙΜΗ ΖΩΝΗ ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΖΩΝΗ ΖΩΝΗ ΕΠΙΡΡΟΗΣ ΠΑΡΑΚΤΙΕΣ ΧΩΡΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΡΟΣΒΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΛΙΑ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΙ ΧΩΡΟΙ ΣΤΑΘΜΕΥΣΕΙΣ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ :

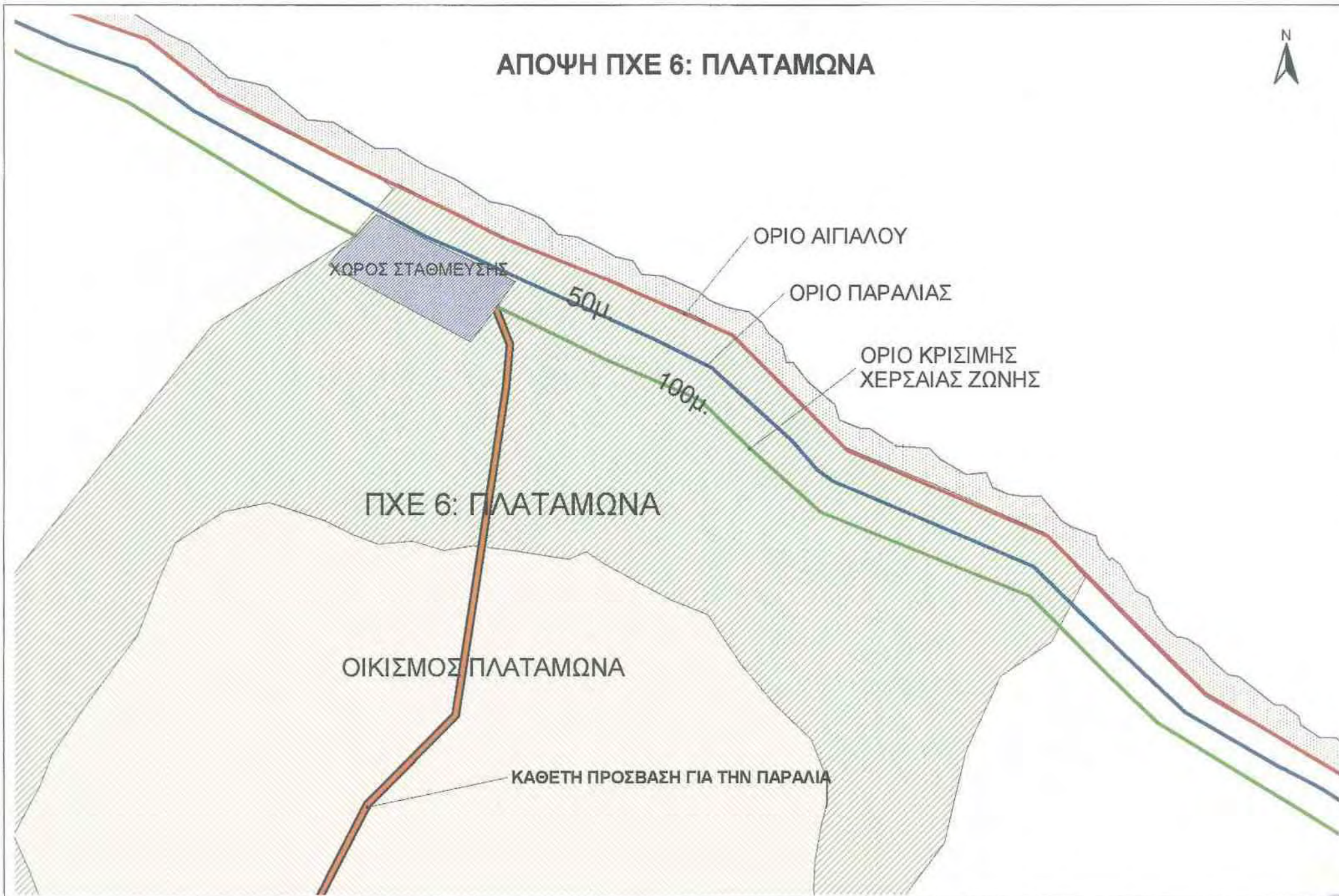
**ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΑΚΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ:
ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗ ΝΟΤΙΑ ΠΙΕΡΙΑ**

ΚΛΙΜΑΚΑ 1:150.000

ΑΠΟΨΗ ΠΧΕ 6: ΠΛΑΤΑΜΩΝΑ

**4 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ: ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΒΙΩΣΙΜΗ
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ
ΑΚΤΩΝ**

4.1 Αξιολόγηση των Ζωνών Διαχείρισης της Παράκτιας Ζώνης της Νότιας Πιερίας

4.1.1 Εισαγωγικά

Στο παρακάτω κεφάλαιο παρατίθενται τα συμπεράσματα που προκύπτουν από την εφαρμογή των νέων Ζωνών Διαχείρισης για την Παράκτια Ζώνη της Νότιας Πιερίας, όπως αυτές ορίζονται στο νέο Σχέδιο Οδηγίας για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη των Ελληνικών Ακτών και οριοθετήθηκαν στο προηγούμενο κεφάλαιο. Επιπλέον διερευνούνται τα πιθανά αποτελέσματα από την εφαρμογή του νέου μοντέλου και οι προοπτικές που προβάλλουν τόσο για την ανάδειξη και βελτίωση της υφιστάμενης κατάστασης όσο και για την διαφύλαξη και ορθολογική διαχείριση της παράκτιας ζώνης ως φυσικό και κατά περιπτώσεις πολιτισμικό απόθεμα.

4.1.2 Ολοκληρωμένη Διαχείριση της Παράκτιας Ζώνης της Νότιας Πιερίας στο πλαίσιο μιας Στρατηγικής Βιώσιμης Ανάπτυξης

Από τη μελέτη της περιοχής της Νότιας Πιερίας προκύπτει ότι αυτή διαθέτει ένα παράκτιο χώρο με ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Πλήθος τουριστικών δραστηριοτήτων και παραθεριστικών κατοικιών εκτείνονται στο μεγαλύτερο μέρος κατά μήκος των ακτών, παράλληλα με την έντονη παρουσία του φυσικού στοιχείου. Η παράκτια ζώνη της περιοχής επιτελεί ένα μεγάλο φάσμα λειτουργιών που σχετίζονται με τη δημιουργία νέων θέσεων, την οικονομική ανάπτυξη, την ποιότητα ζωής και αναβάθμιση του γενικότερου περιβάλλοντος. Οι κύριες λειτουργίες της εστιάζονται:

- Στον τουρισμό, την ψυχαγωγία, την αναψυχή και στον αισθητικό της χαρακτήρα με πλήθος παραλίων και ευχάριστων φυσικών τοπίων.
- Στο ρόλο της ως μνημείο πολιτισμικής κληρονομιάς κυρίως στην περιοχή του Κάστρου του Πλαταμώνα.
- Ως περιοχή μόνιμης κατοικίας για ένα μικρό πληθυσμό στους παράκτιους οικισμούς που σημειώνονται.

Επιπλέον ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει και η θαλάσσια ζώνη της περιοχής που διαθέτει νερά υψηλής ποιότητας, τα οποία παρακολουθούνται με συστηματικές δειγματοληψίες και εργαστηριακές αναλύσεις. Σε όλους τους παράκτιους οικισμούς της Νότιας Πιερίας έχει απονεμηθεί «Γαλάζια Σημαία» ως περιβαλλοντικό βραβείο για τις ακτές.

Η πλεονεκτική θέση της παράκτιας περιοχής της Νότιας Πιερίας όμως έχει αρχίσει να συνοδεύεται τα τελευταία χρόνια από προβλήματα, η μη αντιμετώπιση των οποίων, απειλεί να αλλοιώσει τον ιδιαίτερο χαρακτήρα της. Ειδικότερα στην περιοχή παρατηρείται μια συνεχής και άναρχη ανάπτυξη των τουριστικών δραστηριοτήτων και παραθεριστικών κατοικιών σε όλη την παραλιακή ζώνη, φαινόμενο που οδηγεί στη συνεχή κατάτμηση γης, στην αυθαίρετη δόμηση αλλά και στην συνεχή επέκταση των υπαρχόντων ρυμοτομικών σχεδίων. Οι παραθεριστικές κατοικίες επεκτείνονται ραγδαία και στην πλευρά δυτικά του εθνικού δρόμου, ιδιαίτερα στις περιοχές του Λιτόχωρου και της Λεπτοκαρύας και παρά τον καθορισμό των χρήσεων γης (ΖΟΕ).

Η ανεξέλεγκτη αυτή ανάπτυξη τόσο στον τουρισμό όσο και στους άλλους τομείς μπορεί σε σύντομο χρονικό διάστημα να επιβαρύνει υπέρμετρα τη φυσική φέρουσα ικανότητα της παράκτιας ζώνης, ρυπαίνοντας και υποβαθμίζοντας την ποιότητα ζωής των κατοίκων. Μια τέτοια ανάπτυξη μπορεί επιπλέον να καταστρέψει και τους βασικούς πόρους που στηρίζουν την οικονομική δραστηριότητα, συμπεριλαμβανομένων των χαρακτηριστικών της παράκτιας ζώνης που προσελκύουν τουρίστες.

Σε απάντηση όλων αυτών προβάλλεται η εφαρμογή του Νέου Μοντέλου που προωθεί το Νέο Σχέδιο Οδηγίας για Βιώσιμη Ανάπτυξη των ακτών. Η εφαρμογή

των νέων Ζωνών Διαχείρισης της παράκτιας ζώνης έχει ως στόχο την ανάπτυξη ανθρώπινων δραστηριοτήτων με σεβασμό στο περιβάλλον και μακροχρόνια προοπτική, την διαφύλαξη και ορθολογική διαχείριση του εθνικού πλούτου ως φυσικό και πολιτισμικό απόθεμα, την πρόβλεψη και πρόληψη των αρνητικών συνεπειών από τις ανθρώπινες δραστηριότητες στα φυσικά οικοσυστήματα, την αποκατάσταση του περιβάλλοντος, όπου και όσο είναι εφικτό.

Ανασυγκροτώντας τις κατευθύνσεις που δίνονται για την παράκτια περιοχή της Νότιας Πιερίας από την εφαρμογή του Νέου μοντέλου και την οριοθέτηση των νέων Ζωνών Διαχείρισης που προτείνει, προκύπτουν οι ακόλουθες προοπτικές ανάπτυξης, ανάδειξης και προστασίας της περιοχής:

- Στην «κρίσιμη χερσαία ζώνη» προβλέπεται η σταδιακή εξάλειψη των αυθαιρέτων, ώστε να εξασφαλίζεται η πρόσβαση του κοινού και ο κοινόχρηστος χαρακτήρας της. Επίσης προτείνεται να οριστούν ειδικοί κανόνες για την ανάπτυξη κατασκευών με εξέταση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων με εξειδικευμένες και αυστηρές προδιαγραφές τόσο για την αναβάθμιση της περιοχής όσο και για την πρόληψη των αρνητικών συνεπειών από την αλόγιστη ανθρώπινη δραστηριότητα. Αυτά σε συνδυασμό με μέτρα, στα πλαίσια της «κρίσιμης θαλάσσιας ζώνης» για διατήρηση και προστασία της ποιότητας των νερών από έργα και δραστηριότητες, καθώς και η λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων για να μην παρεμποδίζεται ο κύκλος του νερού και για την προστασία της φυσικής σύστασης και κατάστασής του θα οδηγήσουν σαφώς στη ανάδειξη και διασφάλιση των φυσικών πόρων της περιοχής για την κάλυψη των επιδιώξεων και των αναγκών τόσο του σημερινού πληθυσμού όσο και μακροπρόθεσμα των μελλοντικών γενιών.
- Στα πλαίσια της «δυναμικής ζώνης» που οριοθετείται στην περιοχή προβλέπεται η αξιοποίηση των υφιστάμενων παραθεριστικών και τουριστικών ζωνών και η αναβάθμιση των παράκτιων οικιστικών ενοτήτων με βάση τη δημιουργία οργανωμένων οικιστικών πυρήνων (κυρίως για την περιοχή της Λεπτοκαρύας και του Πλαταμώνα, που συγκεντρώνουν και τις περισσότερες ανθρώπινες δραστηριότητες πολυτομεακά). Γενικότερα δίνονται κατευθύνσεις για την αποκατάσταση ή ελαχιστοποίηση των αρνητικών συνεπειών από τις υφιστάμενες εγκαταστάσεις και για τον εξοπλισμό της περιοχής με μεμονωμένες

εγκαταστάσεις επεξεργασίας και διάθεσης αποβλήτων, ενώ η ανάπτυξη υποδομών αναπτυξιακού χαρακτήρα περιορίζεται όσο είναι δυνατόν σε μεγαλύτερη απόσταση από την παραλία.

- Ιδιαίτερης σημασίας για την περιοχή είναι και οι δύο Ζώνες Επιρροής που διαδέχονται τη Δυναμική, η μια περιλαμβάνει το αστικό κέντρο της Κατερίνης και η άλλη τον ορεινό όγκο του Ολύμπου. Στα πλαίσια αυτών των ζωνών λαμβάνονται κυρίως προληπτικά μέτρα, διότι οι δραστηριότητες που αναπτύσσονται στο εσωτερικό τους προβλέπεται να επηρεάσουν άμεσα την ποιότητα του περιβάλλοντος της δυναμικής και κρίσιμης ζώνης. Στην πραγματικότητα η δημιουργία Ζωνών Επιρροής καθιστά περισσότερο ολοκληρωμένη την διαχείριση του παράκτιου χώρου, αφού με αυτόν τον τρόπο η οργάνωση δεν εστιάζεται μόνο στην περιοχή γύρω από τις ακτές, αλλά διευρύνεται λαμβάνοντας υπ' όψη παράγοντες που χωροθετούνται και αναπτύσσονται σε μεγαλύτερες αποστάσεις, αλλά επιβαρύνουν το χερσαίο και θαλάσσιο περιβάλλον.
- Με την αναγνώριση των συγκεκριμένων Π.Χ.Ε. που προτάθηκαν για την παράκτια ζώνη της Νότιας Πιερίας²⁹ στο εσωτερικό της δυναμικής και της κρίσιμης ζώνης, προβλέπεται να ενισχυθεί η διαφύλαξη και η ορθολογική διαχείριση της περιοχής για βιώσιμη ανάπτυξη (μέσω του έλεγχου, της οργάνωσης και της πρόληψης), καθώς και να προωθηθούν μέτρα για την προστασία του φυσικού και πολιτισμικού περιβάλλοντος.

Συμπερασματικά η παράκτια περιοχή της Νότιας Πιερίας παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον από άποψη τόσο φυσικών πόρων όσο και ανθρώπινων δραστηριοτήτων, κυρίως τουρισμού και αναψυχής, ενώ παράλληλα παρουσιάζει καλές προοπτικές για βιώσιμη ανάπτυξη. Επιβάλλεται έτσι η προστασία, η ανάδειξη και γενικότερα η ορθολογική διαχείριση της περιοχής με τέτοιο τρόπο που θα διασφαλίζεται η διατήρηση και βελτίωση του συνολικού περιβάλλοντος βραχυπρόθεσμα, αλλά και μακροπρόθεσμα. Για την επίτευξη των παραπάνω απαιτείται η προώθηση του Νέου

²⁹ και αφορούν κατά κύριο λόγο παράκτιους οικισμούς, υφιστάμενες ζώνες τουριστικής ανάπτυξης και το Κάστρο του Πλαταμώνα

Μοντέλου που προτείνει το Σχέδιο Οδηγίας για Βιώσιμη Ανάπτυξη των Ακτών, που ουσιαστικά αποτελεί ένα στρατηγικό σχέδιο ανάπτυξης, ανάδειξης και προστασίας του παράκτιου χώρου και παράσχει ένα πλαίσιο συνεκτικών και γενικών κατευθύνσεων για την εναρμόνιση των επιμέρους δράσεων, ρυθμίσεων και ενεργειών που επιτρέπονται από τις γεωγραφικές ή τομεακές θεσμικές ρυθμίσεις.

4.2 Προοπτικές Ορθολογικής Διαχείρισης του Παράκτιου Χώρου στην Ελλάδα

4.2.1 Εισαγωγικά

Στο κεφάλαιο αυτό επιχειρείται αρχικά μια συνοπτική και συμπερασματική αναφορά στην πραγματικότητα του Ελληνικού Παράκτιου Χώρου, τόσο από την πλευρά της ιδιαιτερότητας, σημασίας και προοπτικών ανάπτυξης που παρουσιάζει ως φυσικό οικοσύστημα και ως πόλος έλξης πλήθος ανθρώπινων δραστηριοτήτων, αλλά και από την πλευρά των συσσωρευτικών και ποικιλόμορφων προβλημάτων που συγκεντρώνει σε όλη του την έκταση.

Ο συνδυασμός των προβλημάτων και των προοπτικών ανάπτυξης του παράκτιου χώρου στην Ελλάδα επιβάλλει την ανάγκη ορθολογικής διαχείρισής του με την προοπτική μιας στρατηγικής βιώσιμης ανάπτυξης. Στη συνέχεια του κεφαλαίου μελετάται η συνολική εφαρμογή του νέου Σχεδίου Οδηγίας για την Βιώσιμη Ανάπτυξη στις Ελληνικές Ακτές ως σημαντικός τρόπος και μέσο για την προώθηση της ορθολογικής ανάπτυξης, ανάδειξης και προστασίας τους.

4.2.2 Προώθηση Βιώσιμης Ανάπτυξης και Προστασίας μέσω του Νέου Μοντέλου Διαχείρισης των Ελληνικών Ακτών

Η Ελλάδα είναι μια χώρα στην οποία η θάλασσα επηρέασε βαθιά την ιστορική της εξέλιξη από τους πολύ παλιούς χρόνους. Η παράκτια ζώνη της υπήρξε μια κύρια εστία ανάπτυξης της κοινωνίας των ανθρώπων που κάλυπτε ένα ευρύ φάσμα

λειτουργιών που σχετίζονται τόσο με οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη, όσο και με την ποιότητα ζωής. Συγκεκριμένα:

- Δραστηριότητες γεωργικής παραγωγής στις παράκτιες πεδιάδες
- Κινητικότητα και εμπόριο
- Παραγωγή ενέργειας
- Τουρισμός, αναψυχή, αισθητικός χαρακτήρας
- Μνημεία πολιτιστικής κληρονομιάς
- Ποικιλόμορφα φυσικά οικοσυστήματα
- Οικισμοί
- Διάσπαση και εξουδετέρωση των ρύπων
- Άμυνα κατά των καταστροφικών δυνάμεων της θάλασσας³⁰

Παρόλα αυτά είναι εμφανές ότι τα τελευταία χρόνια την αξία του παράκτιου χώρου στην Ελλάδα έρχεται να μειώσει το πλήθος των πολυτομεακών προβλημάτων που παρατηρούνται λόγω τις πολυπλοκότητας των αλληλεπιδράσεων μεταξύ των υδάτινων και χερσαίων συστημάτων και μεταξύ των παράκτιων ζωνών και της ενδοχώρας. Άναρχη οικιστική ανάπτυξη, υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος από την εγκατάσταση και λειτουργία μεγάλων ανθρώπινων δραστηριοτήτων, παρακμή παραδοσιακών και περιβαλλοντικά συμβατών τομέων, διάβρωση των ακτών, κορεσμός πολλών παράκτιων περιοχών κ.α.

Όλα τα προαναφερόμενα προβάλλουν αναγκαία την προώθηση ενός ολοκληρωμένου χωροταξικού σχεδιασμού για την ορθολογική ανάπτυξη και διαχείριση των ελληνικών ακτών. Η αντιμετώπιση των προβλημάτων της Παράκτιας Ζώνης επιβάλλει την εμπλοκή φορέων, τόσο του δημοσίου όσο και του ιδιωτικού τομέα. Ωστόσο, διαπιστώνονται προβλήματα στον συντονισμό των επί μέρους πολιτικών και δράσεων και στην ουσιαστική διαχείριση της Παράκτιας Ζώνης. Έτσι ουσιαστικά προκύπτει η ανάγκη ενός στρατηγικού σχεδίου ανάπτυξης στα πλαίσια του οποίου όλες οι τομεακές πολιτικές θα πρέπει να ενσωματώνουν την

³⁰Ευρωπαϊκή Επιτροπή: «ΠΡΟΣ ΜΙΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΠΑΡΑΚΤΙΩΝ ΖΩΝΩΝ: ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ». Υπηρεσία Επίσημων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Λουξεμβούργο 1999.

συστηματική «φροντίδα» του παράκτιου χώρου και να σχεδιάζονται υπακούοντας στις αρχές της ολοκληρωμένης διαχείρισης του Παράκτιου Χώρου³¹.

Στο πλαίσιο της ολοκληρωμένης διαχείρισης της Παράκτιας Ζώνης επιβάλλεται να καθιερωθεί μια προσέγγιση που να περιλαμβάνει την οριοθέτηση της Παράκτιας Ζώνης καθώς και τον προσδιορισμό μιας ζώνης αυστηρής διαχείρισης. Παράλληλα θα πρέπει να αναγνωριστεί μια ευρύτερη περιοχή επίδρασης όπου ο σχεδιασμός, η άσκηση πολιτικής και ο προγραμματισμός θα είναι συνυφασμένοι με τις κατευθύνσεις της ολοκληρωμένης διαχείρισης της Παράκτιας Ζώνης.

Το νέο Σχέδιο Οδηγίας για την Βιώσιμη Ανάπτυξη των Ελληνικών Ακτών καλύπτει τις απαιτήσεις ενός στρατηγικού σχεδίου ανάπτυξης. Προωθεί την ορθολογική ανάπτυξη των ανθρώπινων δραστηριοτήτων και υποδομών με παράλληλη προστασία των φυσικών πόρων και των περιοχών με ιδιαίτερο οικολογικό ενδιαφέρον και διευθέτηση των συγκρούσεων για τη χρήση του παράκτιου χώρου και των παράκτιων πόρων.

Αντικατοπτρίζει την έννοια της ολοκληρωμένης διαχείρισης που περιλαμβάνει την αναγνώριση ότι:

- ✓ Η ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων ζωνών μπορεί να βοηθήσει στην ανάπτυξη δημοκρατικών συστημάτων και επιδιώκει να δημιουργήσει μηχανισμούς για την διευκόλυνση της εποικοδομητικής συμμετοχής οργανισμών και ατόμων σε όλα τα επίπεδα της κοινωνίας.
- ✓ Ο συντονισμός μεταξύ των τομέων και μεταξύ των διοικητικών επιπέδων αποτελεί ένα βασικό στοιχείο καλής διακυβέρνησης.
- ✓ Το μέλλον είναι εκ φύσεως αβέβαιο.
- ✓ Τα προβλήματα χρειάζονται επίλυση και όχι μετάθεση.

Οι πρωτοβουλίες για την ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων ζωνών πρέπει να λειτουργούν εντός των υπάρχοντων θεσμικών και πολιτικών δομών και να

³¹www.minerv.gr

διασφαλίζουν ότι οποιαδήποτε προσπάθεια για την ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων ζωνών είναι πολιτικά ορθή και σέβεται τον πολιτισμό και τις παραδόσεις.³²

Στα πλαίσια του νέου Σχεδίου Οδηγίας για την ολοκληρωμένη διαχείριση της παράκτιας ζώνης επιδιώκεται:

- ✓ Διαχείριση των παράκτιων φυσικών πόρων κατά τρόπο που θα αναγνωρίζει την αλληλεπίδραση και αλληλοεξάρτηση τους
- ✓ Διατομεακό σχεδιασμό και συντονισμό δραστηριοτήτων που θα αναγνωρίζει την αλληλεπίδραση και αλληλοεξάρτηση τόσο μεταξύ τους όσο και με το φυσικό περιβάλλον
- ✓ Συνολική χωρική θεώρηση της παράκτιας ζώνης που θα αναγνωρίζει την εξάρτηση των φυσικών και ανθρώπινων λειτουργιών που εντοπίζονται στην κρίσιμη παράκτια ζώνη από αυτές μιας ευρύτερης περιοχής.

Με τις Ζώνες Διαχείρισης που ορίζει και τις κατευθύνσεις που δίνει σε γενικό, εθνικό, τοπικό και τομεακό επίπεδο προσδίδει ιδιαίτερα ευνοϊκές προοπτικές ανάπτυξης για τον παράκτιο χώρο της Ελλάδος με παράλληλο σεβασμό προς το φυσικό και πολιτισμικό περιβάλλον. Η εφαρμογή του Νέου Μοντέλου στο σύνολο των Ελληνικών ακτών μπορεί να επιφέρει τα παρακάτω αποτελέσματα:

- ◇ Ορθολογική οργάνωση ανθρώπινων δραστηριοτήτων στον παράκτιο χερσαίο και θαλάσσιο χώρο μέσω χωροταξικού σχεδιασμού.
- ◇ Αναβάθμιση και ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων φυσικών πόρων και της λειτουργίας των οικοσυστημάτων.
- ◇ Συντονισμός των δράσεων του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα για την διαχείριση των παράκτιων περιοχών.
- ◇ Προώθηση και συμμετοχή όλων των ενδιαφερομένων για κοινές δράσεις στη διαχείριση του παράκτιου χώρου.

³² Ευρωπαϊκή Επιτροπή: «ΠΡΟΣ ΜΙΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΠΑΡΑΚΤΙΩΝ ΖΩΝΩΝ: ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ». Υπηρεσία Επίσημων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Λουξεμβούργο 1999.

- ◇ Ευαισθητοποίηση του κοινού για την οικολογική, κοινωνική, οικονομική και πολιτισμική αξία του παράκτιου χώρου.

Το μέλλον του παράκτιου χώρου της Ελλάδος με το πλήθος των συγκριτικών πλεονεκτημάτων που συγκεντρώνει διαφαίνεται ευοίωνα στα πλαίσια ενός στρατηγικού σχεδίου ανάπτυξης, ανάδειξης και προστασίας που προωθείται από το νέο Σχέδιο Οδηγίας. Θα ήταν σκόπιμο να γίνουν προσπάθειες συντονισμού και ενημερωμένης συμμετοχής και συνεργασίας των φορέων όλων των επιπέδων που έχουν ενδιαφέρον και συμφέρον για εφαρμογή του νέου μοντέλου σε όλο το μήκος των ελληνικών ακτών με βασική επιδίωξη την προώθηση της αειφόρου διαχείρισης των παράκτιων ζωνών.

Με τον τρόπο αυτό η επίτευξη ολοκληρωμένης διαχείρισης των παράκτιων ζωνών στην Ελλάδα, μακροπρόθεσμα θα μπορέσει να αντισταθμίσει τα οφέλη της οικονομικής ανάπτυξης και των ανθρώπινων χρήσεων της παράκτιας ζώνης, τα οφέλη από την προστασία, την συντήρηση και την αποκατάσταση των παράκτιων ζωνών και τα οφέλη από την δημόσια πρόσβαση και την απόλαυση της παράκτιας ζώνης, εντός των ορίων που καθορίζονται από τη φυσική δυναμική και τη φέρουσα ικανότητα.³³

³³ Το πρόγραμμα επίδειξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων περιοχών 1997-1999.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αναπτυξιακός Σύνδεσμος 1ης Γ.Ε., ΜΠΕ: «ΕΡΓΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΥ ΛΥΜΑΤΩΝ ΟΤΑ ΝΟΤΙΑΣ ΠΙΕΡΙΑΣ, ΤΩΝ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΠΡΟΣΑΓΩΓΩΝ ΤΩΝ ΛΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΝΤΛΙΟΣΤΑΣΙΩΝ ΤΟΥΣ» Εκδόσεις Όλυμπος Πιερίας, Θεσσαλονίκη Οκτώβριος 1997.
- Γεωργιάδου Αθηνά , ΜΠΕ: «CAMPING ΚΑΛΑΜΑΚΙ», Κατερίνη, Μάρτιος 1999.
- Γεωργοπούλου Μαρία, «Μ. Θερινή Εξάσκηση 1998, Νομαρχία Κατερίνης- ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΑΛΑΖΙΕΣ ΣΗΜΑΙΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ», Πανεπιστήμιο Αιγαίου- Τμήμα περιβάλλοντος.
- Γκέσκου Ι. «ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΑΡΑΚΤΙΩΝ ΧΩΡΩΝ». Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας- Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης. Βόλος 2000.
- Δαγρές Δ.- Λάμπρου Δ., «ΑΙΓΙΑΛΟΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΙΑ», Εκδ.Π.Σ.Α.Τ.Δ.Μ., Αθήνα 1982.
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή «ΠΡΟΣ ΜΙΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΠΑΡΑΚΤΙΩΝ ΖΩΝΩΝ: ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ». Υπηρεσία Επίσημων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Λουξεμβούργο 1999.
- Ευρωπαϊκό Συντονιστικό Γραφείο του Προγράμματος «ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΓΑΛΑΖΙΕΣ ΣΗΜΑΙΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΚΤΕΣ», Ελληνική Εταιρία Προστασίας της Φύσης, Αθήνα 1999.
- Ζαμπέλης Χ., «ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΓΙΑ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ: ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΟΝ ΠΑΡΑΚΤΙΟ ΧΩΡΟ», ΥΠΕΧΩΔΕ, 1997.
- Κούγκολος Α.Γ., «ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΤΕΧΝΙΚΗ», Εκδόσεις Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης, Βόλος 1998.

- Κυρίμης Κ. & Μπέτσης Α, Διπλωματική εργασία «ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΚΑΛΥΨΕΩΝ ΓΗΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ ΤΗΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΔΕΚΑΕΤΙΑ ΜΕ ΤΗΝ ΧΡΗΣΗ ΔΟΡΥΦΟΡΙΚΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ », Εκδόσεις Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης, Βόλος 1998.
- Μπεριάτος Η. «ΧΩΡΟΤΑΞΙΑ IV : ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ», Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας-Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης. Βόλος, 1999.
- Μπεριάτος Η. «ΧΩΡΟΤΑΞΙΑ ΙΙΙ: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ» Διδακτικές σημειώσεις, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης, Βόλος 1997.
- Νομαρχιακή Επιτροπή Τουριστικής Προβολής; Ν. Περείας, «ΠΙΕΡΙΑ: ΑΚΤΕΣ ΟΛΥΜΠΙΟΥ ΕΛΛΑΣ», Κατερίνη 1998.
- ΥΠΕΧΩΔΕ «ΣΧΕΔΙΟ ΟΔΗΓΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΑΚΤΩΝ», με την επιστημονική υποστήριξη από το Πανεπιστήμιο Αιγαίου- Τμήμα Περιβάλλοντος, Αθήνα 1997.
- ΥΠΕΧΩΔΕ, «ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΝΕΡΩΝ ΚΟΛΥΜΒΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ», Εκδόσεις ΔΕΠΠΕ Αθήνα 1999.

Ξενογλώσση

- Carter R.,1988- Ερευνητικό Πρόγραμμα- Π.Α., 1995.
- Hellenic Republic «COASTAL MANAGEMENT IN GREECE», Αθήνα 1997.
- www.minerv.gr
- www.thalassa.gr
- www.aegean.gr